STICHTELYKE

ZINNEBEELDEN

EN

BYBEL-STOFFEN.

VERKLAARING
VAN DEN
TYTEL-PRENT.

Ziet door Graveer-kunst hier een Prent in 't licht gebragt,
Waar in een *Dichter zit, die 't oog alom laat speelen*,
Om uit het groot gewoel van 't menschelyk geslagt,
De stof te keuren, voor zinryke kunst-taf'reelen.
Al 't geen hem dienstig is, verzamelt hy by een,
En leest daar uit een schat van *Veertigh Zinnebeelden*,
Op hoop dat zyne vlyt, ten nut strek voor 't gemeen,
En ieder afschrik geef van alle dart'le weelden,
Het *Lyst-werk* dat weêrzydts met *drie paar schilden* praaldt,
Zyn *Bybelstoffen*, eer door 's Hemels geest beschreeven,
En uit de volle bron van 't heilig woordt gehaalt,
Ons zo tot baakens, als tot zieletroost gegeven.
De zegen breidt zigh uit op Jacobs nageslagt:
Godt spreekt met Hiob uit het eeuwig Hof der boven:
Ezechiel voorspelt 't vergaan van Tyrus magt:
En 't Pinkster-vuur bewyst des Heilands komst hier boven:
Dies Stephanus zyn leer bevestigt met zyn doodt:
't Geloof geniet in 't eind' 't genot van haar vertrouwen.
Godtvruchtigen, tragt gy naar 't eeuwig heil-kleinoodt?
Volg hen, zoo zult gy Godt in 't zalig licht aanschouwen.

G. K.

STICHTELYKE ZINNEBEELDEN, EN BYBEL-STOFFEN.

DOOR

G. KLINKHAMER.

Met Plaaten.

A. vander Laan inv. et fec. 1739.

T' AMSTERDAM,
By JACOBUS HAYMAN Boekverkoper, aan de Ooftzyde van de Beurs over 't Zeelands Comptoir.
M. D. CC. XL.

AAN DE,

DEUGDT- EN KUNSTLIEVENDE

JUFFROUW,

JUDITH WILLINK,

ECHT-GENOOTE

VAN DEN

HEERE

JERONIMO DE BOSCH.

Collegii Medici Amstelædamensis Inspector.

WORDT,

DEEZE

STICHTELYKE

ZINNEBEELDEN,

EN

BYBEL-STOFFEN,

TOEGEËIGENT

EN

OPGEDRAAGEN,

DOOR

HAAR E.

DIENSTWILLIGEN DIENAAR,

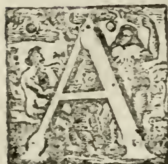
GOVERT KLINKHAMER.

VOOR-

VOORREDEN

Aan den Dichtlievenden en Bescheiden

LEEZER.

Aanmerkelyk en verrukkende is de opwekkelyke taale van 't voorbeeldt der Lydzaamheidt, den heiligen *Job*: *Waarlyk vraagt doch de beesten, ende elk van dien zal 't u leeren: ende het gevogelte des Hemels, zal het u te kennen geeven: ofte spreekt tot de Aarde, ende zy zal 't u leeren: ook zullen 't u de visschen der Zee vertellen? Wie weet niet uit alle deeze, dat de handt des HEEREN dit doet.* Job 12. Voortreffelyke redenen voorwaar, waar door wy ter aandachtige beschouwing van al 't geschaapene opgewekt, en ter verheerlyking van de alwyze en opperste Voorzienigheidt aangespoort worden: en zulks CHRISTELYKE LEEZER, bedoel ik in dit myn Werkje. De bespiegeling moet ons niet alleen van Godts goedheidt, wysheidt, almagt, en andere volmaakte eigenschappen overtuigen, maar te gelyk onzen plicht aanwyzen, en toetst men zulk eene bespiegeling aan de openbaaring van 't onfeilbaar Woordt, dan maakt de ziel een snellen voortgang op den weg haarer gelukzaligheidt; dus hebben ook de leeringen, zinne-

 beel-

beeldig voorgeſtelt, een' byzonderen invloedt op de gemoederen der menſchen. De groote Harpenaar word hier door van den Propheet Nathan in 't hart geſlaagen; de wyſte der Koningen wyſt dus den Luiaart tot de Mieren, en zelfs onze gezeegende Zaligmaker de grootſte Propheet, Salomon oneindig in wysheidt overtreffende, ſprak meeſt door gelykeniſſen.

De Dichtkunde, myne aangenaame uitſpanning, heb ik thans hier toe trachten te bezigen; zy is het, die aan de Tekenkonſt zuſterlyk is verbonden; zo dat meenigmaal de eene, de ſtomme Poëzy, en de andere een beſpraakt Schildery genoemt kan worden. Dus ziet gy deeze Gezuſters handt aan handt in deeze bladeren gepaart gaan; alzints heb ik getracht myne beſpiegelingen met heerlyke voorbeelden, uit de H. Schrift, te ſtaaven, en aldus het natuurlyke geeſtelyk toe te paſſen: achter deeze Zinnebeelden heb ik eenige Bybelſtoffen laaten volgen. Och! dat ze van u met dat inzigt geleezen wierden, als ze van my, in myne ledige uuren opgeſtelt en t'zamen gebragt zyn! ik zou moogelyk myn oogwit beſchieten, namentlyk dat het ter betrachting van deugdt, ter afwyking van alle ongerechtigheden, ter bevordering der heiligmaaking, en dus tot veeler zielen welſtandt ſtrekte. Ten minſte hoopen wy, dat het de aankomende Jeugdt eenige aanleiding zal geeven om in de dagen der Jon-

ge-

gelingſchap aan den Schepper te gedenken, uit al het zichtbaare nutte leeringen te trekken, en boven al in alles Godt te verheerlyken.

Het waare onnoodig van de behandeling des druks, zo papier, letter als plaatjes te ſpreeken. Alleen verzoek ik wegens kunſt, taal en ſpelling, dat elks beſcheidenheidt de gebreklykheidt in ſchikke, trouwens ik denk dat zy niet geheel verwaarlooſt zyn.

Gebruik dan dit geringe Werkje tot ſtichting en vermaak uwer ziele, en bevangt u een luſt, om uwen geeſt onder 't leezen al zingende te vervrolyken. Wel aan! daar toe zyn meeſt alle de verſſen der Zinnebeelden geſchikt, hoewel niet boven allen de zangwyzen geſtelt zyn, doch de gelykheidt der regelen ontdekt wel haaſt welke op een en dezelve wys konnen gezongen worden. Voorts wenſch ik u uit den grondt myns harten Godts dierbaaren zeegen, en welvaaren naar ziel en lichaam.

Amſterdam den 31ſten
Auguſtus 1739.

OP DE
STICHTELYKE ZINNEBEELDEN EN BYBEL-STOFFEN
VAN DEN HEERE
GOVERT KLINKHAMER.

GY, die verliefd op Deugd en Zedepoëzy,
Uw ziel vergasten wilt op Letter-lekkerny,
Treed toe, gy kunt u thans vermaaken
In ſchoone vindingen en zaaken:
De Tafereelen, hier gemaald door 's Dichters hand,
Zyn zo veel' Spiegels voor het menſchelyk verſtand,
Waar in het kan zich-zelf beſchouwen,
En alle ſmetten klaar ontvouwen;
't Geringſte voorwerp, daar zyn vlugge geest op ſpeelt,
Baart hooger nagedagte en ſtrekt een *Zinnebeeld*
Om 't hart te zuivren van gebreken,
En waare Godsvrugt aan te kweeken.
Dus kweelt de Dichtkunst, als zy ſtigting heeft in 't oog,
Tot dat zy eindlyk vaart met ſneller vlugt om hoog,
En zingt op eedle Heldentoonen
't Vaar-wel van *Jacob* aan zyn' Zoonen,

Of wyst de werken van den grooten Schepper aan,
Wiens mondgesprek met *Job* het brein verstelt doet staan,
Of laat een' droeven treurgalm hooren
Om 't leed dat *Tyrus* is beschooren.
Maar waar toe meer gezegd van deeze *Bybel-stof*?
KLINKHAMER! uwe pen vermeld uw's Maakers lof;
Gy weet het regte wit te treffen,
En 't hart van de Aard tot God te heffen:
Deeze onderwerpen zyn een's Christen Dichters waard.
Ach! dat onze oogen, door de Heilzon opgeklaard,
Met vrugt uw' Zangen mogten leezen,
Hoe heerlyk zou die uitslag weezen!
Vaar voort, op deeze wyz', met d'uitkoop van uw' tyd,
En zyt gedankt, myn Vriend, voor uwe moeite en vlyt;
De Godsvrugt zal van 's Hemels transsen
Uw hoofd met eeuwig loof bekranssen.

LUCAS PATER.

OP

OP DE STICHTELYKE ZINNEBEELDEN, EN VERDERE BYBEL-STOFFEN,

VAN DEN HEERE GOVERT KLINKHAMER.

Ziet iemand de ydelheid der ondermaanfche dingen?
Zoekt gy naar fchatten van gewigtiger waardy?
Dat ieder voorwerp dan u tot een vinger zy!
't Hart wyzende op den Heer van wien wy 't al ontfingen.

Dus zweeft ge, op vleuglen van geloofsbefpiegelingen,
ô Dichtkunft! zuigende, als een nyvre honigby,
Uit al wat u ontmoet verkwikbre lekkerny:
Intusfchen hoort men u ook Bybelwaarheid zingen.

Eens anders yver maale een Heldendicht-tafreel!
Of voere een grootsch Romein op Amftels treurtoneel
De waare eenvoudigheid kan ftichtende vermaaken.

Heb dank, KLINKHAMER! die ons wyft op 't hoogfte goed:
Uw Zededichten doen 't opmerkende gemoed
Verlieven op de deugd, en 't geeftlyk manna fmaaken.

BERNARDUS DE BOSCH.

OP

OP DE

STICHTELYKE ZINNEBEELDEN EN VERDERE BYBEL-POËZY,

VAN DEN HEERE

GOVERT KLINKHAMER.

Een ander zing een Helden-zang,
Daar 't klinken van de Krygs-trompetten,
En brein en bloed de gramſchap wetten;
  Daar niet dan gruw'len gaan in zwang:
Of doe, by 't op'nen der Gordynen,
Een Prins op 't hoog Toneel verſchynen,
  Wiens liefde en ſtaatsbelang, gekant,
Hem teiſtert met de wreedſte plaagen,
  Zo dat zyn Heldenmoed, vermand,
Moet om een laffe liefde klaagen.

Uw

Uw Zangſter, door een zachter geeſt,
Een ed'len Hemel-geeſt aan 't blaaken,
Wil teffens ſtichten en vermaaken,
En nodigt ons op beter feeſt.
Gy, ô KLINKHAMER! aangedreeven
Door Godsvrucht, kunt ons leſſen geeven
In ieder leerzaam *Zinnebeeld*,
Om de ed'le Deugd oprecht te minnen;
En daar uw Zang onze ooren ſtreelt,
Streelt deze Hemel-maagd de zinnen.

'k Zie tweemaal twintig in 't geheel,
Van deeze Beelden-ſchilderyën,
Die één voor één het hart verblyën
En ſpreeken door uw Dicht-penceel;
Haar houding, zwier en kunſt en leven,
Toont wie haar 't leven heeft gegeeven;
Zy wenſchen alle uit éénen mond,
Dat ons het minſte voorwerp leere,
Te letten waar 't zyn oorſprong vond,
Op dat ons hart dien Schepper eere.

Gy

Gy wilt ook 't heerelyk banket,
Van uwe *Bybel-tafereelen*,
Gulhartig aan ons mededeelen;
Op dat onze yver, aangezet,
Tot God in zuiv're liefde brande,
Hem hulde biede en offerhande:
Gy zingt, hoe Gods almogendheid
Den vroomen *Hiob*, uit een donder,
Zyn macht, in werken en beleid,
Ontvouwt, als een verbaazend wonder.

Wiens geeſt ontvonkt niet, als uw geeſt
De *Apoſt'len* doet voor 't oog verſchynen?
Niet daar zy om hun Meeſter kwynen,
Maar daar hun Hoop de vruchten leeſt,
Toen 't *Pinxter-vuur* de harten blaakte,
De blyde Trooſter hen genaakte,
Die met hen is tot in den dood;
Die Petrus yver kon ontſteeken,
En zyne Broed'ren byſtand bood
Om voor Gods Zoon en Ryk te ſpreeken.

Komt

Komt Minnaars van de reine Deugd!
Naa-yveraars der beſte gaven!
Godvruchte Zielen! die de haven
Bezeilen wilt der Hemel-vreugd,
Deez' Palinuur zal u geleiden
Daar Hemelgeeſten u verbeiden.
Volgt dan KLINKHAMER op zyn ſpoor!
Gy zult in 't einde zegepraalen,
En juigchen met het Eng'len Choor
Verwelkomt in de hooge Zaalen.

Vaar voort, ô ſchrand're Voedſterling
Der reine Zede-poëzye!
Met uwe Letter-ſchilderye;
Vergroot en ſier nog meer den ring
Van uw beroemde Dicht-taf'reelen,
Die teffens oog en ooren ſtreelen,
Zo ſiert die Schoone u met een kroon,
Gevlochten in het eeuwig leven;
Zo word een onverganklyk loon
Door 's waerelds Heiland u gegeeven.

DIRK WILLINK.

STICH-

VEERTIGH

STICHTELYKE

ZINNE-BEELDEN.

I.

Waakzaam.

Marcus cap. XIII. vers 35. *Zoo waakt dan, (want gy en weet niet wanneer de Heere des huys koomen zal, (des* avondts) *late, ofte ter middernacht, ofte met het hanen-gekraay, ofte in den morgenſtondt.)*

Hoe moedig ſtaat dit trotze dier,
En laat zyn ſtem den menſchen hooren,
Wat

Wat ſtaat die ſchoone kam hem fier;
Hoe wel geſchikt ſtaan hem de ſpooren,
Hoe waakzaam is hy voor 't gezin,
Dat onder hem leeft zonder zorgen,
In onderlinge vreede en min.
Hoe bly verkondigt hy den morgen.
ô Tyding-brenger van het licht!
Al zyt gy kleen, gy kunt ons leeren,
Dat wy niet traag in onzen plicht,
Maar vlytig tot den arbeidt keeren.
Wanneer het logge vleeſch door ruſt
Zig vindt verkwikt, komt gy ons wekken,
En noopt ons met een' nieuwen luſt,
Ons hart ten Hemel op te trekken,
Om Godt te danken, dat wy weêr
Als uit den doodt-ſlaap zyn verreezen,
Te ſmeeken, dat hy meer en meer,
Met zyne gunſt wil by ons weezen.
Ach! klonk uw ſchelle ſtem in 't oor
Der geen', die zorg'loos heenen leven;
Op dat zy nimmermeer gehoor,
Aan 't ſnood gevley der waereldt geven;
Op dat zy geenzins onbedagt,
Hun voete op glibber-paden zetten;

Maar ſteeds kloekmoedig ſtaan ter wacht,
En naau op woorde en werken letten.
ô Petrus! hadt gy op het woordt
Uw's Heers gelet, uit uwe lippen
Was nooit zoo ſnoode een taal gehoort,
Als ge achteloos u liet ontglippen.
Ach! zyn wy wys, dat wy voortaan,
Naau toezien, en zorgvuldig waaken,
Op dat geen boozen durf beſtaan
Met zyn geweldt ons te genaaken.
Naau toezien ſtuit het ongeval:
't Vooruitzien doet de gramſchap wyken:
Een waakzaam hart ſtaat hegt, en pal,
En weet van wank'len noch bezwyken.
Zoo wiſt de wyze Abigaël,
Toen Nabals trots en moedig ſpreeken,
Heldt Davidts hart ontſtak, om fel
Zig aan dien Calabyt te wreeken,
Dat hart, door haare waakzaamheidt,
In 't geen hy voornam te verzetten.
Wel, weet den menſch door zyn beleidt,
In 't aardtſch naaukeurig op te letten!
Wat is hy dan wel duur verplicht,
Zyn ziel voor onheil te bevryden,

Op dat de aardts-vyandt van het licht,
Die toelegt om hem te beſtryden,
Hem niet, gelyk een roof verſlindt.'
ô Menſch! gy moogt met reden ſchroomen,
Waak op! op dat gy overwint,
Wel aan, 't Gebedt ter hulp genoomen,
't Gebedt, (opregt gedaan) heeft kracht.
Vertraag niet daar meed' te beginnen.
Oplettentheidt en ſcherpe wacht;
Dat zyn de waapens die verwinnen.
Op menſch, het wapen-tuig ter handt!
Uw meeſter ging u voor in 't ſtryden,
Volgt gy zyn ſpoor, zyn onderſtant,
Zal u, met d'eerekroon verblyden.
Wel zaalig hy dan! die, wanneer
Het alles weêr zal gaan ten gronden,
Door Jeſus, zynen Opperheer,
Wordt wakende en getrouw bevonden.

1 Corin. Cap. XVI, vers 13. *Waakt, ſtaat in het gelove, houdt uw manlik, zyt ſterk.*

I I.

Luſtig en Vrolyk.

Pſalm xcv. vers 1, 2. *Komt laat ons den HEERE vrolyk zingen, laat ons juichen den rotsſteen onſes heils.*
Laat ons zyn aangezigte te gemoete gaan met lof; laat ons hem juichen met Pſalmen.

ô Neen zoet Vogeltje! zoudt gy,
Met uw geluit en vrolyk kweelen

Ons

Ons ſtreeven in gezang voorby,
En aan uw' Schepper mede-deelen,
Een ruime en onbepaalder lof,
Om dat Hy aan uw ſchonk het leven?
ô Neen! wy hebben ruimer ſtof
Dan gy, die hooger zyn verheven.
Zyn goedtheidt die ons 't leven gaf,
Met ziels en lichaams zegeningen,
Eiſcht weder van ons menſchen af,
Hem daar voor lof en dank te zingen.
De Lofgalm ſtreelt het oor en 't hart:
Van oudts her, zag men haar beminnen;
In druk, verligt zy onze ſmart;
In vreugdt verkwikt zy onze zinnen.
Toen Moſes, en Godts volk, 't gevaar
Van 't meir, en Pharo was te boven,
Toen hoorden men de blyde ſchaar
Van Israël, den Heere loven.
En wyde ooit imant uit op aardt
In Lofgezangen, 't was den Koning,
Vorſt David, hy ſchat niets zoo waardt,
Dan Godt te loven in zyn wooning.
De vreugdt ontſloot den ſtommen mondt
Van Zacharias om te ſpreeken;

Het hart krygt lucht, en op dien ſtond,
Begint de tong als los te breeken.
De zuivre en blyde moeder-maagdt
Looft Godt om 't heil aan haar beweezen.
Jaa, zelfs het heïr der Eng'len waagdt
En galmdt, gezangen uitgelezen,
Toen 't uit den Hemel neder kwam;
Daar hunnen Koning wierdt gebooren,
En hy dat heil ter harte nam,
Dat Godt belooft hadt, lang te vooren.
Hoe juichde de oude Simeon,
Toen Godt zig 't menſchdom wilde erbarmen
En hy des Levens licht en Zon
Ontfing in zyne beevende armen.
De Kerker dreunt als Paulus zingt
Met Silas, vaſt geknelt in banden,
De grondt beweegt, het ſlot ontſpringt,
En bande en boej' valt van hun handen.
De Zang vervrolykt ons gemoedt,
Zy voert de ziel op, van beneden,
Die met den voorſmaak word gevoedt
Der eindelooze zaligheden:
Daar 't driemaal heilig, Choor aan Choor,
Door Serafynen opgeheven,

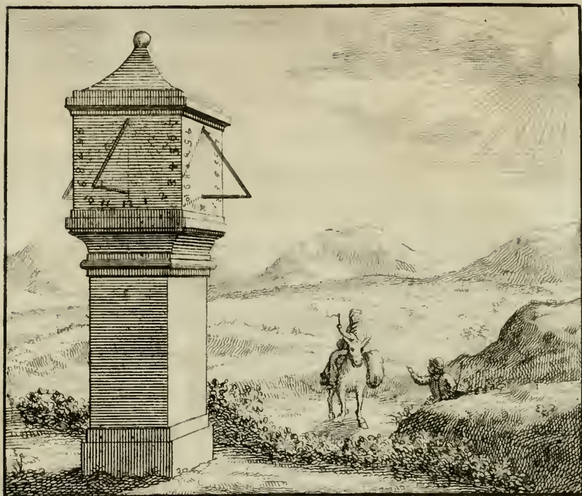
Weer-

Weergalmt den gantſchen Hemel door,
Daar de Ouderlingen eeren geven
Aan Hem, die 't Al heeft voortgebragt:
En 't talloos heïr der hemellingen
Het Lam dat voor ons is geſlagt,
Lof, eer, en dankbaarheidt toe-zingen.
Verhef, terwyl gy zyt op aardt,
ô Menſch! uw harte dan naar boven,
Laat lyf en ziel ſteedts zyn gepaardt,
Om Godt te danken en te loven.
Ontmoet uw druk en tegenſpoedt,
Loof hem, om dat hy u wil leeren,
Om nooit uw hart aan 't aardtſche goedt
Te hegten, nogh 't te hoog waarderen.
Geeft hy u voorſpoedt dank Hem weêr:
Van Hem komt allen heil en zeegen:
Zyn goedtheidt ſtort hy mild'lyk neêr,
Gelyk een vrugtb'ren lente-regen.
In welk een ſtaat gy hier dan leeft,
Vergeet toch nooit aan hem te denken,
Want Hy die onbekrompen geeft,
Zal, 't geen u nodig is u ſchenken.

Pſalm CXVIII. vers 4. *Dat den gene die den HEERE vreeſen nu ſeggen, dat zyne goedertierenheidt in der eeuwigheidt is.*

III.

Licht van Boven.

Pſalm xxxvi. vers 10. *In u Licht zien wy het licht.*

Wyze: *Pſalm* 24.

Wanneer men in een open veldt,
Of ruime plaats een wyzer ſteldt,

Waar

Waar op het licht der Zon kan daalen,
Dan ziet elk ſtraks met zyn gezigt,
Hoe dat, het alverkwik'lyk licht,
Der Zon, den tydt wyſt door haar ſtraalen.
Zoo even volgt de Zonnebloem,
Die ſchoone en aller bloemen roem,
De Zonne naa tot 't allerleſten,
't Zy dat ze in 't ooſten ryſt met glanſch:
Of dat zy reikt den middel-trans,
Of weder neêrdaalt in het weſten.
Zou dan de menſch van ed'ler ſtand,
Dat wond're werkſtuk van Godts handt,
Dat hooft-cieraat van al zyn werken,
Om wien hy alles heeft geſticht,
Zyn oog verbergen voor dat licht,
Dat hy niet op zyn gunſt zou merken?
Neen, Sterveling dat was te dwaas!
Gy ſtorte u in een poel, helaas!
Van druk en rampen, en ellenden,
Dat was te groot een' zorgloosheidt,
Wel waardt in eeuwigheidt beſchreit;
Wel aan dan! wilt u tot hem wenden.
Toen Isr'els Vorſt op 't krankbedt lag,
En met zyn hert ten hemel zag,

Godt

Godt liet hem ſtraks zyn goedtheidt blyken;
't Bewys der gunſt, zoo wonder, bleek
Toen men de Zon in haare ſtreek,
Tien graaden zag te rugge wyken.
Toen Simon, buiten 's Prieſterszaal,
Zyn Heilant met een ſtouten taal,
Verzaakten, zou hy Hem toen myden?
Neen! toen dat vrind'lyk aangezigt;
Zyn oogen hadt naar hem gerigt,
Toen volgd' hy Hem in doodt en lyden.
Zyn kruis-genoot, dat dierbaar vat,
Van Jeſus, zelfs zoo hoog geſchat,
Der Joode en Heiden heil-bewerker,
Week hy, toen hem Godts-zoon verſcheen?
In 't minſten niet, om die alleen
Getrooſt hy zig in boeje en kerker.
Wie dan met de aarde, aardtſch-gezint,
Zyn luſt in 't ondermaanſche vindt,
Die minder zyn dan ydelheden,
Wy niet alſo. Laat ons bereidt
Op 't voetpadt der gerechtigheidt,
In 't licht van onze Heilzon treeden.
Toen 't wonder ſpyzen was gedaan,
Ging elk zyn's weghs, wilt ge ook niet gaan?

Vroeg

Vroeg Jeſus! waar zoud' we ons begeven
Riep Petrus, die vol yver blaakt,
Hy heeft het al die naar u haakt,
By u alleen, is 't woordt ten leven.
Wel dan ô Ziel daar zulk een woordt,
Der waarheidt van u wordt gehoort,
ô! Laat het u een prikkel ſtrekken,
Die Zon te volgen op dat ſpoor:
Ging hy u, als een Leidtsman voor,
Uw voorgaan, zal weêr and'ren trekken.

1 Joannis Cap. I. vers 7. *Maar indien wy in het licht wandelen, gelyk hy in het licht is, zoo hebben wy gemeenſchap met malkanderen, en het bloedt Jeſu Chriſti zyns Zoons reinigt ons van alle zonden.*

I V.

Ootmoedigh en Nedrigh.

Hebreen Cap. IV. vers 16. *Laat ons dan met vrymoedigheidt toegaan tot den throon der genade, op dat wy barmhertigheidt moogen verkrygen, en genade vinden, om geholpen te worden ter bekwamer tydt.*

Wyze: *Psalm* 100.

ô Arme man! die voor dien Heer,
Geboogen, knielt ter aarde neêr,

En

En wagt een aalmoes met gedult,
Op dat gy ziet uw' wensch vervult,
Wat wyst gy ons de regte baan,
Om door 't Gebedt tot Godt te gaan!
Gy leert ons de Oppermajesteit,
Ootmoedig en in nedrigheidt,
Te voet te vallen, Hem in noodt
Te smeeken om ons daag'lyks broodt;
En dat hy ons uit medely',
De schuldt vergeef, van 't kwaadt bevry.
't Gebedt gestookt op 't hart-altaar,
Klimt op tot den Alzegenaar,
En voert ons, schoon wy zyn op aardt,
Met onze Zielen hemelwaardt.
't Gebedt der Heiligen heeft kracht.
Het vuur verliest hier door haar macht.
Het sluit der Leeuwen muilen toe.
Het stuit met David 's Hemels - roe.
't Verlengt met Josua, den dagh.
En 't windt met Josaphat den slag.
Gy, die op aarde trots en fier
Gelyk een aardtschen godtheidt, hier
Van elk wilt aangebeeden zyn!
Wat is uw grootheidt? enkel schyn!

Er-

Erken dat ge in uw heerlykheidt
By Godt, gelyk een aardtworm zyt,
En dat gy niets bezit, beneên
Dan 't geen dat hy u geeft ter leen.
Waar van gé als alles zal vergaan,
Moet toonen 't nut daar meê gedaan;
Wel dan, begraaf 't vertrouden pondt
Niet met den Luiaardt in den grondt,
Maar zét het wel op voordeel uit,
Op dat hy u niet buiten fluit.
Wie dat gy zyt, in welk een ftandt,
Erken altoos de milde handt
Van uwen Godt, dat uw gemoedt
En hart, Hem nedrigh val te voet.
Geeft hy u goedt, dankt Hem daar voor:
Onthoudt hy 't u, leen nooit het oor
Aan murmurering, treft verdriet
Of droefheidt u, vergeet Hem niet!
Hy is 't die nooit verleegen laat,
Dien, die in ootmoedt tot hem gaat.
Eifcht ziekte, of tegenfpoedt, gedult,
Hy is 't die uwen noodt vervult,
En daar hy flaat, daar zalft hy weêr.
Drukt u de laft der zonden neêr;

Godt geeft genade al zyn ze zwaar,
Ai volg den droeven Tollenaar.
Voeg by 't Gebedt, tot onderſtant
Der armen, eene milde handt,
Hoe drongen de aalmoeſe en gebeên,
Des Hooftmans door den Hemel heen.
Steeg 's waerelds Heiland hemelwaardt,
Hy liet Noodtdruftigen op aardt,
Op dat ge ontfermende en getrouw,
U tegens hen gedraagen zou:
Tot dat u eens die blyde ſtem,
Ontmoet uit 't nieuw Jeruſalem,
Kom gy gezegenden, ai kom!
Gaat in, in 't eeuwig Heiligdom,
Waardt gy op aardt getrouw in 't minſt',
En deedt gy met uw ponden winſt;
Ontfang, als 't loon u toegeleit,
De heil-kroon der Onſterflykheidt.

1 Joan. Cap. v. vers 14. *Ende dit is de vrymoedigheidt die wy tot hem hebben, dat zoo wy iets bidden naa zynen wille, hy ons verhoort.*

V.

Om Voordeel.

Leviticus Cap. xxv. vers 14. *Daarom wanneer gy aan uwen naaſten wat veylbaars verkoopen, ofte uit de handt uwes naaſten koopen zult, dat niemant d'een den anderen en verdrukke.*

Hoe roept deez' Koopvrouw by de ſtraat,
Terwyl zy langs de huyzen gaat,

Of

Of imant iets van haar wil koopen;
't Gestaadig roepen dat zy doet,
En 't dikwils aanbiên van het goedt,
Doet haar op eenig voordeel hoopen.
Werkt dus de mensch gestaâg zyn vlyt,
Om in deez' korten levens-tydt,
Met eerlykheidt aan broodt te raaken!
Wat dient 'er dan niet al gedaan,
Om naar een grooter winst te staan,
Een winst die ons kan zalig maaken.
Wat woelt, en slaaft, en draaft men niet,
Wanneer men eenig voordeel ziet,
Op d'een of and'ren onzer waaren:
Niets blyft 'er van ons ongedaan:
En als wy 't ons naar wensch zien gaan,
Zal men geen moeite of arbeidt sparen.
Zoo zag men eertydts tot den trap
Der grootheidt, door haar koopmanschap,
't Beroemde Tyrus opgetoogen;
Al wat natuur, of konst bedagt,
Wierdt op haar markt te koop gebragt,
Ten blyk van haar geducht vermoogen.
ô Schrand're koop-geest! zoo uw zin
Op voordeel ziet, 'k weet een gewin,

Een winſt daar me alles voor zou geven.
Hoe alles? dat is wonderbaar! ..
't Doet niet... Hoe noemt men deeze waar?
De Parel van het eeuwig Leven.
Kan wel iets grooter zyn ge-aght:
Wel naar iets ſchoonder zyn getragt,
Dat daar in waarde by kan haalen?
Neen menſch, ô neen! dat heil-kleinoodt,
Geeft 't beſte voordeel naa de doodt;
Kom laat ons dan niet langer draalen,
Geef alles wat gy hebt, dat is
Staa af van 't geen verderffenis,
Of ramp of onheil kan verwekken,
Verzaak de waereldt, en al 't geen
Uw ziel of lichaam hier beneên,
Tot naadeel, of verdriet kan ſtrekken.
De dwaaze Maagden traag van aart,
Onagtzaam, dagten 't naauw'lyks waardt,
Dat iets genoomen wierdt ter handen;
Maar de ed'le maagden wyz' van geeſt,
Bezorgden voorraadt voor het feeſt,
En maakten dat hun lampen branden.
Wie dan zyn eigen voordeel mindt,
Maak dat hy deeze Parel vindt,

Wyl hy niets beter kan verkiezen,
En dat begeerte of overvloedt,
Nogh ſchyn-vermaak van 't aardtſche goedt,
Hem ſtreele om 't beſte te verliezen.
Jaag, tragt dan naar dien ſchoonen buit:
Zet uw talente op voordeel uit.
Maar woeker nimmer! haat de loogen!
Pleeg nooit bedrogh in ſchrift of boek!
Een valſche weegſchaal is een vloek,
En grouwel in des Heeren oogen.
Toon u beſcheiden by elk een:
De waarheidt zy in uwe reen:
Uw tong zy niet tot ſmaadt genegen:
En leit gy ſchaâ, vergram u niet!
Want Godt die op het herte ziet,
Geeft den oprechten zynen zeegen,

Matth. Cap. VI. vers 20, 21. *Maar vergadert u ſchatten in den hemel, daar ze nogh motte nogh roeſt en verderft, en daar de dieven niet en doorgraven, nogh en ſteelen.*
Want waar uwen ſchat is, daar zal ook uw' herte zyn.

V I.

Leerzaam en Verkwikkelyk.

Pſalm CXLIII. vers 10. *Leert my u welbehaagen doen, want gy zyt myn Godt, uw goede Geeſt geleide my in een effen landt.*

Wanneer me een aangenaame ſtreek,
Beſchout met hooge en digte boomen,

Daar

Daar 't Zonnelicht naau door kan koomen;
En daar een klaare waterbeek,
Ter zyde ruist; daar groene velden
Het oog bekooren; daar een duin,
Of hoog gebergt zyn steile kruin,
(Die Godt ten toom voor 't zee-nat stelden)
Ten hemel opheft; daar 't gezigt
Zig in bekoorlyke Valleien,
En wandelweegen kan vermeien,
Door d'Almacht, kunstryk toegerigt,
Waar op de mensch naar zyn behaagen,
Wanneer het lichaam afgemat,
Zyn deel des arbeidts heeft gehadt,
Een weinig rust zoekt naa te jagen,
En zig verlustigt, schat men hoog;
Dat kan ons hart vernoeging geven;
Geen zorge tragt te wederstreeven
't Vermaak dat zig vertoont voor 't oog.
ô Vast verknochten dezer aarde!
Vindt gy zoo veel vermaaklykheidt
In 't geen zig voor 't gezigt verspreidt?
Agt gy dat van zoo groote een waarde,
Dat gy in 't ondermaansche schoon,
Vindt uw genoegen en begeeren?

ô! Wilt eens in uw zelve keeren,
En zien op welk een hoogen toon,
De ziel haar blydſchap weet te vinden:
Het zichtb'ren is 't alleenig niet,
Dat haar vermaakt, haar ooge ziet
Naar hooger ſchat, naa haar beminden.
Ziet zy een aangenamen beemdt;
Vermaakelyke en groene boomen;
Chriſtalle beeken; waterſtroomen;
En velden ryk van gras; zy neemt
Die ſlegts als 't voorwerp der gedagten.
De ſtilte en kalmte van 't gemoedt,
Die haar met vergenoeging voedt,
Leert haar Godts heerlykheidt betrachten,
Des zingt zy met den Harpenaar
Van Israël, Godt is myn Herder,
Zyn toezigt over my gaat verder
Dan 't aller uiterſte gevaar:
Zyn goedtheidt doet my niets ontbreken,
Op zynen wacht legh ik my neêr,
In 't grasryk veldt; dan voert hy weêr
My zagt; en ſtil langs waterbeeken.
Krygt zy 't gebergten in 't gezigt,
Al zyn ze hoog, ô! haar vertrouwen

Doet

Doet haar op vaſter rotsſteen bouwe!
Om niet te wank'len in haar' plicht.
'k Heff' naa de bergen op myne oogen
(Dus juicht zy vrolyk) want ik wagt
Van Hem, die 't al heeft voortgebragt
Myn hulp en byſtant uit den hoogen.
Niets is 'er of 't Godtvruchtig hart,
Dat alles op zyn prys kan ſchatten,
Weet ſtraks het nut daar uit te vatten,
Ja zelfs, het vindt zyn trooſt, in ſmart.
ô Waereldtling aan de aardt gebonden,
Ontſluit u hart en ziels-gezigt!
Merk op, dat de aardt niet is geſtigt,
Tot een verluſt-plaats voor de zonden.
Heeft de Almacht, 't al zoo wys geſchikt,
Dat 't u in dit bouwvallig leven,
Kan luſt, en vreugdt, en blydſchap geven,
Wel aan naar 't regte doel gemikt!
Loof hem, voor al die wonderwerken!
Beſchou in 't ſchepſel zynen Heer!
Zo ſchenkt Hy u zyn zeegen weer,
Want zyne gunſt kent paal nogh perken.

Pſalm CIV. vers 13, 14. *Hy drenkt de bergen uit zyne opperzalen, de aarde wordt verzadigt van de vrucht uwer werken.*

Hy doet het gras uitſpruiten voor de beeſten, en het kruidt tot dienſt der menſchen, doende het broodt uit de aarde voortkomen.

VII.

't Is Gevaarlyk.

Psalm XXXVII. vers 9, 10. *Ende nogh een weinig ende de Godtlooze en zal der niet zyn; ende gy zult agt neemen op zyne plaatse, maar hy en zal 'er niet wezen.*

De Zagtmoedige daar en tegen zullen d'aarde erflyk bezitten; ende hen verlusten over groote vrede.

Wanneer men zig op reis bevindt,
En dat de Hemel voor onze oogen,

Met

Met dikke wolken wordt omtoogen,
En alles dreunt door ſtorm en windt,
Terwyl de felle blixemſlagen,.
De ſchorre donders met gekrak,
Heen rollen door het ſtarrendak,
En yder ſchrik en vrees aanjaagen,
Dan ſtaat de Reiziger verbaaſt!
Hy zoekt een plaats om zig te hoeden;
Maar eene, die zig buiten 't woeden,
Des onweêrs vindt, maakt weinig haaſt,
Hy gaat geruſt, en zonder kommer,
Hy vordert zynen wegh met luſt,
Is hy vermoeidt, hy neemt zyn ruſt,
En ſchept vermaak in digte lommer.
Ziet hier ô menſch in 't kleen vertoont,
Den ſtandt van hun, die in dit leven
Geen agt op Godt, of Godtsdienſt geven,
Of zy, in wien dit beide woont.
Zoo lang de booze, in zynen wandel,
Voortſchokt gelyk een woeſte zee,
't Gemoedt zig houdt in ruſt en vreê,
Zoo lang volhart hy in zyn handel;
Maar als 't in 't eindt zoo lang vertreên,
Zig voeldt door het geweeten knaagen,

Dan

Dan ſchrikt het voor de donderſlaagen
Van 's hemels gramſchap, en met reên!
Dan ziet men 't alles zaamen ſchieten,
Zyn boosheidt komt hem voor 't gezigt:
De dagh ſteldt al zyn kwaadt in 't licht:
De nacht laat hem geen ruſt genieten.
Het ziekbedt wedergalmt van ach!
De doodtſchrik diep in 't hart gedreeven,
Doet hem vol wanhoop yſſ'lyk beeven.
Voor 't nad'ren van den oordeel-dagh.
Maar een die vreedzaam voort gaat treeden,
Zyn luſt in Godts gebooden vindt,
Godt, en zyn naaſten teêr bemindt,
En hulp bewyſt aan de arme leeden,
En zig in alles eerlyk kwyt,
Al koomen dan al de onweêrsvlaagen,
Van tegenſpoedt zyn ruſt belaagen,
Hy let op afgunſt haat nogh nydt.
De waereldt kan hem nimmer deeren:
De duivel ſpilt vergeefs zyn kracht:
'T vleeſch heeft op zyne luſt geen macht,
Hy kan van alles triompheeren.
Al komt de doodt hem zelfs aan boort,
En agt hem zynen buit te weezen,

Zy ſtrekt hem (ſchoon de boozen vreezen)
Een ſleutel van de hemel-poort;
Een overgang in 't hof der hooven,
Daar 't Eng'len heïr, en 't zalig tal
Der heiligen, met bly geſchal
De Godtheidt met gezangen loven.
ô Groot! ô yſſ'lyk onderſcheidt!
Verlaat de ſnoô begeerlykheden
ô Menſch! om 't heilpadt op te treden,
Dat u behoudt in eeuwigheid.
Laat boozen 't kwaadt voor goedt verkiezen:
Hy waagt te veel, die om 't genot
Van zynen luſt, zyn heil en Godt,
En eeuwig welzyn kan verliezen.

Pſalm XXXVII. vers 37, 38. *Let op den vroomen, ende ziet naa den opregten, want het einde van (dien) man zal vreede zyn.*
Maar de overtreeders worden te zamen verdelgt, het einde der godtloozen wordt uitgeroeit.

VIII.

Belaaden.

Matth. Cap. XVI. vers 24. *Doe zeide Jesus tot zyne Discipelen, zoo imant agter my wil komen, die verloochene hem zelven, ende neeme zyn kruis op, en volge my.*

Ook voor een ander: niet alleen
Voor zig, moet me in de waereldt leven!

De

De wyze Schepper hadt zyn reên
Met elk niet even veel te geven.
Want waaren we allen even groot,
d'Een zou niet voor den ander wyken,
Die zou, ſchoon deez' hem ſchatten boodt,
Naau byſtant doen aan zyn's gelyken,
Nu ſtaat de menſch zyn evenmenſch
Ten dienſt, door onderſcheidt van ſtaaten:
Die krygt zyn nooddruft, dees zyn wenſch,
En beiden kan 't op 't hoogſte baaten.
Zoo voert een Voerman, met zyn kar
Zwaar opgelaân, langs bergen en wegen,
Des koopmans waaren wydt en ver',
Tot hy zyn reis heeft afgelegen,
Dan ruſt . . . maar ed'le ziel ſtaa ſtil!
My dunkt die voer-kar zwaar belaaden,
Aan ons iets meerder leeren wil,
Dan waereldtlingen kunnen raaden,
My dunkt zy toondt ons van naby,
Dat wy aan de aarde vaſt gebonden,
Voortrukken, door deez' woeſteny,
Belaaden met het pak der zonden.
Wat valt dat grof en laſtig pak,
Op 's levens-reize zwaar te draagen?

He-

Helaas! wat geeft het ongemak,
En dubb'le reden om te klaagen,
Wat zouden we in een jammerſtaat,
Van eeuwige onheil en gebreeken,
Geſtort zyn, zoo dien Toeverlaat,
Godts dierb'ren Zoon, in liefde ontſteeken
Zig over ons niet hadt erbermt:
En ons zoo vrind'lyk wilde nooden,
Jaa, die zig zoo ver heeft ontfermt,
Dat hy zig zelfs voor ons liet dooden.
Wat ging dat Offerlam gebukt,
Onwaardt geagt, veragt, verſmaaden,
Elendig onder 't Kruis gedrukt,
Met 't pak van 's menſchen ſchuldt belaaden:
Nogh zwymt hy niet met zulk een laſt,
Geen tegenwil beheerſt zyn zinnen,
Hy treedt gelyk een Krygsheldt paſt,
Die zegeryk tragt te overwinnen.
Hoe vaardig ſteekt hy de armen uit,
Getrooſt voor leedt nogh doodt te ſchroomen,
Terwyl hy zynen mondt ontſluit,
En yder noodt tot hem te koomen:
Kom herwaarts gy die mat en moê,
Als onder 't zondenpak geboogen,

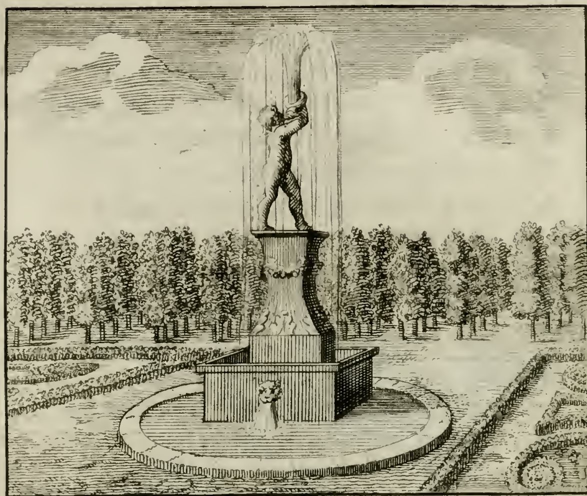
Vaſt

Vaſt zucht! (dus roept u Jeſus toe)
Aanvaart myn liefde en mededoogen!
'k Bezorg uw ziel een zoete ruſt,
Gy moet myn Jock nu torſchen leeren,
Kom! een zachtmoedige is myn luſt,
En 'k wil in 't nedrig hart verkeeren.
Hebt gy, ô Menſch! dat heilzaam woordt,
Uit zulk een dierb'ren mondt gekoomen,
Tot welſtant uwer ziel gehoort,
Ach dat het werde in agt genoomen!
Let, om 't niet in de windt te ſlaan;
Deedt Jeſus zoo veel om uw leven,
Zyt dan niet traag, (ô! 't gaat u aan),
Om hem kloekmoedig naa te ſtreven.
Zyt niet verzuim'lyk in uw' plicht.
't Verzuim zoudt ge eeuwig u beklaagen,
Zyn Jock is zagt, zyn laſt is ligt,
Zy zyn niet moej'lyk om te draagen.
Wie 't zig manmoedig onderwint,
Kan op des Heeren byſtant hoopen,
De kroon is niet, voor die begint,
Maar die den wegh ten einde loopen.

Galat. Cap. v. vers 1. *Staat dan in de vryheidt met welke ons Chriſtus vry gemaakt heeft, ende en wordt niet wederom met het jock der dienſtbaarheidt bevangen.*

IX.

Doel op hooger.

Joannis Cap. IV. vers 14. *Maar zoo wie gedronken zal hebben van het water dat ik hem geven zal, dien en zal in eeuwigheid niet dorſten, maar het water dat ik hem zal geven, zal in hem worden een fonteine van water ſpringende tot in het eeuwige leven.*

Beſchouw deez' net geplanten hof,
Wat geeft hy overvloedt van ſtof,

Om

Om op zyn cierlykheidt te roemen:
Hoe heerlyk ſtaat die boomen-ry;
Hoe ſchoon het bloeme-perk daar by,
Geplant met uitgeleezen' bloemen.
't Gezigt dwaalt hier in ſoort en kleur,
In lieflykheidt, cieraadt, en geur,
Vol majeſteit, en praal, en leven.
Maar boven al gevalt myn oog'
Dien waterſprong, zoo klaar zoo hoog;
Door holle buizen heen gedreeven.
Wie ſtaat niet op het diepſt' verrukt,
Die 't water door de lucht gedrukt,
Zoo krachtig ziet naar boven ryzen!
Verkwik'lyk voorwerp voor 't gezigt,
Hoe leidt gy ons naar hooger licht,
Godts zoon in eeuwigheidt te pryſen.
Dat is die Bron die ons gemoedt,
Met dierbaar levendt water voedt,
Tot reiniging der ziels-gebreeken.
Ach volle Wel-bron ach! met ſmart,
Zie 'k naar u uit, gelyk een hart,
Verlangt naar verſche waterbeeken.
ô Bron die Jacobs huis beſproeit!
Fontein die uit den Liban vloeit!

Spring-ader uit het Hof der hooven!
ô Put die heilzaam water geeft!
ô Rots waar door de ziele leeft!
Die Mofes rots-fteen gaat te boven.
Waardt gy de vrouw aan Jacobs put
Te Sichar, onverwagt, ten nut
Om 't levendt water haar te geven,
Gy roept, ô Jefus! ons ook toe,
Vermoeiden zielen mat en moê,
ô Dorftigen! bemint gy 't leven
Kom lefch uw ziel-dorft, kom tot my!
Omhelfch my in 't geloof, en gy
Zult uit u zien een fpringbron ryzen.
Jaa Heil-fontein van ons gemoedt!
Wy vallen u alleen te voet,
Gy wilt ons 't padt ten leven wyzen.
Gaf eertydts eenen aardtfchen * Vorft,
Zyn ryk, om dat hy zynen dorft,
Met eenen dronk koudt water lefchte,
Wat zyn wy dan aan u verplicht
Fontein des heils, ô Levens-licht!
Gy die voor ons u gaaft ten befte,
Om ons te redden uit den noodt,
Traadt ge in de fmertelykfte doodt,

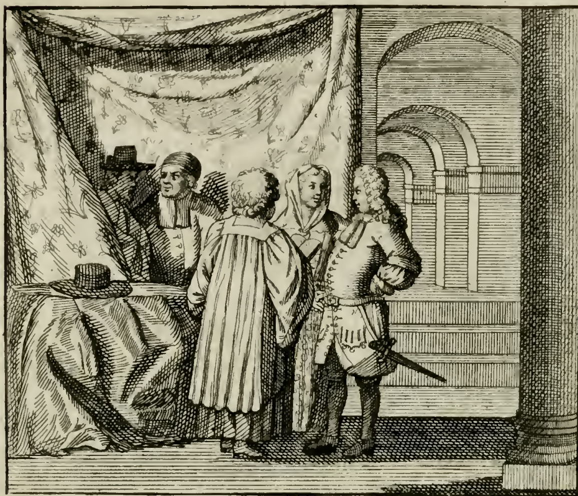
* Lifimachus.

Uw

Uw bloed gevlooten uit vyf wonden,
En 't heilryk water uit uw zy',
Is aller zielen artzeny,
En reinigt ons van onze zonden.
Ja laat dat bloedt, dat gy vergoot
Dat uit uw dierb're wonden vloodt,
Ons heiligen! wilt ons geleiden:
Op dat de ziel dus rein gemaakt,
Nooit weder naar iets zondigs haakt,
En niets ons van u af kan ſcheiden.

Openb. Cap. XXI. vers 6. *Ende hy ſprak tot my, Het is geſchiet: ik ben de Alpha ende de Omega, 't begin, ende het einde. Ik zal den dorſtigen geven uit de fonteine van het water des levens voor niet.*

X.
Liefde en Trouw.

Philip. Cap. II. vers 1, 2. *Indiender dan eenige vertroostinge is in Christo, indien der eenigen troost is der liefde, indien der eenige gemeenschap is des geest, indien der eenige innerlyke beweegingen ende ontfermingen zyn.*

Zoo vervult myne blydtschap dat gy moogt eens-gezint zyn, dezelve liefde hebbende, van een gemoedt (ende) van een gevoelen zynde.

Wyze: ô Kers-nacht.

My lust blymoedig op te zingen,
't Gelukkig lot der stervelingen

Door

Door zuiv're liefde en trouw gepaardt,
ô Liefde! ô ed'le Koninginne,
Beminnelyke Ziels-vrindinne,
Bandt der volmaaktheid hier op aardt,
Wat legt gy 't menſchdom vaſte gronden,
Door uwen bandt aan een gebonden,
Niets ſtreeft u in waardy voorby,
Nogh kan zelfs by u evenaaren,
Gy praalt in Godts gewyde blaâren,
Met een doorluchte en ſchoone ry,
Van Goddelyke liefde-teek'nen,
Met regt moogt ge u afkomſtig reek'nen,
Van Godt, die liefde en trouwheidt is.
Door u wierdt Joſeph aangedreven,
Om zyne broeders broodt te geven,
In ted're zielsontroerenis.
Hoor Moſes door uw vuur ontſteeken,
Voor Israël, de Godtheidt ſmeeken
Op dat het volk genade vindt,
Al zou hy, met voor hen te ſterven,
Geen plaats in 's levens-boek verwerven.
Door u redt Jonathan zyn vrindt.
En gy, ô trouwe Kruis-genooten!
Met deeze hooft-deugdt overgooten,

Ontziet ter liefde van uw Godt
U niet, om voor de marteltuigen,
Der wreê tirannen neêr te buigen,
Nogh 't ſneuv'len op een moordt-ſchavot.
En gy ô Heilant aller menſchen!
Naar wien ook alle vroomen wenſchen,
Afſchynſel van Gods heerlykheidt
Wiens liefde en trouw, en mededoogen,
Goedtgunſtig met ons leedt bewoogen,
Op ons uw' held're ſtraalen ſpreidt.
Gy zelve hebt met opene armen,
ô Wonderteek'nen van ontfermen!
Het menſchdom tot hun heil genoodt.
Gy (kan wel liefde hooger koomen)
Hebt onze ſchuldt op U genoomen
En ondergaan dien bitt'ren doodt.
Getrouwe Heilant, Zaligmaker,
Verzoensman, dierb're Zielewaker,
ô Groote Voorſpraak tot ons heil,
Bron-ader aller Zegeningen,
Gedient van 't heïr der hemellingen,
Uw goedtheidt over-reikt het peïl
Van al wat weldaân is te noemen,
Wy moeten uwe liefde roemen;

Ai!

Ai! ſtort op ons uw goeden geeſt.
Wel zalig zy dien gy naa deezen
Bevint aan U getrouw te weezen,
Op dat zy ingaan tot het feeſt
Daar nooit verdriet nogh zukkelingen,
Nogh ſchaaduw van veranderingen,
Nogh tegenſpoedt de vreugde ſtuit,
Maar daar het vol en uitgeleezen,
Van Ziels-verkwikkingen zal weezen,
En Bruiloft zyn, eeuwe in eeuw' uit.

Joannis Cap. III. vers 16. *Want alzo lief heeft Godt de waereldt gehadt, dat hy zynen eenig geboorne Zoone gegeven heeft, op dat een ygelyk die in hem gelooft, niet en verderve, maar het eeuwige leven hebbe.*

X I.

Onbekommert.

Ephesen Cap. IV. vers 14, 15. *Op dat wy niet meer kinderen zouden zyn, die als de vloedt beweegt ende omgevoert worden met alle windt der leere, door de bedriegerye der menschen, door arglistigheidt om listelyk tot dwaalinge te brengen.*

Maar de waarheidt betragtende in liefde, allesins zouden opwassen in hem die het Hooft is, (namelyk) Christus.

Wat is 't een blydtschap voor de Jeugdt,
Wanneer het zig met spel verheugdt;

Men

Men ſpeeldt met kuiffels, kaaſt met ballen,
Men ſchiet met duiten op de meet,
Men hinkelt, knikkert, loopt en zweet,
Geen moeite ſchynt haar zwaar te vallen.
De Tol werdt door de zweep geſpoort:
De ronde hoepel dryft men voort:
Het houte paardt kan haar vermaaken:
Men lokt het muſchje uit de vlugt:
Men viert de vlieger in de lucht:
Men bezigt and're kleene zaaken.
Dus is het dat de ted're jeugdt,
Haar vroegen leeftydt ſlyt met vreugdt,
Niets ſchynt aan haar vermaak t'ontbeeren,
Alleen de ſchooltydt is een laſt!
Daar is veel zorg en moeite aan vaſt!
Het noodige valt zwaar te leeren:
Ziet hier ô dwaaze waereldtling,
In 't kinderſpel, ook hoe gering,
't Afbeeldtzel van uw ydel leven.
Wat overlegt gy dagh aan dagh,
Al wat tot vreugdt verſtrekken magh,
Of 't u vernoeginge mogt geven.
Wat zyt gy vaſt aan 't aardtſch gehegt,
Niets daar gy meer uw zin op legt,

Dan

Dan om uw vleeſch met luſt te ſtreelen,
Gy ſlaat in 't hart de grootsheidt gâ,
De luſt der oogen volgt gy naa,
De waereldt en haar ſnoo geſpeelen
Verheffen uw vermaak in top:
Zy laat niet naa om u vol-op
Uit haaren weeldekroes te ſchenken.
Maar ach! in 't hart vergeet ge alleen,
't Betragten van 't noodtzaaklyk Een:
Daar kan men naaulyks eens om denken.
De wegh naar Sions vrede-ſtadt,
Heeft voor uw voet te ſmal een padt,
De waereldt gaat op breeder weegen;
Die ſchynt met roozen digt bezaait,
Waar van gy niet dan rampſpoedt maait,
Want d'afgrondt is aan 't eindt gelegen.
Neen niet alzo, ô Waereldtling!
Voor u is 't aardtſche te gering,
Gy zyt tot grooter goedt geſchapen,
Verlaat de waereldt, en al 't geen
U door haar ſnoode aantrek'lykheên,
Bekoort om zorgeloos te ſlaapen.
Ontwaak, ontwyk die ziels-harpy,
Haar glanſch en ſchoonheid gaat voorby,

Die

Die 's Vaders wil doet die zal leven,
Houdt hem alleen in 't hart en oog,
Vlieg als een arendt naar om hoog,
Wilt naar uw eeuwig welzyn ſtreeven.
Inzonderheidt gy ted're jeugdt!
Betree het voetpadt van de deugdt,
Laat nooit de waereldt u bekooren.
Al klampt zy u geſtaâg aan boordt,
Ontvlucht haar, ſtaa haar nooit te woordt,
Stop voor haar vlyëry uwe ooren.
Ach! dat uw gantſchen levens-tydt,
Zy aan de Godtheidt toe-gewydt,
Waarom zoudt ge u aan 't aardtſch verbinden?
Gedenk aan Hem, op de eerſte trap
Van uwe vroege jong'lingſchap;
Want by Hem is al 't heil te vinden.

1 Petr. Cap. I. vers 14, 15, 16. *Als gehoorzame kinderen, en wordt niet gelykformig den begeerlykheden, die te vooren in uwe onweetenheidt waaren.*

Maar gelyk hy die u geroepen heeft heilig is, (zoo) wordt ook gy zelve heilig in al (uwen) wandel.

Daarom dat 'er geſchreven is, zyt heilig want ik ben heilig.

XII.

XII.
Verbeetering.

Jesaia Cap. 1. vers 16, 17. *Wasschet u, reiniget u doet de boosheidt uwer handelinge van voor myne oogen wegh, laat af van kwaadt doen.*
Leert goedt doen, zoekt het recht, helpt den verdrukten, doet den weezen recht, handelt de twistzake der weduwen.

Ja Landtman, door uw kloek beleidt,
Is u een grooter winst beschooren,

Dat

Dat gy van 't goede 't kwaade ſcheid,
Hier door zal 't vruchtbaare ons bekooren.
De Wan tot zuiv'ring, in de handt
Genoomen, is 'er wel van nooden,
Het kooren krygt zyn beſten ſtandt,
Als 't onkruidt berging wordt verbooden.
ô Menſch! die op het groote veldt,
Van deeze waereldt voort gaat treden,
Ziet eens hoe 't by u is geſtelt,
Wat onkruidt van onzuiverheden
Dat in uw hart is opgegroeit.
Gy moet op 't naauwſt dit onderzoeken
't Kwaad, dient voorzichtig uitgeroeit;
Doorzoek met yver allen hoeken.
Weer Bitterheidt uit uw gemoedt:
Laat Toornigheidt u niet verblinden:
Vertreê de Gramſchap met den voet:
Laat Kwaade reên geen huisveſt vinden:
De Laſter zy van u gekeert:
Kwaadtaardigheidt ſtreel nooit uw zinnen:
De Nydigheidt zy weg-geweert:
Wilt nooit Geldtgierigheidt beminnen.
Daar zoo veel onkruidt, en nog meer,
Het goede zaat in 't hart verdooven,

Daar

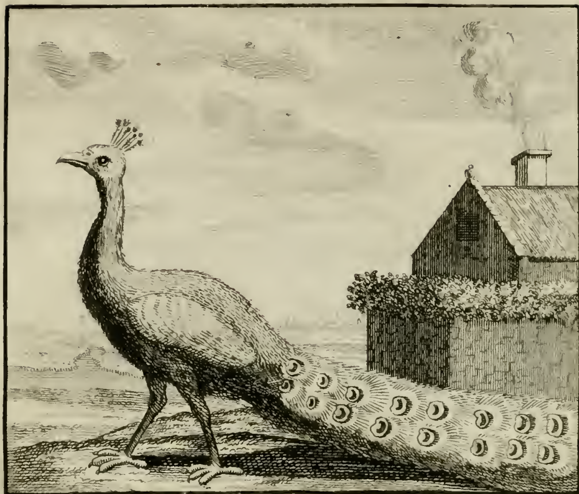
Daar dient het nodig keer op keer
Gewant, geſchut het onderſt' booven,
Tot dat het heel gezuivert is.
Dan kan het goede zaad beſt leven,
Dan toondt het zuiver, rein, en fris,
Wat nut, wat voordeel 't ons kan geven.
Dan heerſcht het Heilgeloof in 't hart:
Barmhertigheidt ſtiert onze handen:
Medoogentheidt verligt de ſmart:
De Liefde doet den boezem branden:
Ootmoedigheidt zal ons naar Godt;
Zagtmoedigheidt in vreede leiden:
De Hoop ons wyzen 't zaligſt' lot,
En Godtsvrucht nimmer van ons ſcheiden.
Nogh moet 'er meerder zyn gedaan,
Op dat het in ons zy, met zeegen:
Men roepe Godt om byſtant aan,
Godt laat zyn ſchepzels nooit verleegen,
Men val met David voor Hem neêr,
Zoo zal hy ons zyn weegen leeren,
Zoo ſterkt zyn woordt ons meer en meer,
Zoo zullen wy zyn wetten eeren.
Dat hy alle onheil van ons wend':
Ons oog afkeer' van de ydelheeden:

Zyn Geeſt in onze harten zendt;
En wy in vreeden heenen treeden.
Tot dat ons eindelyk de doodt,
Weer zal tot onzen Oorſpronk wyzen,
En wy gelegt in 's aardtryks ſchoot,
Hier naa als vruchtbaar zaat verryzen,
En wy verzamelt in de ſchuur,
Van 't eeuwig leven, moogen leven;
Terwyl aan 't onuitbluſchlyk vuur,
't Kaf ter verbranding wordt gegeven.

Jacob. Cap. IV. vers 8. *Naket tot Godt, en hy zal tot u naaken. Reinigt de handen, gy zondaars, ende zuivert de harten gy dobbelhartigen.*

XIII.

Hoogmoedig.

Jesaias Cap. II. vers 11, 12. *De hooge oogen der menschen zullen vernedert worden, ende de hoogheidt der mannen, zal nedergeboogen worden, ende de HEERE alleen zal in dien dage verheven zyn. Want de dagh des HEEREN der heirschaaren zal zyn tegen allen hoovaardigen, ende hoogen, ende tegen allen verhevenen, op dat hy vernedert worde.*

Neen! loop niet ver gy yd'le dwaazen,
Vermetelen, die opgeblaazen

U

U meent iets groots te zyn op aardt:
Bezie deez' Paauw met ſchoone veeren,
Dit moedig dier zal u ſtraks leeren,
Hoe naa dat gy haar evenaart.
Hoe trots en fier treedt zy daar heenen,
En wordt zy van de Zon beſcheenen,
Wat blinkt haar ſtaart met glans en gloedt,
't Staat alles ſchoon en uitgelezen,
Zy agt zig 't fraaiſte dier te weezen,
Maar ach! wel haaſt verdwynt dien moedt,
Als zy haar voeten komt te aanſchouwen.
Zoo is 't met u die trots durft bouwen,
Op ſchoonheidt, aanzien, geldt, of eer.
ô Dwaaze Nabals onzer dagen!
Waar op kunt ge u hoogmoedig draagen,
Een wenk des Hemels ſlaat u neêr.
Vermeet'len Babel-tooren-bouwers,
Wat zyt gy van uw zelfs beſchouwers,
Voorbeelden der hoogmoedigheidt;
Wat neemt gy voor een werk te ſtichten,
Als Godt wil, moet gy aanſtonts zwigten,
Als Hy u over de aardt verſpreidt.
Laat vry Herodes zig verblyën,
En zig door 't blinde volk zien vlyën,

Als hy in 't blinkendt praal-gewaadt
Ten throon ſtygt om zyn lof te hooren,
Een Engel kan die hoogmoedt ſtooren,
Als die zyn trots ter nederſlaat.
De Tarſer heldt gaf and're blyken
Toen m'hem te Lyſtren dorſt gelyken
By Godt Merkuur, en dus begroet:
Wat doet gy (riep hy) deeze dingen!
Hou op! wy zyn ook ſtervelingen,
Zoo wel als gy, van vlees en bloedt.
Ja de Opper-wysheidt, 't Licht der waarheidt,
't Af beeldtſel van Godts glanſch en klaarheidt,
Die Zoon van 's Hemels majeſteit;
Hoe vrind'lyk noodt hy alle menſchen,
Als 't hoogſte doel van al zyn wenſchen,
Kom leer van my de nedrigheidt.
Ver is hy van dien wegh getreeden,
Die met een Haman aangebeden,
Gedient wil zyn, ge-eert, gevleit.
Zoud gy met Babels koning vraagen,
Is dit niet naar myn welbehaagen,
Geſtigt, tot myner heerlykheidt?
Zoudt gy hier dwaaze Rykaarts weezen,
Die voor geen ramp of onheil vreezen,

Neen

Neen Chriſtenen! bedenk uw plicht.
Die Rykaart mogt zich veel belooven,
Maar 's Hemels handt kwam hem berooven,
Van ſchat, en goedt, en 't levens-licht.
Een hart in ootmoedt neêrgebogen,
't Geen Godt geſtadig houdt voor oogen,
Die heeft zyn gunſt, dien ſlaat hy ga.
Volg dan Marye in uwen wandel;
Want Godt weerſtaat den Trotſen handel,
Maar 't nedrig hart geeft hy genâ.

Lucas Cap. I. vers 51, 52. *Hy heeft een krachtig werk gedaan door zynen arm, Hy heeft verſtrooit de hoogmoedige in de gedagten harer herten.*

Hy heeft machtigen van de throonen afgetrokken, ende nederige heeft hy verhoogt.

XIV.

't Is Heerlyk.

Psalm XIX. vers 2, 3. *De hemelen vertellen Godts eere, ende 't uitspansel verkondigt zyner handenwerk.*
De dagh aan den dagh stort overvloediglyk sprake uit; ende de nacht aan de nacht toont wetenschap.

Wyze: Psalm 24.

Neen looze Schutter hoe gy schiet,
Gy zyt den regten schutter niet,

Die

Die met uw boog ons hart kan treffen!
Wy zien veel verder met het oog
Van ons Geloof, door 's hemels boog
Om 's waerelds Bouwheer te verheffen.
ô Starren aan het firmament,
Van Hem genaamt, getelt, gekent,
Van Hem bepaalt, geſtelt in orden!
ô Wonderwerk van 's Hemels handt,
Wier veelheidt door ons zwak verſtandt
Nooit is, of nooit getelt zal worden.
ô Flonker baggen aan Godts kroon!
ô Voetſchabel van zynen throon!
Borduurwerk van zyn alvermoogen,
Afſtraalzels zyner heerlykheidt;
Vuurlichten die den zeeman leidt;
Cieraaden voor der ſterff'lyke oogen.
ô Oogen in de groote tent,
Die 's waereldts een en ander endt
Zoo konſtig dekt, hoe onbedwongen,
Hoe dikwils heeft de Harpenaar,
Vorſt David zyn vergoode ſnaar,
Voor u geſtelt, uw lof gezongen.
Wy volgen hem ſlegts in 't verſchiet,
En loven Hem, die 't Al, uit niet,

Zoo konſtig ſchiep, die kruiden, boomen,
Lucht, aarde, water, vogel, vee,
Zon, maan, en ſtarren gaf haar ſtee:
Die 't menſchdom deedt te voorſchyn komen.
Nogh loven wy op hooger toon
Zyn goedtheidt, die ons zynen Zoon,
Dien Starre Jacobs heeft gegeven:
Op dat wy door dat Liefde-pandt,
En door de plicht van onzen kant,
Verkrygen 't regt ten eeuwig leven.
ô Beeldt van 's Vaders majeſteit!
ô Zonne der gerechtigheidt!
ô Morgenſtar! laat uwe ſtraalen,
De glans van uw gezegent licht,
(Waar voor den glans der waereldt zwicht,)
In onze zielen nederdaalen.
Ging uwe Star de Wyzen voor,
En wees zy hun het regte ſpoor,
Om u, by uw geboort' te groeten,
Wy naad'ren ook tot uwen ſtal,
ô Grooten Zoens-man van 't Heel-al!
En vallen needer voor uw voeten.
ô Laat 't Geloof dat op u bouwt,
Van ons zyn, het geſchenk van gout;

De

De Wierook, 't offer der gebeden.
De Mirrhe, 't nederig gemoedt,
Dat voor u, ſchuldt-bekenning doet,
Van zonde en ongerechtigheden.
Op dat uw goeden Geeſt ons leidt,
Langs 't voetſpoor der gerechtigheidt,
En wy hier naar uw' wille leven:
Tot dat wy eens van 's lichaams bandt
Ontſlaagen, in volmaakter ſtandt,
Gelyk de Starren ſchynzel geven.

Pſalm VIII. vers 4, 5. *Als ik uwen hemel aanzie het werk uwer vingeren, de mane, ende de ſtarren, die gy bereidt hebt.*
Wat is de menſch, dat gy zyner gedenkt? ende de Zoone des menſchen, dat gy hem bezoekt?

X V.

Verrezen.

Pſalm cxxxix. vers 1, 2, 3. *HEERE gy doorgrondt ende kent my. Gy weet myn zitten, ende myn opſtaan; gy verſtaat van verre myn gedagten.*

Gy omringt myn gaan, ende myn liggen: gy zyt alle myne weegen gewent.

Wyze: Pſalm 68.

Wat is de Heere mildt en goedt,
Die ons bewaart, en kleedt, en voedt,
Die

Die 't alles heeft gegeven,
Ten dienſte van ons arme menſch,
(Wat dat het hart begeere of wenſch')
Om hier op aardt te leven.
Die 't daglicht voor ons heeft bereidt,
Op dat we ons tot den arrebeidt
Begeve, en zeegen wagten:
En weder de aardt met floers bedekt,
Op dat de nacht ter ruſt ons ſtrekt,
Ter hulp voor onze krachten.
ô Nacht! uw donkerheidt trekt zelf
Ons op, door lucht en ſtar-gewelf,
Om Godt met luſt te pryzen;
Gy kunt ons door uw duiſternis,
Het hart dat diep bedolven is,
Op iets 't geen groot is wyzen.
Gaan wy naar bedt door de arbeidt moê,
En ſluit het oog' door vaak zig toe,
Om 't licht een wyl te derven:
Let traage ziel waar op dit ſpeeldt,
De ſlaap is 't waare zinnebeeldt,
Van onze doodt en ſterven.
Maar ryſt de Zon met nieuwen luſt,
En ſtaat ons lichaam, uitgeruſt,

Weêr

Weêr op, met verſche krachten;
Dat ſchetſt ons af dien grooten dagh,
(Waar van men nimmer weêrga zag)
Die eenmaal ſtaat te wagten.
Wanneer, op het bazuin-geſchal,
Het menſchdom weêr verryzen zal,
Uit 't diepe hart der aarde,
Op dat men in een beter licht,
Verheerlykt, voor Godts aangezigt,
Een nieuwen dienſt aanvaarde.
ô Bron, en oorſpronk alles goeds!
Wees een Beſtierder des gemoeds,
Op dat wy in dit leven,
Uw naam, geduchte Majeſteit,
Met ernſt en met gehoorzaamheidt,
De diepſte eerbieding geven.
Bewaar ons voor al 't geen kan ſchaân:
Trek ons de zuiv're kleed'ren aan,
Van deugdt en heiligheden;
Gelei ons door uw goeden Geeſt,
Op dat wy veilig onbevreeſt,
Ons wandelpadt betreeden.
Al gaan wy dan in 't dal der doodt,
Wy zyn geruſt en buiten noodt,

En

En hebben niets te vreezen,
Wy leggen ons geruſt ter neêr,
In 't ſtof der aarde, om eenmaal weêr,
Verheerlykt en verrezen,
By U met een verheugden geeſt,
Op 't eeuwig-duurendt Bruilofts-feeſt,
In 't blinkendt kleedt te praalen:
Een feeſt-gewaadt zoo rein zoo fris,
Waar by geen kleedt hoe wit het is,
In zuiverheidt kan haalen.

1 Theſſ. Cap. v. vers 5, 6, 7. *Gy zyt alle kinderen des lichts, ende kinderen des daags: wy en zyn niet des nachts, nogh der duiſterniſſe.*
Zoo en laat ons dan niet ſlapen, gelyk als de andere, maar laat ons waaken en nugteren zyn.
Want die ſlapen, ſlapen des nachts.

XVI.

Loosheidt.

Job Cap. v. vers 12, 13. *Hy maakt te niet de gedagten der argblistigen, dat haare handen niet een ding uit en rigten.*

Hy vangt de wyze in haare argblistigheidt: dat de raadt der verdraaiden gestoort wordt.

Hoe kunstig weet de Spin haar netten,
Aan huis, of boomen vast te zetten,

Op

Waar door zy mugge en vlieg' verraſt:
Zy moet, als zy daar in vliegt, ſneven;
Het koſt de onnoozelheidt het leven,
Wyl 't looze dier ſtaâg op haar paſt.
Maar komt een ſterker aangevloogen,
De Spin wordt in haar hoop bedroogen,
Deez' vliegt 'er door, en breekt het net:
Zy heeft niet op den buit te hoopen,
Maar moet ook zelfs het net verloopen,
Tot zy haar ergens weder zet,
Op hoop om and'ren te bejaagen.
Zoo leidt de Duivel liſt, en laagen,
En ſtrik by ſtrik voor 's menſchen voet'.
Helaas! hoe meenig blyft gevangen,
En aan 't bedrieg'lyk lok-aas hangen,
Aan 't ſchynſchoon van zyn heilloos goedt.
Hy doet begeerte in Achab branden,
Om Naboths ſchoone luſt-waranden
Te krygen: in Adonia,
Ontſteekt hy 't vuur der heerſchappyen:
In Achitofel muyteryen:
In Amnon volgt hy de ontucht naa:
Dan opent hy zyn ſchat-trezooren,
Voor Judas, dien hy kan bekooren,

En

En aanzet tot verradery.
Maar zy die naar een hooger leven,
Als 't doel van hun begeerte ſtreven,
Die blyven voor zyn laagen vry.
Laat een' Egyptiſche Heerinne,
Met vuile drift een Joſeph minne,
Hy agt haar dart'le liefde niet.
Prins Moſes wil eer balling zwerven,
Dan Pharo's kroon en ryk-ſtaf erven,
Wyl hy op hooger heil-goedt ziet.
Een Aſaph ſchynt zyn ziel te kwellen,
Als hy der boozen moedt ziet zwellen,
Om dat zy weeldrig zyn, en vet;
Maar naaulyks drukt zyn voet den drempel,
Van 's Heeren Heiligdom en Tempel,
En dat hy op hun einde let,
Dan roept hy uit: wat zyn zy allen?
Gy doet hun in verwoeſting vallen!
Hoe zyn zy in een oogenblik,
Naa by hun ondergang, en ende,
Gy ſtortze in jammer en ellende,
Zy zyn als niets door angſt en ſchrik.
Neen Bron van alle heil en zegen!
'k Treê veiliger op uwe wegen,

Gy vat my, by myn regterhandt,
Gy zult my door uw raadt geleiden,
En als ik eens van hier zal ſcheiden,
Doen gaan in 't eeuwig Vaderlandt.
Want niets in Hemel nogh op aarde,
Waardeer ik tegens U in waarde,
Ook buiten U, heb ik geen luſt:
Bezwyk ik hier in tegenſpoeden,
Gy vaſte rots kunt my behoeden,
Gy zyt myn eeuwig deel, en ruſt.
ô! Laat ons dan met Aſaph treeden,
Daar 's Heeren naam wordt aangebeden,
En zig 't rechtvaardig volk vergaart,
Om door een heilig vuur ontſteeken,
De magt der helſche ſlang te breeken,
En heen te ſtreven, hemelwaardt.

---

1 Petr. Cap: v. vers 8. *Zyt nugteren*, (*ende*) *waakt: want uwe tegenpartye de duivel, gaat om als een brieſchende leeuw, zoekende wien hy zoude moogen verſlinden.*

XVII.

't Versterkt.

Matth. Cap. xx. vers 32, 33, 34. *Ende Jesus (stille) staande, riepze ende zeide, wat wilt gy dat ik u doe?*

Zy zeide tot hem, Heere dat onze oogen geopent worden.

Ende Jesus innerlyk beweegt zynde met barmhertigheidt, raakte haare oogen aan, ende terstont wierden hare oogen ziende, ende zy volgden hem.

ô Kleen gesleepen spiegel-glas,
Beslooten in een ronde kas,

Wat

Wat zyt gy dienſtig voor onze oogen;
Hoe kleen gy zyt uw helder licht,
Toondt aan ons zwak en teêr gezigt,
Haar nut en ſchoonheidt en vermoogen.
Zyt gy zoo nut, ô kleene bril!
Voor hem die u gebruiken wil,
Mogt dus 't gezigt zyn kracht behouwen.
Hoe noodig heeft dan ons gemoedt,
Hem, die ons voor verderf behoedt,
Om in zyn licht het licht te aanſchouwen.
't Geloof dat groote wonderglas,
Ontdekt ons, 't geen verborgen was,
En toondt ons alles in haar klaarheidt:
Hier door zag Noach duid'lyk heen,
't Gevaar, 't geen 't volk onmooglyk ſcheen,
Want hy geloofde 't woordt der waarheidt.
De Patriarchen hoofdt voor hoofdt,
Aanſchouden 't heil aan hun belooft,
Zoo klaar als of zy 't reets verkreegen.
ô Zulk een zien verſtrekt den geen,
(Al ziet hy door veele eeuwen heen)
Tot eenen onwaardeerb'ren zegen!
Hoe duid'lyk wierdt dien grooten Heldt
Van Bosra, die 't al heeft herſtelt,

 Voor

Voor af gezien, van Jeſaïas.
Hoe klaar zag David in den geeſt,
Als waar hy zelfs daar by geweeſt,
De ſmaadt en 't lyden des Meſſias.
En zouden wy die zulk een licht,
Naa by aanſchouwen, ons gezigt
Nogh ſluiten, en onwaardt verſmaaden?
Neen! dat was met den Bethſemiet
Die reukeloos in de Arke ziet,
Een ſtraf op onze halzen laaden.
ô! Laat ons nu 't nogh heeden is,
Ons wenden uit de duiſternis,
Om in het licht ons heil te vinden.
De Heil-zon der gerechtigheidt,
Heeft ons het voetpadt zelfs bereidt,
Om niet te dwaalen, als de blinden,
Dat Licht des Hemels gaat ons voor,
Op dat wy volgen op zyn ſpoor;
Kom volgen wy met mannen-ſchreeden.
Houdt eene Blindgebooren aan,
Godts Zoon laat hem niet trooſtloos gaan,
Maar maakt hem ziende op zyn gebeden.
Wel dat wy dan ook op dien voet,
Met een opregt en vroom gemoedt,

Hem

Hem om zyn hulp en byſtant ſmeeken,
Dan zal zyn zegenryke handt
Ons leiden, ons verblindt verſtandt,
Zal hy ontdoen van haar gebreeken:
Zyn goede Geeſt zal van om hoog,
Ons hart verlichten, en zyn oog
Zal nacht en dagh ons trouw bewaaken.
Ja! de ed'le ziel zal naa deez' tydt,
Ten hemel opgevoert, verblydt
Zig eeuwig in zyn licht vermaaken.

Pſalm XIX. vers 9. *De beveelen des HEEREN zyn recht, verblydende het harte: Het gebodt des HEEREN is zuiver, verlichtende de oogen.*

XVIII.
Lieffelyk.

Hoogliedt Cap. II. vers 11, 12. *Want ziet, de Winter is voorby: de plasregen is over, hy is overgegaan.*

De bloemen worden gezien in den lande, de zangtydt genaakt, ende de ſtemme der tortelduyve wordt gehoort in onze landen.

Wyze. Pſalm 34.

Hoe ſchoon en heerlyk ſtaat,
Het bloemeperk vol majeſteit,

Daar

Daar eider bloem zyn glansch verspreidt,
En toont een schoon gelaat.
Ach! hoe verscheeldt die pragt,
By eenen kouden wintertydt,
Wanneer de Zon ons oog ontglyt,
Niet schynt met zoo veel kracht.
  Maar komt het Lent'-zaizoen,
Dan ryst de zon aan 's Hemels trans,
En geeft aan 't aardtryk nieuwen glansch,
En kleedt het al in 't groen:
't Geboomte en plante en kruidt,
't Gebloemt' verciert met kleur op kleur,
Verspreidt alom een frisschen geur,
En praalt gelyk een Bruidt.
  ô Cierlyk Hof-cieraadt!
ô Net gekleurden regenboog!
Wy hebben ook een bloem in 't oog,
Die u te boven gaat.
Wie is die Bloem zoo schoon?
De Passie-bloem, die ons behoudt,
Godts dierb're Zoon, die aan het hout
Genagelt, hing ten toon.
  Die bloem is schoon van kleur,
Rootverwig, hagelwit, en zwart,

Zoo ziels-verrukk'lyk voor het hart
Door haar verkwikb'ren geur.
't Wit, toondt zyn zuiv're deugdt:
Het Zwart, de naarheidt van zyn doodt:
Het Purper 't bloedt dat hy vergoot,
Tot heil van ons, ô vreugdt!
Nogh heeft die bloem een kracht,
Die zig alom op aardt verſpreidt,
Dat is het woordt der zaligheidt,
Voor dien het neemt in aght.
Wat was het menſchdom blindt,
Gedompelt in een duiſt'ren nacht,
Eer hy dat woordt te voorſchyn bragt,
Dat woordt, waardt dat men 't mindt.
ô Zon van ons gemoedt!
Hoe heerlyk ſtraalt uw helder licht,
Op ons ter neêr, nu gy 't gezigt,
Der ziel met wasdom voedt.
Dat woordt ô Wond're-zoon
ô Lelybloem vol lieff'lykheidt
Dat als een Roos zyn geur verſpreidt
Spant boven al de kroon.
Pluk dan met wys beraadt,
ô Menſch! die bloem van haaren ſteel.

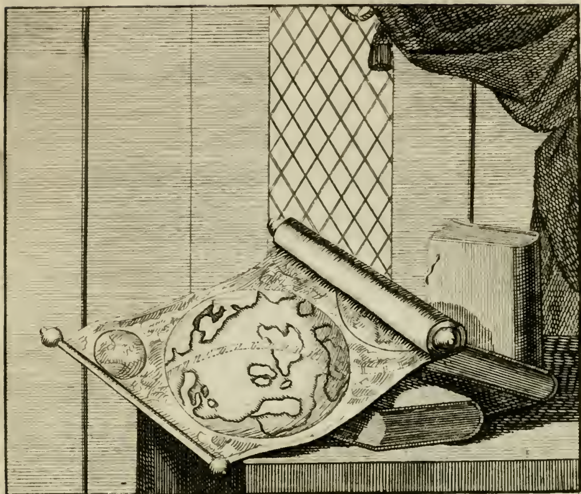
En

En laat dat dierbaar woordt zoo eel,
U zyn een levendt zaat.
Voedt Heer ons met dat broodt!
Dat woordt, dat overdierbaar zout!
Schenk ons dat ziel-kleinoot van gout!
Dat heil-kruidt voor de doodt.
  Op dat het vruchten geeft;
Het hart wordt met dat broodt gevoedt;
En 't woordt de ziel dat voordeel doet,
Dat ze onverderff'lyk leeft.
Dan zal ze vol van moedt,
Verciert met 't goude feeſt gewaadt,
De doodt als die ons tegen gaat,
Vertreeden met den voet.

Jeſaias Cap. XL. vers 8. *Het gras verdort, de bloeme valt af: maar het woordt onzes Godts beſtaat in der eeuwigheidt.*

XIX.

Reis-lust.

Hebreen Cap. xi. vers 15, 16. *Ende indien zy dies (Vaderlandts) gedagt hadden van welk zy uitgegaan waren, zy zouden tydt gehadt hebben om weder te keeren.*

Maar nu zyn zy begeerig naa een beter, dat is, naa het hemelsche. Daarom en schaamt hem Godt harer niet, om haren Godt genaamt te worden, want hy hadde haar een stadt bereidt

Wat strekt het meenig een tot lust,
Terwyl hy leeft, om kust by kust,

En landen, ſteeden, Koningkryken,
Te zien; men ziet veel wonderheên,
Maar in de reis-luſt zyn met een,
Gevaaren, die ons doen bezwyken.
Een ſteile berg, een ſcherpe klip,
Dreigt 't wagenradt, of 't zeilendt ſchip
Om ver te werpen, of te pletten.
Naau is me een duim breedt van de doodt;
Nogh noemt men dit een luſt zoo groot
Dat niets ons daar van af kan zetten.
Zoo reiſt men 't rondt der waereldt door,
En naaulyks denkt men eens om 't ſpoor,
Zyn's herte en in zig zelfs te reizen.
Die wond're waereldt in het klein,
Daar ſchynt men 't verſt' van af te zyn,
Men heeft geen tydt daar op te peizen.
Staa ſtil ô Menſch! ai ſlaat eens 't boek
Van uwe kennis op, en zoek
Wat ſchoonheên in u zyn verborgen!
Bedagt gy dit, gy hielt haaſt ſtandt,
Gy naamt die reis ſtraks by der handt,
En wagten niet tot aan den morgen.
Plaaſt gy in 't zien, de ziel voor aan,
ô! Dat 's een werk niet naa te gaan,

Zoo ſchoon, zoo heerlyk, en volkomen,
Zoo wonderbaar, zoo fyn, zoo eêl,
Onſterff'lyk, dat wy 't minſte deel
Zelfs niet beſpieg'len zonder ſchroomen.
't Verſtant dat vlugger als de windt
Niets tegens zig in ſnelheidt vindt,
Doet ons begrip daar zelfs voor zwichten.
Het oog' ziet ſnel, 't gehoor bevat,
De handt is vlug, het been is radt,
Elk deel weet wat het moet verrigten.
Nogh is dat wonderbaar geſtel,
Met bloedt, en ad'ren, been, en vel,
Op 't konſtigſt vaſt aan een verbonden;
Wat dunkt u, die dit alles ziet
En onderzoekt, zeg! heeft die niet
Een diepte, naaulyks te doorgronden?
Nog porre u hooger reis-luſt aan!
Met yver dient de reis gedaan,
Naar 't eeuwig vaderlandt, hier boven.
Zy valt wel zwaar vol moeilykheidt,
Nadien de weg vol doornen leidt,
En daarom van het vleeſch verſchooven;
Maar dat 's geen noodt! al is ze ſmal
En vol van rampen overal,

En naau van poort om door te komen;
Uw Heilant tradt uw moedig voor,
Volg hem, met yver op dat ſpoor,
En wil voor geen gevaren ſchroomen.
Hoe naader t'huis, hoe meerder vreugdt.
Hoe ſterker drift, hoe meerder deugdt.
Hoe grooter luſt, hoe meer verlangen.
Denk, komt gy eens ten laaſte aan 't end',
Hy, om wien gy 't hebt aangewendt,
Zal u met bly gejuich ontfangen.
Kom dan ô Chriſten-ziel! met moedt,
Aan 't einde hangt den lauwer-hoedt,
Niet in 't begin, 't is vruchtloos hoopen,
Wilt gy niet met een wakk're vlyt,
De renbaan, in uw' levenstydt,
Volſtandig tot den einde loopen.

Hebreen Cap. XIII. vers 14. *Want wy en hebben hier geen blyvende ſtadt, maar wy zoeken de toekomende.*

X X.

't Liefste Pandt.

Joannis Cap. XIX. vers 26, 27. *Jesus nu ziende (zyne) moeder, ende den Discipel dien hy lief hadde, daar by staande, zeide tot zyne moeder, Vrouwe, ziet, uw' Zone.*

Daar naa zeide hy tot den Discipel, ziet uwe moeder: Ende van die uure aan, nam haar de Discipel in zyn (huis.)

Men ziet wanneer een kindtje schreidt,
De moeder met genegentheidt,

Toe-

Toeloopen om haar kindt te helpen.
Gebreekt het iets, zy is gereet,
Om ſtraks die droeff'nis of 't leedt,
Door trooſtb're redenen te ſtelpen.
ô Moeder-min wat zyt gy ſterk!
Vorſt Salomon ken haaſt het merk,
Om 't regte hart uit twee te treffen,
Wat zogt Maria vol verlangſt
Drie daagen, tot ze ontheft van angſt,
Haar Zoon hoort 's Vaders leer verheffen.
Waar kan iets grooter zyn bedagt:
Zulk eene liefde ryſt in kracht,
Niets kan daar by in grootheidt praalen.
Wat ſprak Godts Zoon, de liefde zelf
Gedaalt van boven 't ſtar gewelf
Om zulk een liefde in top te haalen:
Wat moeder (vraagt hy) kan haar plicht
Vergeeten, tegens 't teder wicht,
Dat zy heeft onder 't hart gedraagen?
Of welk een Vader is zoo hart,
Dat hy zyn Zoon die in zyn ſmart,
Hem om een viſch of broodt zal vraagen?
Een ſlang of ſteen in zyne handt
Zal geven, neen! dat lieve pandt

Zal

Zal hy iets goedts tot voedtſel geven.
ô Groot en heerlyk zinnebeeldt!
't Geen op een hooger Vader ſpeeldt,
Dan dien waar door we op aarde leven.
Wat is dien Vader mildt en goedt,
Wanneer we met een rein gemoedt,
Hem eeren, en al 't aardtſch verzaken:
Zoo wy met den verlooren Zoon,
De misdaân leggen klaar ten toon
Zal hy met gunſt tot ons genaken.
Dan roept hy, ziele, die met druk
Beladen zyt, kom, neem myn juck,
Op dat gy by my ruſte vinde!
Ja Vader! uwe liefde is groot,
Uw liefde is ſterker dan de doodt,
Gy toondt dat gy ons regt beminde.
Want alzo lief hebt gy 't Heel-al,
Dat gy uw Zoon op 't aardtſche dal
Gezonden hebt, op dat zyn ſterven,
Ons zou bevryden van de ſchuldt,
En wy, met uw genâ vervult,
Het grootſte heil-goedt zouden erven.
ô Jeſus! zie ons gunſtig aan,
Tot wien togh zou men heenen gaan,

By

By U alleen is 't woordt ten leven.
Gelei ons veilig by de handt,
Verlicht ons duiſter ziels-verſtandt,
Wilt ons uw hulp en byſtant geven.
Zoekt iemant buiten U zyn heil,
Wy weeten buiten U geen peil,
Gy, Gy alleen kunt ons beſchermen,
Gy die zoo teder ons bemindt,
Wy ſchreien tot U als een kindt,
Neem ons in uw liefdaadige armen.

Pſalm cxxxi. vers 2, 3. *Zoo ik myne ziele niet en hebbe gezett ende ſtille gehouden, gelyk een geſpeent kindt by zyne moeder! Myne ziele is als een geſpeent kindt.*
Iſraël hoope op den HEERE van nu aan tot in der eeuwigheidt.

XXI.
Vuil Inwendigh.

Matth. Cap. XXIII. vers 27, 28. *Wee u gy Schriftgeleerde ende Pharizeen, gy geveinsde: want gy zyt de witgeplaesterde graven gelyk, die van buiten wel schoon schynen, maar van binnen zyn ze vol doodtsbeenderen, ende aller onreinigheidt.*
Alzo ook schynt gy wel den menschen van buiten rechtvaardig, maar van binnen zyt gy vol geveinstheidt ende ongeregtigheidt.

Zou me alles naar het aanzien reek'nen,
Dan zoude een man van grooten staat,
Voor

Voorzien met macht, en eere teek'nen,
Waarin hy 't volk te boven gaat,
Zig zelve op aardt gelukkig noemen.
Hy wordt van ieder hoog geëert:
Elk tragt in 't leven hem te roemen.
En als hy weêr tot aarde keert,
Dan wordt dat ſterflyk deel, ten leſte
Beſlooten in een koſtbaar graf.
Dogh al de grootſten, zyn de beſte
En vroomſten niet, neen! ver daar af.
Bezie den rey der throon-genooten
Van Juda, en van Israël:
Helaas! hoe veele van die grooten,
Zyn ſchenders van Godts wys bevel,
Daar zy tot ſchand'lyke afgoôn nad'ren
Met heilloos offer! hunn' gebeent'
Ruſt egter by hunn' vroomen vad'ren,
In 't koninglyke graf-geſteent'.
Nogh vindt men and'ren in dit leven,
Die door den uiterlyken ſchyn,
Een reuk van vroomheidt van zig geven,
En die het waarlyk geenzins zyn.
Dat zyn ze, die met zwarte trekken,
In 't Bybelwoordt getekent ſtaan,

En wilt gy ze aan u zien ontdekken,
Hoor toe, de Heilant wyſt ze u aan.
Hy noemt hen, Leidtsliên van de blinden,
Die zelve blindt zyn, Pharizeen,
Geveinsde, die zig ſtipt'lyk binden
Aan 't zigtb'ren, en aan ſchyn-gebeên.
Die ieder zoeken dieſt te maken,
Dat zy zig vlyën tot den laſt
Der dienſtbaarheidt, maar zelfs niet raaken,
Aan 't minſt van 't geen Godtvruchten paſt.
Den zulken zegt hy, zyn de graven,
Die wit en cierlyk zyn, gelyk,
Maar 't geen inwendig legt begraven,
Geeft van hun aanzien and'ren blyk.
Heel anders zag men de eerſte Vad'ren,
Handthavers van het vaſt geloof,
Tot Godt met zuiv're zielen nad'ren,
Die voor zyn heil-ſtem nimmer doof,
Als hoogverlichte deugdtsgezinden,
Aanſchouden met een ſterk gezigt,
('t Geen zy nu waarlyk ondervinden)
't Genot van Godt, en 't eeuwig licht.
Des ziet men hen nogh heden leven,
Dewyl de geeſt met diamant,

Heeft

Heeft tot hun eeuwige eer geschreven,
(Ach! drukte 't ons ook in 't verstant,)
DEEZ' ZYN IN HET GELOOF GESTORVEN.
En wyl zig Godt hun geenzins schaamt ,
Zoo hebben zy die gunst verworven ,
Dat Godt werdt haren Godt genaamt.
Wel aan dan , gy die hier op áarde,
Nogh wenscht te leven naar uw doodt!
Kiest dan het beste deel van waarde,
Waar by geen schat of staat , hoe groot,
Door 's menschen ooge is te beschouwen.
Laat and'ren zig aan 't snoode draf,
Vergaapen, en hun glory bouwen
Op schyndeugdt, eere-zuil, of graf.
Al 't aardtsch , hoe schoon ook, is verderff'lyk:
Deugdt maakt den mensch alleen ontsterff'lyk.

2 Timoth. Cap. III. vers 5. *Hebbende een gedaante van Godtzaligheidt , maar die de kracht der zelve verloochent hebben. Hebt ook eenen afkeer van deze.*

XXII.

In Noodt.

Pſalm CVII. vers 25, 26. *Als hy ſpreekt, zoo doet hy eenen ſtormwindt opſtaan, die haare golven om hoge verheft.*

Zy ryzen op na den hemel, zy daalen neder tot in de afgronden: hare ziele verſmelt van angſt.

Nog gaat het wel: zoo lang het ſchip
Voòrſpoedig zeilt, geen onweêrs-vlaagen,
Geen

Geen harde rots, nogh blinde klip,
Den Zeeman angſt en vreeze aanjaagen,
Dan is men vrolyk en verblydt;
Maar word hy van een ſtorm beloopen,
Een ſtorm waar door hy ſchipbreuk lydt,
Hy moet het met de doodt bekoopen,
Al ziet hy in zyn' angſt en noodt,
Naar byſtant om, 't kan hem niet baten,
Het ongeval is veel te groot,
Hy is van alle hulp verlaaten.
Zoo gaat het veeltydts met den menſch;
Want zeilt de hulk van 't vrolyk leven,
Op 's waerelds wyden ſtroom naar wenſch,
Dan zien wy niemant ons begeven.
Maar als de windt van tegenſpoedt,
Een ſtorm-orkaan van ongelukken,
Een ſchipbreuk, zoo in naam, als goedt,
Door tegenheên, ons koomen drukken,
Dan zyn 'er weinigen gereet,
Om hulp of byſtant aan te bieden,
Wyl elk iets tot verſchooning weet:
En ziet men 't zomwyl nogh geſchieden,
Zoo gaat het veeltydts met die geen,
Als met de ſtrandt-liên, die de ſchepen

In noodt wel helpen, maar met een
Om eigen voordeel binnen ſlepen.
Verſlaafde menſchen dezer aardt,
ô! Laat dit u een ſpiegel ſtrekken,
Een ſpiegel wel der moeiten waardt,
Om u tot aandagt op te wekken.
Wat zeilt uw brooſe levens-kiel,
Op 't woeſte meïr van 't tyd'lyk leven,
Belaaden met een dierb're ziel,
Al zorg'loos zonder agt te geven,
Wat al gevaar gy uit moet ſtaan!
't Schynt al voor windt, zoo lang de zeilen
Van voorſpoedt, u voor uit doen gaan,
Dan denkt gy om geen grondt te peilen.
Maar komt een donk'ren onweersvlaag,
Van ziekte of onheil u beſpringen,
En dreigt u met den nederlaag,
Helaas! dan kunnen d'yd'le dingen
In 't minſte u niet ten dienſte ſtaan,
Dan zoudt gy met de Apoſtelſchaaren
Wel roepen, help ons, wy vergaan!
Ach Heere! wilt ons togh bewaaren.
Maar neen, ô ſlaven uwer luſt!
Zou 't dan genoeg zyn vroom te weezen,

Wanneer gy op een doodtſche kuſt
Verzeilt, voor ziel-ſchâ hebt te vreezen. ?
ô Neen ſtryk zeil! by tydts gezien,
Dat u geen ſtormwindt komt belopen,
Ai zeg! waar zult gy heene vliên,
Als ge op geen uitkomſt meer kunt hoopen?
Die Godt bemindt, heeft geen gevaar,
Al drukken u al de onweêrsvlaagen,
Der tegenſpoeden, veel en zwaar,
Al komt het vleeſch uw ruſt belagen.
En dreigt u met den ondergang.
Geen noodt, de Lootsman uwer ziele,
Zal 't ſchip uw's levens uit dien drang,
Wel redden, dat zy 't niet verniele.
By tydts dan alles aangewendt
Op 's levens-reis, wel grondt te peilen.
Zo zal de ziel met vreugde in 't endt
De haven haarer ruſt bezeilen.

Pſalm CVII. vers 28, 29. 30. *Dogh roepende tot de HEERE in de benaautheidt die zy hadden: zoo voerde hy ze uit haare angſten.*

Hy doet den ſtorm ſtille ſtaan, zoo dat haare golven ſtille zwygen.

Dan zyn ze verblydt, om dat ze geſtilt zyn en dat hy ze tot de haven harer begeerte geleit heeft.

XXIII.

Toezigt.

Mattheus Cap. XXIV. vers 4. *Ende Jesus antwoordende zeide tot haar: ziet toe, dat u niemant en verleide.*

Hoe vlytig paſt dit kleine beeſt
Met yver op, door waakzaam baſſen,

Hoe

Hoe toondt dien Jong'ling zig bevreest,
Uit vrees dat hy hem mogt verrassen,
Hoe draaft hy heen met al zyn kracht,
Naau schynt hy uitkomst te verhoopen,
ô Ted're knaap, loop uit uw macht,
Om 't kwaadt het geen u dreigt t'ontlopen!
Al draaft gy heen, gy wyst ons 't spoor,
Om voor ons zelf met zorg te waken,
Gy leert ons met het oog' en oor,
Staag zien op 't geen ons komt genaken.
Wat leidt de waereldt strik op strik,
Gelyk een dief om ons te rooven.
Wat tragt het vleesch elk ogenblik,
Het goede zaat in ons te dooven.
Hoe zoet streelt ons de vleyëry:
't Vermaak vertoont ons vrolykheden:
De wulpsche wellust aan haar zy,
Wil dat wy haaren weg betreeden.
De Rykdom toondt zyn overvloedt:
De staatzugt, lande en koningkryken:
Elk tragt door zyn aantrekk'lyk zoet,
De mensch in 't endt te doen bezwyken.
Hielt gy ô ed'le ziel! geen wacht,
Stondt, stondt gy niet gestaag ter wapen,

Naamt

Naamt gy niet naau op alles agt,
Helaas! het ſtondt 'er ſlegt geſchapen.
De waereldt viel ons haaſt te ſterk:
En wy bezweeken voor haar laagen,
Staa dan ô menſch in 't worſtelperk,
Staa pal, en wil u manlyk draagen!
Zyt waakzaam, yvrig in 't gebedt,
Uw weerparty tragt iets te vinden,
Om u, zoo gy niet naarſtig let,
Gelyk een prooje te verſlinden.
Gordt aan dan 't geeſt'lyk wapentuig,
Om uwen vyandt te verdryven,
Op dat hy voor u nederbuig',
En gy in 't veldt moogt ſtaande blyven.
Laat and'ren vry dan onbedagt,
Zorg'loos op aarde heene leven,
Maar ach! 't verderf komt onverwagt,
Waar in dat zy rampzalig ſneven.
Wie wys is ſtaa op ſchildtwacht uit.
Hy zie vry toe, daar and'ren ſlapen.
Hy redt zyn ziel gelyk een buit,
Hy wil zig niet aan 't aardtſch vergapen!
Want niemant weet wanneer de Zoon,
Des menſchen, zal ten oordeel komen,

Ge-

Gezeten op zyn Hemeltroon,
Als hy de boozen en de vroomen,
Te recht zal ſtellen in het recht,
Om 't vonnis aan hen te verkonden.
Welzalig dan dien goeden knegt!
Die van hem wakend' wordt bevonden.

Epheſen Cap. v. vers 15, 16. *Ziet dan hoe gy voorzigtelyk wandelt: niet als onwyze, maar als wyze.*
Den tydt uitkopende, dewyle de dagen boos zyn.

XXIV.

XXIV.

Beproeft.

1 Petr. Cap. 1. vers 7. *Op dat de beproevinge uwes geloofs, die veel kostelyker is dan des gouts het welk vergaat ende door het vuur beproeft wordt, bevonden worde te zyn tot lof, ende eere, ende heerlykheidt, in de openbaringe Jesu Christi.*

Wy weten 't wat gy zeggen wil,
ô Smeder! dat wy van u leeren,

Dat

Dat wy niet by ons zelve ſtil
Neêr zitten, maar tot d'arbeidt keren.
Wat baat het, zoo men 't yſer liet
Zoo als het is, neen, zal 't iets werden,
Zoo gaat het zonder moeite niet,
't Vuur gloeyt, en 't water moet het harden.
Zoo is het even met den menſch,
Hy moet geen menſch alleenig blyven,
Maar zal hy tot zyn hoogſten wenſch
Geraaken, d'yver moet hem dryven.
Hy moet door 't vuur van tegenſpoedt
Beproeft, zyn eigen wil verzaken;
En door zyn Heilants dierbaar bloedt
Gewaſſen, rein voor hem genaken.
De hamer van Godts heilig woordt,
Op 't aambeeldt van zyn ziel geſlagen,
Moet hem (dus brengt hy vruchten voort,
Die den Almoogenden behaagen.)
Tot Godt doen nad'ren door 't gebedt!
Smeekt hy met ernſt, hy wordt gevonden.
Nadien Godt, op de zuchten let,
Die tot Hem werden opgezonden.
Al zucht een Joſeph in den kuil,
Godt leidt niet dat hy werdt vertreeden.

De Leeuwen ſluiten hunnen muil'
Voor Daniël, en zyn gebeeden,
De vuurgloedt deert geen driemanſchap
Van Jongelingen, in den oven,
Jaa Petrus zelfs geraakt den ſtap,
Zyn's Heers verloochening te boven.
Zoo lang Manaſſe in 't kwaadt volhart
Kent hy geen Godt; maar als zyn handen
(Terwyl zyn ryk verövert werdt)
Geſlooten zyn in kop'ren banden,
En hy naar Babel werdt gevoert,
Dan wordt dat hart ſtraks week en teder,
En door berouw geraakt, geroert,
Buigt hy voor Godt in ootmoedt neder.
De bloedt-trompet baardt angſt en ſchrik
Als Saulus moordt blaaſt, maar dien dryver,
Wordt zelver in een oogenblik,
Een voorbeeldt vol van deugdt en yver.
Vorſt Davidt, door veel leedts beproeft,
Dankt dus de Godtheidt voor zyn zeegen:
Eer gy door druk my hadt bedroeft,
Toen dwaalde ik, 'k gaa nu op uw wegen.
Schep dan ô Godt! in ons een hart,
Geheel tot uwen dienſt bevonden.

Een Geest die u geheiligt werdt,
En reinigt ons van onze zonden.
Gelei ons veilig by der handt,
Beproef ons niet door tegenspoeden,
Ten zy uw Geest en onderstandt,
Het al doet strekken ons ten goeden.
Al gaan wy dan langs 't naare padt
Des doodts, wy hebben niets te vreezen,
Als gy, ô Levens-bron! ô Schat
Der volheidt! maar wilt by ons weezen.

Jac. Cap. 1. vers 12. *Zalig is dē man die verzoekinge verdraagt: want als hy beproeft zal geweest zyn, zoo zal hy de kroone des levens ontfangen, welke de Heere belooft heeft den genen die hem lief hebben.*

XXV.

Schuwt hem.

Spreuken Cap. XIV. vers 33. *Wysheidt ruſt in 't herte des verſtandigen: maar dat in het binnenſte der zotten is, wordt bekent.*

Schoon de Uil by de ouden wordt geaght,
Om hem by Pallas plaats te geven,

Wy

Wy kennen hem, die by den nacht,
En in de donkerheidt blyft zweven,
Niet voor een dier dat wysheidt kent,
Maar voor 't afbeeldtzel der onvroomen,
Die in de duisternis gewent,
Voor 't licht van deugdt en godtvrucht schroo-
Maar 't Christen hart door Godt verlicht, (men.
Bestraalt door d'ed'len glansch der waarheidt,
Ziet met een opgeklaart gezigt,
De Wysheidt in haar schoonste klaarheidt.
Want Wysheidt is de grootste schat,
Die 't menschdom doet onsterff'lyk leven.
Doorblader maar het Bybel-bladt,
Dat zal u zichtb're blyken geven.
Wat sprak Vorst Pharo tot den zoon
Van Jacob, naa het droom verklaaren?
Gy zyt de naaste tot myn kroon,
Uw wysheidt wist dit t'openbaaren.
Nogh leeft den wyzen Jonadab:
De wyze * vrouw leeft naar haar sterven:
Hier door stygt Daniël ten trap,
Om eer en aanzien te verwerven,
Hoe heerlyk ziet men nogh de zon
Der wysheidt, in haar top-punt ryzen,

* Te Abel-Beth Maacha.

In Davidts zoon, Vorſt Salomon,
Die vraag-baak aller letterwyzen.
Wat aght die Vorſt dat heil-kleinoodt,
Onſchatbaar om het te betaalen,
Niets hoe uitneemende of hoe groot
Kan (zegt hy,) by de wysheidt haalen:
Zy voert ons door alle eeuwen heen,
Als vloogze op Cherubynen pennen,
Niets blyft voor haar bedekt beneên,
Zy leert het al naaukeurig kennen,
Geen handtwerk, kunſt, of wetenſchap,
Hoe kleen ook by der handt genoomen,
Kan zonder haar ooit tot den trap,
Der uiterſte volmaaktheidt koomen.
Is dan de wysheidt zulk een ſchat,
Zoo onwaardeerbaar, uitgelezen,
Wat moet dan Godt, die 't al bevat,
Een volle bron van wysheidt weezen!
Begeert gy wysheidt roept hem aan:
Van hem ſtroomt alles naar beneden:
Zyn gunſt zal u niet overſlaan,
Maar hy wil daarom zyn gebeeden.
De wysheidt die van boven is,
Is zuiver, vreedtzaam, en beſcheiden,

Vol

Vol liefde en dank-erkentenis,
Geneigt om 't twiſtvuur te vermeiden.
Toen Salomon om wysheidt badt,
Verkreeg hy meer dan hy kon wenſchen,
Geleertheidt, aanzien, eer en ſchat,
Uitmuntende in 't geſlagt der menſchen.
ô Volgde wy dien Koning naa,
Met hem om 't nodigſte af te ſmeeken,
Gewis, Godt ſloeg ons bidden gaa,
Niets zoude aan onzen wenſch ontbreeken.
Nu ſmeeken wy, en krygen 't niet,
Waarom? wy bidden zonder oordeel,
Wyl wy niet denken, als 't geſchiedt,
Of 't ſtrekken zal tot ſchaade of voordeel.
ô Bron der wysheidt! ſchenk ons dan,
Een hart dat nooit iets zal begeeren,
Dan 't geen alleen verſtrekken kan,
Tot onzen nutte en U ter eeren.

Spreuken Cap. VIII. vers 11. *Want wysheidt is beter dan robynen; ende al wat men begeeren magh, en is met haar niet te vergelyken.*

XXVI.

't Verscheelt veel.

Haggai Cap. II. vers 10. *De heerlykheidt dezes laatsten Huises zal grooter worden, dan des eersten, zeit de HEERE der heirschaaren, ende in deze plaatze zal ik vreede geven, spreekt de HEERE der heirschaaren.*

Hoe pragtig staat dit Heeren huys,
Uit digt geboomte om hoog gerezen,

Daar

Daar 't niet in 't minſt voor 't ſterk gedruis
Van ſtorm, of onweer heeft te vreezen.
In tegendeel dit Boere dak,
Staat wankelbaar, alom geſchonden,
Op 't minſte windtje, krygt 't een krak,
En alles ſtort gelyk ten gronden.
ô Zinneprent voor ons verſtandt!
Gy wyſt in ziels beſpiegelingen
Ons op den onvolmaakten ſtant,
Der aardtſche en ondermaanſche dingen,
Wat wykt het alles door den tydt:
Paleizen, Steeden, Koningkryken,
Niets is 'er, dat op aardt niet ſlyt,
't Moet alles voor zyn aankomſt wyken.
Toen Jeſus uit het heiligdom,
Met zyn gevolg kwam aangetreeden,
Wat zag elk met verwond'ring om,
Naar de opgeboude koſtlykheden,
Goê meeſter (riep een) geeft eens aght
Op deeze ſteenen! deez' gebouwen!
Wat doet de kunſt hier niet al pragt,
En cierlykheidt, en glanſch beſchouwen!
Maar wat was 't antwoordt? ſchoon 't gezigt
ô Jong'ren, hier in ſchept behaagen!

De tydt genaakt dat dit geſticht,
Geen naam zal van haar ſchoonheidt draagen.
Dat alles uit zyn eerſten ſtant
Geſchokt, geſloopt, vertrapt, geſchonden,
Ja de eene ſteen niet in verbandt,
Zal op den and'ren zyn gevonden.
En ach! het leet geene halve eeuw,
Of 't hooft der Palaſteinze ſteeden,
En 't Bedehuis van den Hebreeuw',
Wierdt door Veſpaſiaan vertreeden.
Helaas! zoo zal 't met alles gaan:
Niets blyft zyn heerlykheidt behouden,
De waereldt zelve blyft niet ſtaan,
Maar zal gelyk een kleedt verouden.
De menſch dat kunſt-ſtuk van Godts handt,
Zoo wonderbaar, zoo ſchoon, van waarde,
Verlieſt zyn eerſte jeugdt en ſtandt,
En wordt in 't eindt weêr ſtof en aarde.
Maar Chriſten-ziel dan komt de tydt,
Die ons eerſt regt hier naa doet leven,
Want ſchoon ons leemgebouw verſlyt,
Ons is om hoog, een huis gegeven,
Door Godt gebouwt, dat nooit vergaat,
Oneindig, ſchoon, en groot, en heerlyk.

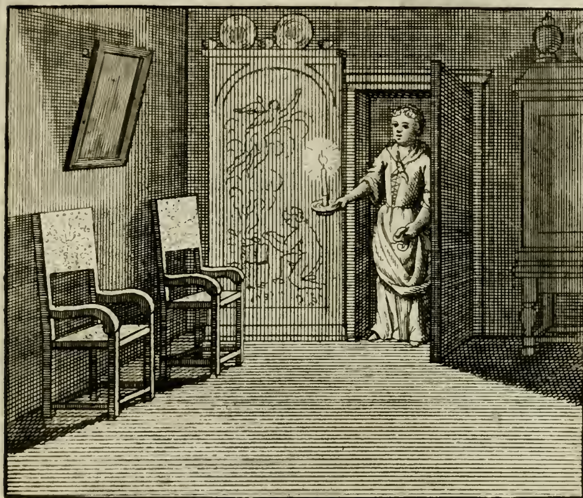
Wel

Wel zoo gy naa dien wooning ſtaat:
Die zoo volmaakt is, en begeerlyk,
ô Menſch! wel aan dan vroom geleeft!
Ai bid den grooten Hemel Koning,
(Die zulks zyn gunſtgenooten geeft)
Dat Hy u opneeme in zyn wooning,
En plaats vergunne in dat geſticht,
Der heerlykheidt, zoo hoog verheven
Waar van dat Paulus hoe verlicht
Niet maghtig was, een ſchets te geven.

1 Petr. Cap. II. vers 5. *Zoo wordet gy ook zelve als levende ſteenen. gebouwt (tot) een geeſtelyk huis, (tot) een heiligh Prieſterdom, om geeſtelyke offerhanden op te offeren, die Gode aangenaam zyn, door Jeſum Chriſtum.*

XXVII.

't Verlicht.

Lucas Cap. VIII. vers 16. *Ende niemant die een keerſe ontſteekt, bedekt dezelve met een vat, of zet ze onder een bedde: maar zet ze op eenen Kandelaar, op dat de geene die inkoomen het licht zien moogen.*

Wyze: Pſalm 95.

Indien gy zonder kaars, of licht,
Ter kamer inkomt, voor 't gezigt,

Zal

Zal alles zig verborgen houwen.
Maar volgt gy 't kaars-licht op het ſpoor,
Straks kunt gy alle hoeken door,
Naby, en met gemak beſchouwen.
ô Zinnebeeldt voor 't aardtſch geſlagt!
Die altoos in een' duiſt'ren nacht,
Van ſnoode luſten heenen dwaalen,
Verduiſtert in 't verblindt verſtant,
Vervreemt van dien volmaakten ſtant,
Waar by geen ſchat op aard' kan haalen.
Hoe levendt toondt u deze prent,
ô Waereldtlingen uw ellendt!
En naare ſtaat van uw gewiſſe:
Hoe toondt zig alles zonder licht,
Zoo lang als gy uw wandel rigt,
Langs 't naare padt der duiſterniſſe.
Rys op uit uwe zorgloosheidt!
Een grooter licht is u bereidt,
Het licht der Hemelſche genade.
Wroedt niet gelyk een mol in de aardt,
Hef uwe herte hemelwaart,
Op dat zig uwe ziel verzade.
Ontſluit de kas van uw gemoedt,
Voorziet die met het beſte goedt,

Met

Met goed'ren die geen roest verteeren;
Nogh mot, nogh dief, nogh snellen tydt,
Verslinden, maar die Godt gewyd,
Godt als den waaren oorsprong eeren.
Volg, volg, den grooten Boetgezant,
In welkers licht en held'ren brandt,
Het volk zig voor een wyl verheugden:
Hy was een kaars, wiens schoonen glansch,
Haar weerschyn gaf aan 's hemels trans,
Hy leerde en ging op 't spoor der deugden.
Of geeft zyn licht, geen licht genoeg;
Volg dan voor wien hy agting droeg,
Den grooten Leidtsman onzer zielen:
Die Zonne der gerechtigheidt,
Die over al zyn straalen spreidt,
Hy die kan redden en vernielen.
Wat heil-les gaf die aan 't gemeen?
Ik ben het licht dat naar beneên,
Is uit den Hemel neêrgekoomen,
Wie daar op vast zyn grondtvest legt,
En daar in wandelt, wandelt regt,
Die heeft geen duisternis te schroomen.
Volg dan dit licht dat u verheugdt.
Uw ziele worde voor de deugdt

Een

Een zitplaats, 't hart een vreede-tempel.
Verlaat uw oude en eerſten ſtant,
Op dat gy op uw hart en handt,
Draagt Jeſus liefde-naam en ſtempel.

Jeſäias Cap. LX. vers 1, 2, 3. *Maakt u op, wordet verlicht, want uw licht komt: ende de heerlykheidt des HEEREN gaat over u op.*

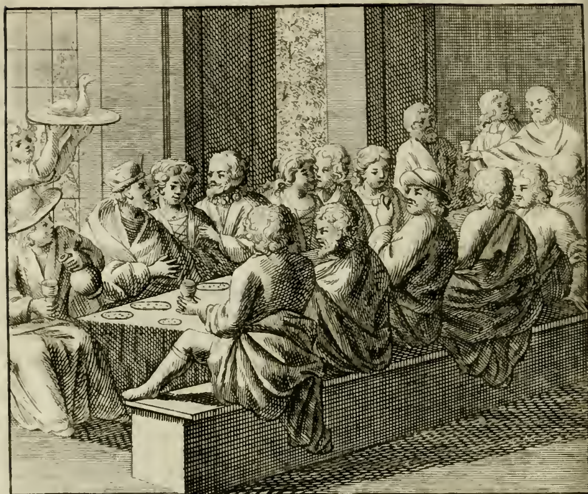
Want ziet, de duiſterniſſe zal de aarde bedekken, ende de donkerheidt de volkeren: dogh over u zal de HEERE opgaan, ende zyne heerlykheidt zal over u gezien worden.

Ende de Heidenen zullen tot uwen lichte gaän, ende Koningen tot den glanſch die u is opgegaan.

XXVIII.

XXVIII.

Na de Smaak is.

Lucas Cap. XXI. vers 34. *Ende wacht u zelven, dat uwe herten niet te eeniger tydt beſwaart en worden met braſſerye, ende dronkenſchap, ende zorgvuldigheden dezes levens, ende dat u dien dagh niet onverziens (over) en koome.*

Beſchouw dien welbereiden diſch,
Daar elk met vreugdt gezeten is,

Waar

Waar aan geen volheidt ſchynt t'ontbreeken.
Hoe woelt en zwiert het onder een.
Deez' ziet men vroolyk wel te vreên,
En geene met zyn naabuur ſpreeken.
De vrindſchap ſtraalt elk uit 't gezigt:
De minzaamheidt in 't hart geſtigt,
Leert ieder zig op 't hoogſt vernoegen.
Geen lekkertandt wordt hier geleên,
Nogh zulken die hun tydt beſteên,
Om 't alles naar hun ſmaak te voegen.
Wyk, gy die dartelheidt bemindt
En luſt in geldt verkwiſten vindt,
En eere zoekt om 't grootſt' te weezen.
Men volge geen Lucullus naa,
Nogh dartele Cleopatra;
De matigheidt, zoo hoog gepreezen
Zy 't rigtſnoer van uw vrolyk maal.
Beſcheidenheidt in doen en taal,
Beſtier uw harte en mond en handen.
Men eer de ſpys niet om den buik,
Maar om het noodig lyfs-gebruik.
Laat and'ren vry dan watertanden,
Naar dartelheidt en feeſt op feeſt,
't Zyn ſtruikelpaden voor den geeſt,

Men

Men volg die niet! zy kunnen ſchaden.
De naaſmaak valt ligt wrang en zuur,
Een ſchotel moes ſtondt Ezau duur,
Wyl hy 't geboorte-recht verſmaaden.
Beſchouw vry 't dart'le feeſt-banket,
Op Ahaſveros diſch gezet,
Al duurt het hondert taghtig daagen,
De wellnſt voert daar 't zeil in top;
En de overdaadt ſchaft alles op,
Wat oog en lippen kan behagen;
't Blinkt al vol koninglyke pracht,
De vlyëry bedekt haar macht,
En ſtreeldt des Konings hart en zinnen:
De feeſtwyn krygt vaſt de overhandt,
De Vorſt verbyſtert in 't verſtandt
Eiſcht hier zyn ſchoone Koninginne,
Rampzaal'ge Vaſthi! 'k zie uw ſtaat
Verandert, door den boozen raadt
Der Grooten, om uw weigeringen:
Gy, eerſt des Konings waardtſte pandt,
Zwerft nu als balling door het landt,
ô Snoodt bedryf der Hovelingen!
Hoe ſchudt en beeft Vorſt Belſazar,
Als hy door eene handt van verr',

Ziet

Ziet aan de muur zyn vonnis ſchryven;
Zyn trotſe maaltydt is gedaan,
Hy moet het ſterſlot ondergaan,
En 't ryk moet voor een ander blyven.
Des waereldts grooten Heilandt, is
Ook eens geweeſt ter bruilofts-diſch,
Maar 't was zyn's Vaders naam ter eeren:
Of zat hy met den Pharizeen
Of Zondaars aan, dan was 't alleen,
Om hen den wegh des heils te leeren.
Wel dan, 't zy dat ge uw tydt beſteedt,
In uw beroep, of drinkt,. of eet,
Gedenk waar toe 't u is gegeven.
Wie dit bedenkt en wel betragt,
Godt geef, dat hy wordt waardt ge-aght,
Een gaſt te zyn in 't eeuwig leven.

Romeynen Cap. XIII. vers 13, 14. *Laat ons als in den dagh, eerlyk wandelen: niet in braſſeryën ende dronkenſchappen, niet in ſlaapkameren ende ontugtigheden, niet in twiſt ende nydigheidt: Maar doet aan den Heere Jeſum Chriſtum, ende en verzorgt het vleeſch niet tot begeerlykheden.*

XXIX.

Klapagtig.

Levitic. Cap. XIX, vers 16. *Gy en zult niet wandelen (als) een Agterklapper onder uwe volken.*

Door 't geſtadig voor te ſpreeken,
Blyft de Papegay, zoo draa

Hy

Hy iets leert niet in gebreeken,
Maar klapt alles duidlyk naa.
Dit 's het zinnebeeldt eens dwaazen!
Die zyn' dierbren levens-tydt,
(Ach! 't moet onze ziel verbaazen)
Meest met agterklap verslyt.
ô! Hoe meenig ziet men leven,
Die niet met zyn doen te vreên,
Aght op 't werk van and'ren geven,
Niet uit liefde, maar alleen,
Om zyn wandel na te spooren,
En daar naa, ô kwaadt bestaan!
Zulks alöm te laten hooren,
Anders dan 't is toegegaan:
Ja 't zal dees tot blydschap strekken,
Als zyn naasten daar door lydt,
Als 't zyn eernaam kan bevlekken,
Schoon 't zich tot geen nut gedyt.
Liefdelooze, gantsch aan 't dwaalen,
Zaagt gy in uw eigen hert,
ô! Gy zoudt die drift bepaalen,
Waar van gy vermeestert werdt.
Blyf niet in dien modder steeken,
Ziet u zelve door en door,

Gy zult u door uw gebreeken,
Zwarter vinden als een Moor.
Waarom dan uw tong ten kwaaden,
Met uw's naaſtens doen bemoeidt?
Op uw levens wandelpaden,
Dient 'er zelfs veel uitgeroeit!
Ruk de balk die u kan deeren,
Uit uw oogen eer gy gaat,
Om het ſplintertje te weeren,
Dat uw's naaſtens oog misſtaat.
Tragt veel eer een Baak te ſtrekken,
Om uw naaſtens goeden naam,
Wil men die met kwaadt bevlekken,
Gantſch te zuiv'ren van dien blaam.
Chriſten zielen, moet gy lyden,
Dat de Waereldt boos van aart,
U door laſter komt beſtryden,
Weeſt daar nimmer in bezwaart!
Jeſus zelfs, moeſt dit verdraagen,
Want men ſchold hem voor een vraat,
Een die drank zoekt naa te jaagen,
En met zondaars omme gaat.
Zou de dienſtknegt meerder weezen,
Dan zyn Heere? neen, ô neen.

Een

Een die 't kwaadt niet heeft te vreezen,
Streeft door alle lafter heen.
't Eeuwig woordt, de mondt der waarheidt,
Noemt hem zalig die hier lydt.
Dit's een woordt vol trooft en klaarheidt,
Dat ons moedt geeft in den ftrydt.
Yvert dan hem naa te treeden,
Lydt met Jefus fmaadt en fpot,
Hebt geduld in tegenheeden,
Naamaals krygt gy 't befte lot.

Spreuken Cap. xx. vers 19. *Die (als) een Agterklapper wandelt, openbaart het heimelyke: en vermengt u dan niet met hem, die met zyne lippen verlokt.*

XXX.

Geruftheidt.

Pfalm XCII. vers 13. *De rechtvaardige zal groejen als een Palmboom: hy zal waſſchen als een Cederboom op Libanon.*

Neen Waereldtling zoo gaat het niet!
Geen woeſt, geen ongebonden leven,

Kan

Kan ons hier regt gerustheidt geven,
Een stil gemoedt op hooger ziet.
Beschouw met een aandagtig weezen,
Dien heugchlyk opgereezen boom,
Geplant aan eenen waterstroom,
Die storm nogh onweêr heeft te vreezen.
Die schetst u af hoe uwen tydt,
(Indien gy wilt op uwe weegen,
Verkrygen 's hemels milden zeegen,)
Van jongs aan Godt dient toegewydt.
Rys op! uit uwen slaap der zonden:
Plant 's levens boom in uw gemoedt,
Zoo wordt uw ziel met spys gevoedt,
Die nimmer weergaâ heeft gevonden.
Leer van dien boom in de open' lucht
Geplant, zoo mildt in vrucht te geven,
Gelyk een Christen heen te streven,
Door smaadt, door goedt, en kwaadt gerucht.
Al moet gy als een David zwerven,
't Gemoedt in Godt alleen gerust,
Schept buiten hem geen heil nogh lust,
Die kan hem hoede voor 't verderven.
Die is zyn toevlucht, en zyn borg,
Zyn hulp, waar op hy kan vertrouwen,

Zyn ſteun, om zeker op te bouwen,
Zyn hoog vertrek, zyn trouwe zorg.
Al treedt hy in des doodts vallyën,
Hy 's onbevreeſt, want 's hemels handt,
Geeft hem zyn hulp en onderſtant,
En zal hem van het kwaadt bevryën.
Al treft een Hiob 't zwaarſte lot,
En ziet zig van al 't zyn beroven,
Nogh egter beurt hy 't hooft naar boven,
En ſtelt alleen zyn hoop op Godt.
Hy dankt hem, dien het heeft gegeven:
Hy looft hem, dien het weder nam:
Zyn hoop ſtaat pal, al ſchoon hy kwam,
Om hem te rukken uit het leven.
Geen keten valt heldt Petrus zwaar,
Schoon aan den krygsknegt vaſtgebonden;
Een Engel tot zyn hulp gezonden,
Redt hem uit Kerker en gevaar.
Zoo veel vermag 't geruſt geweeten,
Met regt geleeken by een boom,
Geplant aan een verkwikbren ſtroom,
Door d'opperbouwheer nooit vergeeten.
Al valt de boosheidt op hen aan
Met ſtorm op ſtorm, met onweersvlaagen,

Van booze liſte en looze laagen,
Een vroom gemoedt kan 't al weêrſtaan.
Kan dan geruſtheidt u bekoren,
ô Menſch! vergaap u aan geen draf
Der ſnoode Waereldt, maar zie af,
Van al wat uwe ruſt kan ſtooren.
Omhels dien boom die vruchten geeft
Waar door men namaals, eeuwig leeft.

Jerem. Cap. XVII. vers 7, 8. *Gezegent (daarentegen) is de man, die op den HEERE vertrout: ende wiens vertrouwen de HEERE is. Want hy zal zyn als een boom, die aan het water geplant is, ende zyne wortelen uitſchiet aan eene riviere, ende en gevoelt het niet wanneer der eene hitte komt, maar zyn loof blyft groen: ende in een jaar van droogte en zorgt hy niet, ende en houdt niet op van vrucht te draagen.*

XXXI.

Voorzorg.

Matth. Cap. xxv. vers 4. *Maar de Wyze namen Olye in hare vaten met haare lampen.*

Wyze, *Onze Vader.*

Men zegt als men in 't herfst-zaizoen,
Begint zyn voorraad op te doen,

En

En voor den Winter zig voorziet,
Eer hem te ſnel den tydt ontſchiet,
Dat de Egel zulks ook gade ſlaat,
En zyne rugh vol appels laadt,
Op dat als 't winter-weêr genaakt,
(En luyaardt aan gebrek geraakt)
Hy, in zyn ſchuilplaats dan geruſt,
Kan leven, naar zyn wenſch en luſt.
Dit leert u menſch! om niet uw jeugdt,
Te ſlyten, zonder van de deugdt,
Een ſchoone voorraadt op te doen,
Eer 's winters leeftydt aan komt ſpoên.
Maar meenig is der zonden ſlaaf:
ô Menſch gebruikt gy 's Hemels gaaf,
En ziet nogh merkt uw nooddruft niet,
Wat liefde en gunſt aan uw geſchiet?
Denk, denk dat u de onaghtzaamheidt
Verderfelyke ſtrikken ſpreidt!
Daar ze u den wellust overgeeft,
Alwaar ge om u te meſten leeft.
ô Ziel! bedenk uit wien gy ſproot!
Uit Godt . . . uw afkomſt is te groot,
Ai, ſtaa eens ſtil! bedenk dit vry:
Verwerp dan de aardtſche ſlaverny

Slaa handt aan 't werk om na te gaan,
Wat voorraadt gy hebt opgedaan:
Zie dan vooruit! voorzie 't gemoedt
Al vroeg, met eeuwig duurendt goedt,
Laat de eerften vruchten van uw tydt,
Zyn aan uw Schepper toegewydt,
En laat by u niet als voorheên
Gevonden zyn, begeerlykheên,
Die ge in onwetentheidt bezat;
Maar volg met luft het zelve padt,
Van hem, die vol van majefteit,
U riep tot deugdt en heiligheidt.
Leg af al 't geen dat hem mishaagdt:
Bereit gelyk een wyze maagdt,
Uw Lamp met Olye der deugdt,
Op dat gy ingaa, tot de vreugdt,
Wanneer de Bruigom in den nacht,
U trouw bevindt op uwen wacht.
Want waarom zoudt ge uw geldt en goedt
Befteên, voor 't geen, geen nut u doet,
Wat baat het, dat gy 't aardtfch verkoor,
En 't heil voor uwe ziel verloor,
Zou dat u nut zyn? neen, ô neên!
Kruis 't vleefch met haar aantreklykheên,

Staa

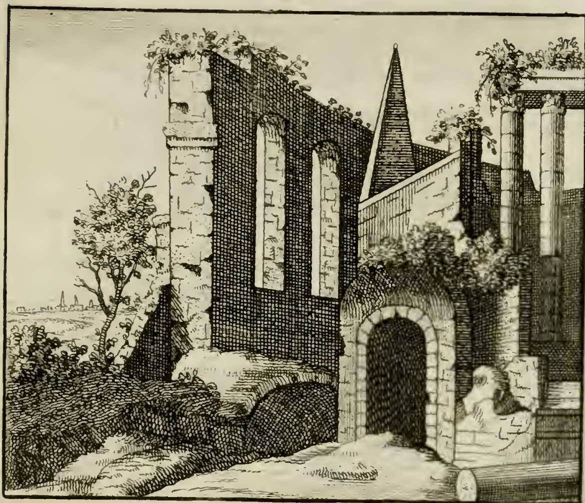
Staa pal, omgordt u als een man,
Beſtry al wat uw hind'ren kan,
Doe voorraadt op eer u den tydt,
Die nimmer wederkeert, ontglyt,
Op dat gy als een handelaar,
Die wys is, u voorzie van waar',
Waar van dat gy veel voordeel ziet,
En hier en naamaals winſt geniet.

Spreuken Cap. VI. vers 6, 7, 8. *Gaat tot de miere, gy luiaart: ziet haare wegen, en wordt wys:*

Dewelke geenen Overſten Amptman noghte Heerſcher hebbende, Haar broodt bereidt in den Zomer, haare ſpyze vergaadert in den oogſt.

XXXII.

Ydele Eer.

Prediker Cap. 1. vers 2. *Ydelheidt der Ydelheden, zeit de Prediker, Ydelheidt der Ydelheden, Het is al Ydelheidt.*

'tIs niet 't Voor-vaderlyk geslagt,
Dat ons onsterffelyk doet leven,

Waar

Waar door wy als iets groots ge-aght
Aan andren onze wetten geven:
Nogh dat wy naar onze eigen naam,
Kaſtelen ſtichten, huizen bouwen,
En onze grootheidt aan de faam,
Om die te melden, toevertrouwen.
't Is ydelheidt en anders niet!
Al pronkt ons wapen met kwartieren,
Indien 't uit glory-zucht geſchiet,
't Kan ons niet zoo als 't moeſt vercieren.
De deugdt die haaren glanſch alöm
Verſpreidt, geeft 't allerbeſte wapen:
Wat baat het voor Prins Abſalom,
Uit Vorſtlyk bloedt te zyn geſchapen,
En dat hy een gedenk-naaldt ſticht,
Op dat hy leven naar zyn ſterven,
Terwyl hy wankelt in zyn pligt,
En dus zyn goeden naam moet derven.
Wat haalt de grootsheidt 't zeil om hoog,
Als zy doet Babels Koning vraagen,
Is deze Stadt zoo ſchoon voor 't oog,
Niet opgebouwt naar myn behagen?
Maar ach! hoe ſchielyk keert zyn pragt,
En hoogmoedt om; Hy, eer een Koning,

Wordt

Wordt van elk een verſchopt, veraght,
En heeft het veldt tot zyne wooning,
En eet het gras gelyk een beeſt.
Nogh volgen veele zynen gangen,
Die door een dwaazen tuimelgeeſt,
Van ydele eer-zucht zyn bevangen.
Wat wroet en ſchraapt men al by een;
Wat zoekt men tytels te bejaagen;
Wat bouwt men ſlooten, heerlykheên,
Slegts om den naam van Heer te draagen.
En heeft men 't (zoo men denkt) naar wenſch,
Ziet me ieder voor ons nederknielen:
Dan komt de doodt ô dwaaze menſch!
Met haare zeiſſen u vernielen.
Nogh hebt ge een andren weerparty:
De tydt, die alles komt verſlinden,
Laat zomwyl naau een eeuw voorby,
Of hof nogh naam is niet te vinden.
Wel ſterveling, zyt gy beluſt,
Op adeldom, op eere-naamen,
Hef 't hart om hoog, zoek daar uw ruſt,
Dat zal u 't allerbeſt betaamen.
Dien grooten Koning van 't Heel-al,
Schenkt al den geene die hem vrezen,

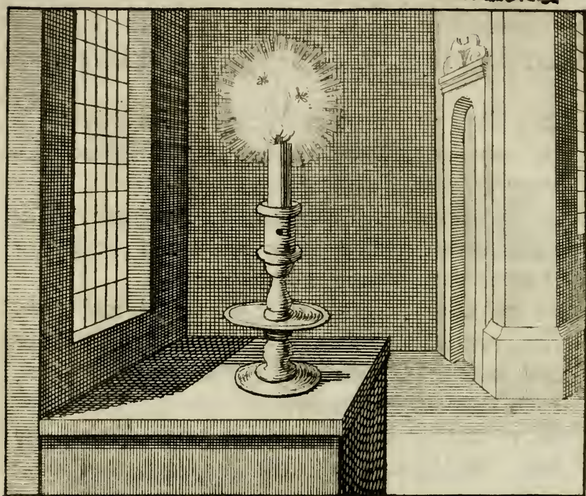
Eer

Eernaamen, groot en zonder tal,
En die niet hooger kunnen weezen.
De minfte is wel der moeiten waardt,
Om daar met yver naar te ftreeven,
Een aardtfche naam vergaat met d'aardt,
Maar daar blyft de eernaam eeuwig leven.

Lucas Cap. XII. vers 16 tot 21. *Ende hy zeide tot haar een gelykenisse, ende sprak, Eens ryken mensches landt hadde wel gedraagen:*
Ende hy overleide by hem zelve, zeggende, Wat zal ik doen? Want ik en hebbe niet, waar in ik myne vruchten zal verzamelen.
Ende hy zeide, Dit zal ik doen: Ik zal myne schuuren afbreken ende grooter bouwen, ende zal aldaar verzamelen alle dit myn gewas, ende deze myne goederen:
Ende ik zal tot myne ziele zeggen, Ziele, gy hebt veel goederen, die opgelegt zyn voor veele jaaren, neemt ruste, eet, drinkt, zyt vroolyk.
Maar Godt zeide tot hem, Gy dwaas in dezen nacht zal men uwe ziele van u af-eisschen: ende het geene gy bereidt hebt, wiens zal het zyn?
Alzoo (is 't met dien) die hem zelven schatten vergadert, ende niet ryk en is in Gode.

XXXIII.

Schaadelyke Begeerte.

1 Timoth. Cap. VI. vers 9. *Dogh die ryk willen worden, vallen in verzoekingen ende (in) den ſtrik, ende (in) veele dwaaze ende ſchadelyke begeerlykheden, welken de menſchen doen verzinken in verderf en ondergang.*

Wanneer een Mug, het kaarslicht ziet,
Zy ruſt, nogh vergenoegt zich niet,

Voor-

Voor dat ze is in de vlam gevloogen:
De vreugdt verandert in ellendt,
En zy die 't vuur niet heeft gekent,
Vindt zich, in haar vermaak bedroogen.
ô Kleene Mug, gy wyſt ons aan,
Het padt dat veele dwaazen gaan,
Die met hun ſtaat niet zyn te vreden;
Begeerte een ſnoode ziels-harpy,
(Ach kon men haar niet van naby)
Doet meenig op den dwaalweg treden.
Hadt zy de harten niet geraakt,
Van 't eerſte Paar, 't hadt nooit geſmaakt,
Dien beet, die bron van alle plaagen.
Gehazi hadt zy niet beſmet
Met Lazary, nogh aangezet
Om iets aan Naman af te vraagen.
De tweede Vorſt van Israël,
Hadt zig aan moordt, nogh overſpel
Bezondigt, nogh die plaats gegeven:
Nu ſleept zy, deezen Koning voort,
En hadt hy niet naa haar gehoort,
Zyn volk waar ongetelt gebleven.
Geen Jeſabel hadt zoo verwoedt,
Haar ziel bevlekt met Naboths bloedt,

Geen Achab hadt zyn wensch verkreegen.
Nooit hadt de geldt-zucht zoo veel vat,
Op Judas heilloos hart gehadt;
Geen * Simon waar ten top gesteegen,
Waar in de snoô begeerlykheidt,
Zyn boos gemoedt nu heeft verleidt,
Om geldt voor 's Hemels geest te bieden.
Een snoô begeerte, los belooft,
Kost 's Heilants weg-bereider 't hoofdt.
Ach! laat zulk eischen nooit geschieden!
Staa af ô mensch! van zulk een zin,
Al uw begeertens moeten in
Godts wet, en zyn gebooden weezen,
Als David aan die snaaren trekt,
Dan wordt zyn hart heel opgewekt,
Dan schynt hy geen gevaar te vrezen.
Dan zingt hy met een blyden geest,
Waar niet uw wet myn lust geweest,
Myn smart, myn druk hadt my verslonden.
Een zaak begeerde hy met vlyt,
Dat hy zyn gantschen levens-tydt,
Mogt zyn in 't huis zyn's Godts gevonden,
Om daar met een verklaart gezigt,
Zyn Godt, de bron van heil en licht,

* Simon den Tovenaar.

In

In volle heerlykheidt t'aanſchouwen,
Wie dus op aardt met Godt verkeert,
En met Marye, alleen begeert
't Geen nodig is, kan zeker bouwen.
Ai menſch! betreê dan 't ſpoor der deugt,
Vliedt de begeerlykheên der Jeugdt,
Laat nooit het ſchyn-goedt u bekooren!
Die Godt zoekt blyft in eeuwigheidt,
Maar die zyn hart op de aarde leidt,
Gaat ook in 't eindt met haar verlooren.

Romeinen Cap. VI. vers 12. *Dat dan de zonde niet en heerſchen in uw' ſterflyk lichaam, om haar te gehoorzaamen in de begeerlykheden des zelven (lichaams).*

XXXIV.

Misdaadt gestraft.

Spreuken Cap. xv. vers 10. *De tucht is onaangenaam voor den geenen, die het padt verlaat, (ende) die de bestraffinge haat zal sterven.*

Zoo volgt de straf, wanneer men 't kwaadt,
Hoe streng verboôn, nogtans begaat,

En

En voortſnelt om daar in te leven.
Al heerſcht de misdaadt nog zoo fel,
Gerechtigheidt ontdekt ze wel,
Om haar verdiende ſtraf te geven.
Zoo wordt een overtuigt van 't feit,
Met regt ter ſtraf-plaats heen geleit,
Ten baak, en ſchouſpel voor elks oogen:
ô Klaare ſpiegel die ons toont,
Hoe 't kwaadt zyn eigen meeſter loont,
Ach! hadt het op het hart vermoogen.
Al toont een Adam zig gereet,
Om den verbooden Appelbeet
Te ſmaaken, 't blyft niet in 't verhoolen.
De moordt die Cains vuiſt bedryft,
Schoon 's ouders oog ontweeken, blyft
Niet in 't verborgen nogh verſchoolen,
't Onnoozel bloed roept wraake. wordt
De ſmaadt te Bethel uitgeſtort,
En tegens Godts Propheet bedreven,
Des grooten Hemelrechters handt,
Zendt ſtraks twee Beiren in het landt,
Dat koſt 'er twee en veertigh 't leven.
Al treft Prins Abſalom de ſmaat
Zyn Zuſter aangedaan, en laat

Door moorders zig op Amnon wreeken,
Nogh woelt in hem zyn eige ſchuldt,
Dat Davids hart met ſmart vervuldt,
Om hem uit zyn Paleis geweeken.
De Veltheer Joab ſchynt geruſt,
Als hy zyn boosheidt heeft gebluſt,
In 't bloedt van twee beroemde Helden.
Maar denk niet, ruſt de ſtraf een poos,
Zy ſlaapt daarom niet eindeloos,
ô Neen! zy zal eens 't kwaadt vergelden.
Rechtvaardigheidt leidt ſmaadt, nogh hoon,
Nogh 't overtreeden der geboôn,
Nogh dert'len luſt, nogh 't bloedt vergieten.
Zy heft eenmaal de handt om hoog
Ter ſtraffe, want Gods heilig oog,
Wil 't minſte misdryf niet gehengen.
Om 't eerſte kwaad, dreef hy de Bruidt
Met haaren Gaâ ten luſthove uit.
Een Cain moet als balling zwerven.
Den ruſt verſtoorder Abſalom,
Komt door de handt van Joab om;
En deeze moet aan 't Altaar ſterven.
De man, den Koning naar Godts hart,
Van hem bemindt, gevoelt de ſmart

Der ſtraffen om zyn euveldaaden.
Jaa zelfs 't beminde Israël,
Gevoelde meer dan eens hoe fel
Gods roede is, voor die hem verſmaaden.
Is dit dan zoo, ô menſch! wel aan,
't Is tydt de handt aan 't werk te ſlaan,
Belei uw ſchuldt, kent uw gebreeken.
Val met een nederig gemoedt,
Dien Oppermajeſteit te voet,
Op dat zyn toorne niet ontſteeken.
Zyn goedtheidt nimmer weldoens moê,
Reikt u de handt der liefde toe,
Op dat hy u behoude in 't leven,
Zoekt gy met ernſt zyn aangezigt,
Zyn oog op al uw doen gerigt,
Zal u niet in den nood begeeven.

Spreuken Cap. XXIII. vers 13. *En weert de tucht van den jongen niet: als gy hem met de roede zult ſlaan, en zal hy niet ſterven.*

XXXV.

Roofzuchtig.

Pſalm x. vers 9. *Hy leidt laagen in eene verborgene plaatſe, gelyk een leeuw in zyn hol; hy leidt laagen om den elendigen te roven; hy rooft den elendigen, als hy hem trekt in zyn net.*

Ziet hier een Rave afgebeeldt,
Wier ooge in 't hooft geſtaadig ſpeeldt.

Om

Om greetig op den roof te loeren,
Ziet zy op aarde of in de lucht,
Iets dat haar dienſtig is, ter vlucht
Zal haar die drift daar heenen voeren.
Roofzuchtigen, die ſlegts alleen,
Maar toelegt uw begeerlykheên,
Den ruimen toom, en bot te vieren,
Tree nader toe, beſchouw eens hier,
In dit veragt, roofzuchtig dier,
Uw aert, en zeeden, en manieren.
Hoe loert en grimt uw ſchenziek hart,
In de onverzaad'lykheidt verwardt:
Ziet ge iemandt met meer gunſt bejegent,
Gy woelt en ſlaaft dan meer en meer,
Om hem in aanzien naam of eer,
Al zyt gy zelve, mildt gezegent,
By elk een hinderpaal te zyn;
Uw tong veel felder dan fenyn,
Zoekt hem door laſtertaal te ſmetten,
Wat kweekt uw boezem niet al kwaadt,
Wat is 'er dat gy niet beſtaat,
Om hem iets in den wegh te zetten.
De vriendtſchap zelve die gy biedt,
Is vals bedrog en anders niet,

'tDient

't Dient ſlegts om tot uw wit te raaken.
Gelyk als 't trouw'loos Broeder-paar,
Met loos gevlei, en vals gebaar,
Kwam tot den Sichemiet genaken.
De Vriendtſchap zweefde op hunne tong,
Terwyl het harte zwanger gong,
Om moordt en rovery te pleegen.
Of die met Joab vals van aert,
Zyn vriendt omhelſt, en 't heilloos zwaardt
(Dus toondt hy zig tot kwaadt genegen)
Als een verraâr in 't harte ſtoot,
ô Gruweldaadt zoo helſch, en ſnoodt!
Wie hoed' zig voor geveinsde laagen?
Ontaarden Achabs dezer tydt,
Kan uw gemoedt vervult met nydt,
Uws naaſtens voorſpoedt niet verdraagen?
Schandtvlekken van het aardtſch geſlagt,
Wat zwerft gy in een' duiſt'ren nacht,
Wat zyt gy ver van 't padt ten leven.
Verlaat dien diepen modderpoel
Der boosheidt, tragt het hoogſte doel,
De liefde op 't yv'rigſt' naa te ſtreven.
Dat nooit begeerte in 't harte ſtygt;
Nogh dat gy luſt met Achan krygt,

Om 't geen u niet behoort, te roven.
De Godtheidt die het alles ziet,
Gedoogt zulks in het minften niet,
Hy fchenkt elk 't geen hem dient van boven.
Befmet u nooit met vuil gewin!
Nogh flaa den wegh des lafters in!
Betragt uw eigen heil en voordeel!
Bemin uw naaften! eer uw Godt!
Trooft de armen met uw overfchot!
Op dat gy vruchten maait in 't oordeel.

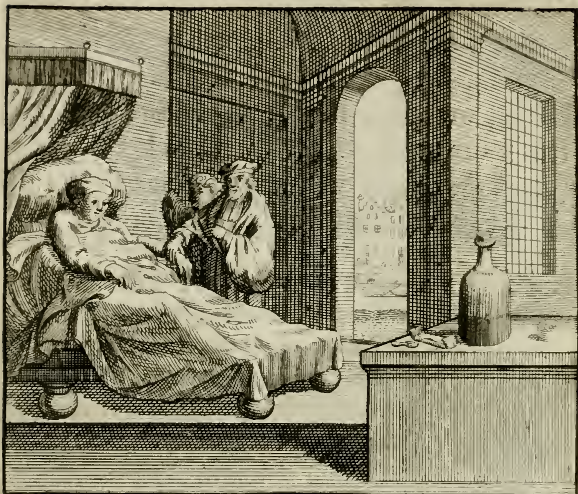
Pfalm v. vers 9, 10. *HEERE, leidt my in uwe gerechtigheidt, om myne verfpieders wille; richt uwen wegh voor myn aangezigte.*

Want in haren mondt en is niet rechts, haar binnenfte is enkel verdervinge, haar keel is een open graf, met haare tongen vleyen zy.

XXXVI.

XXXVI.

Hoop op beter.

2 Kon. Cap. xx. vers 1. *In die daagen, werdt Hizkia krank tot ſtervens toe: ende de Propheet Jeſaia de zone van Amoz kwam tot hem, ende zeide tot hem; zoo zeide de HEERE: Geeft bevel aan uwen huyze; want gy zult ſterven, ende niet leven.*

Die op het worſt'lend' krankbedt leidt,
Doe een beroemt Geneesheer haalen,

't Is

't Is dikwerf loutere ydelheid,
Men moet Natuur den tol betalen,
Al waardt ge als Cezar ryk en groot:
Zoo wys als Salomon kon weezen;
Daar ſtaan in 't kruidhoff, voor de doodt,
Geen artzenyën op te leezen,
Als 't uitterſte uurtje in 't eindt verſchynt,
Is geen herſtelling meer te hoopen,
De menſch, die als een rook verdwynt,
Gaat weg, het glas is uit geloopen.
Gelukkig, heeft hy zoo geleeft,
Dat hy met vaſt gegrondt vertrouwen,
Op aarde een' zoeten voorſmaak heeft,
Om Godt hier naa in 't licht t'aanſchouwen.
't Is niet genoeg met Beörs-zoon,
Weerſpannig tegens Godt te leven,
Slegts wenſchende dat Hy hem 't loon
Van een Rechtvaardigen zal geven.
Des dwaazen Rykaarts harteluſt,
Mag zich in dartelheid vermeiën,
Als 't leevensvuur word uitgebluſt,
Bevind hy zyn beklaaglyk ſcheiën.
Word een Godvreezend man het doel
Des doodts, geen noodt! hy 's niet verlegen.

Zyn

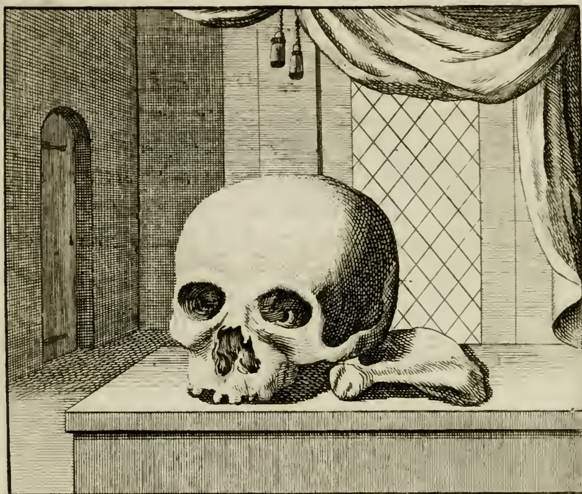
Zyn ſterfkoets ſtrekt een Predikſtoel,
Die overvloeit van heil en zegen.
Dat tuige Aardtsvader Jacobs bedt,
Zoo gunſtryk voor zyn nageſlagten,
Terwyl hy zelfs vol hoope, en met
Verlangen op zyn heil blyft wagten.
Al wordt een Lazarus in noodt
Veraght, beſpot van 't wuft gewemel
Der waereldtlingen, zyne doodt
Is heerlyk! hy, hy vaart ten hemel.
Ook houdt het heir der Eng'len wacht,
Rontom de legerplaats der vroomen,
Zy waaken voor hun dag en nacht,
Op dat geen leedt hen overkoomen:
Geen dal des doodts maakt hen bevreeſt,
Zy leggen 't hoofdt geruſt ter neder,
Ja zalig zyn ze, zegt den Geeſt!
Godt zelfs bekroont hun arbeidt weder,
Met zulk een heerlykheidt, zoo ſchoon
Zoo onwaardeerlyk, en verheeven,
Dat Paulus zelfs gevoert ten throon,
Des Hemels, ons geen ſchets kan geven.
Heeft dan een deugdtzaam menſch op aardt,
Zoo veel geluk, zelfs in zyn ſterven,

Wel dan ô menſch! geen vlyt geſpaart,
Om ook dien zaal'gen heil-ſtant te erven.
Die hier als Enoch met zyn Godt
Opregt verkeert, heeft niets te vreezen,
De Godheid is zyn deel en lot,
En zal zyn ziel een toevlucht weezen.

Pſalm XXXIX. vers 5, 6. *HEERE, maakt my bekent myn einde, ende welke de mate myner daagen zy; dat ik weete hoe vergankelyk ik zy. Ziet, gy hebt myne daagen een handtbreet geſtelt, ende myne leeftydt is als niet voor u; immers is een ieder menſch (hoe) vaſt by ſtaat, enkel ydelheidt, Sela!*

XXXVII.

Aanzien doet Gedenken.

Prediker Cap. IX. vers 5. *Want de levendigen weten, dat zy ſterven zullen.*

Wy vatten 't wel ô Bekkeneel!
Dat gy ons ſpraakeloos komt leeren,

Dat

Dat wy van 't aardtſche ſpeel-toneel,
In 't eind' weer tot onze oorſpronk keeren,
En dat de doodt ons leven ſluit:
Al duurde 't zelve hondert jaaren,
't Gordyn valt eind'lyk, en 't is uit,
En wy, als of wy nimmer waaren
Verſcheenen op dit traanendal,
Gaan weg, om niet weer voor te treeden,
Dan als de Rechter van 't Heel-al,
Zal in 't gericht zyn ampt bekleeden.
Maar ach! hoe los en onbedagt,
Leeft meenig, of hy nooit zou ſterven,
En dat dien tydt niet wierdt verwagt,
Om loon of ſtraffe te verwerven.
Wat wenſcht 't welluſtig vleeſch vaak niet,
Dan, dat het ſlegts maar waar gebooren,
Op dat het hier vol op geniet,
En dat geen doodt die luſt verſtooren.
't Geldtgierig hart door 't gout verblindt,
Mag naau van doodt of ſterven hooren,
't Gout, dat hem, aan haar ketens bindt,
Kan hem het allermeeſt bekooren,
En egter moet hy eenmaal voort!
Niets kan de zeiſ' des doodts ontvluchten,

Roept hy ons toe, (hoe noô men 't hoort)
De tydt is om, hy agt geen zuchten.
Daar ſtört het zwak gebouw dan neêr,
Dat los op eenen rietſtaf leunden,
Hoe wenſcht men dan die tydt wel weêr,
(Waar in zy zig niet eens bekreunden)
Om die Godtvruchtig te beſteên.
Maar ach! het uur-glas is verloopen,
't Berouw te laat, de ziel vliegt heên,
En de eeuwigheidt ſtaat voor hen open.
Maar 't ned'rig hart dat al zyn luſt
In Godt zoekt, om hem te behaagen,
Dat leeft vernoegt, dat ſterft geruſt,
En agt de waereldt nogh haar laagen.
Het zigtb're ziet zy in 't verſchiet:
Den Hemel is al haar begeeren:
't Vergankb're wil, nogh agt zy niet,
Hoe hoog 't de waereldt mag waardeeren.
Groot is 't verſchil van deeze twee,
Der waereldtlingen, of der vroomen,
d'Een zoekt op aardt zyn luſt en vreê,
Terwyl den ander 't op ziet koomen,
Wanneer het vleeſch de welluſt derft.
't Scheelt veel by wien we in dienſt ons geven,

En

En dat me als Laz'rus zalig ſterft,
Of als de ryke braſſers leven.
ô Menſch, zoo gy uw heil-ſtant mint,
Ontwaak, rys op! betragt uw voordeel,
Ai! dat ge uw hart aan de aardt niet bindt,
Denk aan uw uiterſte en aan 't oordeel,
Zoo zal de zond' geen overhandt,
Op uw onſterff'bre ziele krygen;
Maar gy zult met den Kruis-gezant,
't Triomphliedt, doen ten hemel ſtygen,
En juichen, 'k heb den ſtrydt geſtreên,
Den loop vol-eindt, 't geloof behouwen,
Nu zal de kroon der heerlykheên,
Want dit is 't loon van myn vertrouwen,
My cieren in alle eeuwigheidt,
Die de Opperheer van doodt en leven,
Tot op dien dagh heeft weg-geleit,
Om ze aan 't gelovig volk te geven.

Pſalm xc. vers 3. *Gy doet den menſche weder-keeren tot verbryſelinge: ende zegt, Keert weder gy menſchen kinderen.*

XXXVIII.

't Laatste Huis.

Prediker III. vers 20. *Zy gaan alle naa eene plaatse: zy zyn alle uit den stof, ende zy keeren alle weder tot den stof.*

Wyze Psalm 62.

Zoo gaat het mensch! hoe zeer men draaft,
En arbeidt, loopt, en zwoegt, en slaaft,

De doodt komt eenmaal, en ten leſte.
En van al 't werken, al 't verdriet,
En van al 't geen dat overſchiet,
Is ſegts een houte kiſt ten beſte.
Zoo gaat elk heen: de bleeke doodt,
Spaart niemant niet, 't zy klein of groot,
Elk moet den wegh des doodts betreeden,
Geen Creſus ook hoe ryk van goedt:
Geen Alexander groot van moedt:
Geen Simſon kloek en ſterk van leeden,
Kan voor zyn overmagt beſtaan.
De Vorſt zoo wel als onderdaan,
Buigt voor hem neêr, de jonge jaaren
Nogh ouderdom, wordt niet verſchoont,
De wysheidt met lauw'rier bekroont,
Nogh Kruidenkenner hoe ervaaren,
Ontwykt zyn ſcherpe pyl en ſchigt:
Geen ſchoon, of vrind'lyk aangezigt,
Verwint zyn magt, 't moet alles wyken.
Hy klopt zoo wel aan 't Vorſtelyk hof,
Als aan de hut van die in 't ſtof,
Schier onder hunnen laſt bezwyken.
Al klom gy tot den hoogſten trap
Van agtbaarheidt, of wetenſchap,

Onmooglyk is 't zyn handt t'ontkoomen!
Gelukkig, die zoo heeft geleeft,
Dat hy niet voor zyn aankomſt beeft,
Nogh voor zyn ſterf-uur hoeft te ſchroomen.
Een Chriſten ziet hem moedig aan,
En denkt, gy zult my haaſt ontſlaan,
Van 't laſtig lichaam dezer aarde,
Want als myn huis ter neder ſtort,
En weder ſtof en aarde wordt,
Kryg ik een huys van beeter waarde.
Leef dan ô menſch! wie dat gy zyt,
(Want kort is onze levenstydt)
Opregt en zuiver in uw handel,
Voegt by Gelove, en zuiv're deugdt,
Een kennis, die de ziel verheugt,
En matigheidt, in doen en wandel.
In druk en rampſpoedt, Lydtzaamheidt;
Uw dienſt zy Gode toegewydt:
Toondt Broederliefde tegens allen:
Bezit gy dit in overvloedt,
Gedenk een onwaardeerbaar goedt,
Zal u daar voor te beurte vallen.
Al toondt gy dan ô doodt uw magt,
Uw pyl is bros en zonder kracht,

Gy

Gy kunt geen winſt hier meê behaalen,
Een Chriſten ſterft wel, maar om weêr,
Uit de aardt verrezen, vol van eer,
By Godt om hoog te zegepraalen.

Pſalm LXXXIX. vers 49. *Wat man leeft 'er die den doodt niet zien en zal? die zyne ziele zal bevryden van het geweldt des grafs? Sela!*

XXXIX.

Inzameling.

Marcus Cap. IV. vers 29. *Ende als de vrucht (haar) voor doet, terſtont zendt hy de ſickel daar in, om dat den oogſt daar is.*

Wie hier op aarde aandagtig leeſt,
En zig in Jeſus ſchoole geeſt,

Die kan uit 't zaadt zyn voordeel leeren.
Wat dryft een Landtman anders aan,
Dan dat het ryp en vruchtbaar graan,
Met winſt zyn koorenſchuur vermeeren.
Hy ſpit, en delft, en zaait, en ploegt,
Hy werkt vol yver, zweet, en zwoegt,
En wagt den vroege en ſpaaden regen.
Genaakt de zoete zomertydt,
Dan ziet hy 't voordeel van zyn vlyt,
En dankt den Hemel voor zyn zegen.
Waar hy dan met zyn oog beſchouwt,
Ziet hy het landt gekleedt in 't gout,
En pronken met zyn kooren-airen:
Dan noopt den yver hem weér aan,
Om in zyn vreugdt niet leeg te ſtaan,
Maar 't al naaukeurig te vergaren.
De zeiſſen ſlaat het al ter neér,
Het goede zaat, verzaamt men weêr
En ſtrekt een ſpys om van te leven,
Het onkruidt dat 'er onder ſtondt,
Wordt uitgeroeit tot in den grondt,
En aan de vlam ten prooy gegeven.
Vraagt gy waar op den majer ſpeeldt?
ô Menſch! 't is 't levenſt' zinnebeeldt,

Om

Om u tot leerzaamheidt te ſtrekken.
Hoor hoe Godts zoon, dien guldemondt,
Wiens heil-leer nimmer weêrga vondt,
Hier door zyn jong'ren op wou wekken.
Een Zajer zaaiden op het landt,
Het vruchtbaar zaadt met zynen handt,
Om daar 't begeerde van te krygen:
Een booze zaaide 'er onkruidt by,
't Schoot wortel, en op een gety,
Zag men 't te zaam naar boven ſtygen.
Den Akkerman die ſtont verbaaſt,
En wilde 't onkruidt met 'er haaſt
Uitroejen. zagt! wilt tydt verbeiden,
Sprak toen de Vorſt, de Majer zal
In de Oogſttydt, 't onkruidt beſt van al
Verdelgen, en van 't goede ſcheiden.
Het kwaade werpen in het vuur,
En 't goede zaadt in myne ſchuur,
Verzaame en voor verderf bewaaren.
ô Zinnebeeldt hoog van waardy!
Wat of hier van den uitleg' zy?
Hy, die ze u leerden zal 't verklaren!
De waereldt is het Akkerveldt:
Des Menſchen-zoon daar op geſtelt,

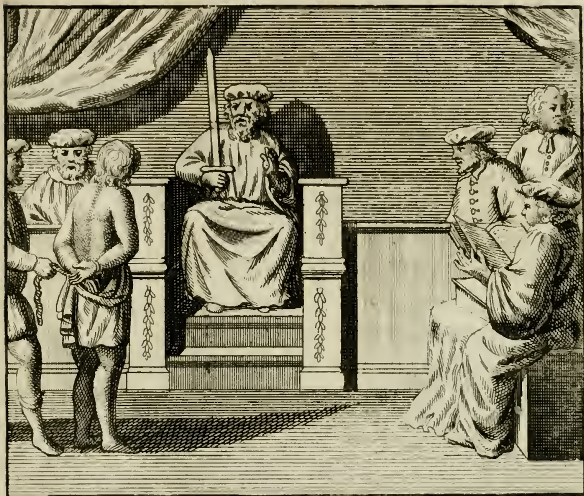
Strooit

Strooit 't vruchtbaar zaadt in 's menſchen ziele,
De duivel is 't die onkruidt zaait,
In hoop dat hy ook vruchten maait,
Dewyl hy toelegt op verniele.
't Gezegent volk is 't goede zaadt:
Het onkruidt, 't volk dat boos en kwaadt,
Niet opmerkt 't geen men hen verkonden.
Den oogſt-tydt is des waereldts endt;
De Majers die den Koning zendt,
Zyn d'Eng'len, in den oogſt gezonden.
Gelyk nu 't onkruidt wordt vergaart,
En tot een hoop by een bewaart,
Zoo zal 't ten jongſten dage weezen,
Godts Zoon zal op de wolken treén,
Zyn Eng'len zenden naar beneên,
Om 't goede uit het kwaadt te lezen.
Dan zal het boos en kwaadt geſlagt,
Dat nooit zyn leſſen nam in aght,
In eenen poel en afgrondt zinken:
Maar die zyn wil hier heeft verrigt,
Zal als de Zon met glanſch en licht,
In 't Koningkryk zyn's Vaders blinken.

Openb. Cap. XIV. vers 15. *Ende een ander Engel kwam uit den Tempel, roepende met eene groote ſtemme tot den geene die op de wolken zat, zendt uwen ſikkel, ende maait: want de uure om te maajen is u gekoomen, dewyle den oogſt der aarde is ryp geworden.*

X L.

Loon naar werk.

2 Corint. Cap. v. vers 10. *Want wy alle moeten geopenbaart worden voor den rechterſtoel Chriſti, op dat een ygelyk wegdragen het geene door het lichaam (geſchiedt), naa dat hy gedaan heeft, het zy goedt, het zy kwaadt.*

Ziet hier een Rechtbank afgebeeldt:
't Geen op een hooger vierſchaar ſpeeldt,

Die

Die eens ten laatſten zal verſchynen:
Wanneer de Rechter van 't Heel-al,
Op 't voorgaan van 't bazuin geſchal,
Omringt van 't heir der Cherubynen,
Gezeten op een wolken-throon,
Voor Hem de levenden, en doôn,
Zal tot den laaſten uitſpraak daagen.
Wie 't goede deedt krygt 's hemels kroon:
Wie 't kwaade deedt krygt ſtraf ten loon,
Elk een zal loon naar werken draagen.
Geen Koning vindt hier meerder recht,
Of voorſpraak, dan een ſlaaf, of knegt:
Geen tytel-heer voorzien met wapen,
En eer en aanzien, hier op aardt,
Is meer in gunſt of meerder waardt,
Dan zy, tot ploegh en ſpaâ geſchapen.
Schynheiligheidt miſt hier 't gelaat:
Geveinſtheidt komt hier niet te baat,
Bedrog verlieſt hier al haar vonden:
Al wat maar zonden wordt genaamt,
Wordt hier ſtraks voor zig zelfs beſchaamt,
Dewyl ze boude op wank'len gronden.
Maar d'ed'le deugdt op aardt verdooft,
Veraght, vertreeden, beurt het hooft

Met

Met blydtſchap op, en maait nu vruchten.
De Miltheidt krygt hier nu 't genot:
Het Ned'rig hart vindt heil by Godt:
De Treurigen zien nu hun zuchten,
Verandert in een zuiv're vreugdt.
't Zagtmoedig hart zig nu verheugdt:
De Reine nu hun Godt aanſchouwen:
Vreedzaame kunnen hier met regt,
Op 't groot geluk hun toegezegt,
Van kind'ren Godts te zyn, vertrouwen.
Help Godt! wat rechtdag zal dat zyn!
Op aarde duurt de vreugde of pyn,
Niet langer als ons brooze leven,
Maar groot is hier het onderſcheidt,
Daar zelve de eind'looze eeuwigheidt,
Geen ſtip verand'ring aan kan geven.
Wanneer de Aardtſch-rechter met zyn ſtem,
Aan 't vonnis geeft haar kracht en klem,
De boozen weg wyſt ten verderven:
En roept, Vervloekten, gaa in 't vuur
Dat brandt, en eeuwig is van duur,
Daar nooit de worm die knaagt zal ſterven.
In 't aak'lig hol der duiſternis,
Daar 't droeve en naar gezelſchap is,

Der

Der duiv'len en die Godt niet vreezen:
Maar tot de vroomen zegt Godts zoon,
Gezegenden, ontfang nu 't loon
Voor 't geen ge op aardt my hebt beweezen.
Myn Honger ſtilde gy met broodt:
Myn Beker vulde gy in noodt:
Als Vreemd'ling hebt gy me ingenoomen:
Myn Naaktheidt hebt gy ſtraks gekleedt:
In Krankheidt was uw hulp gereedt:
Ter Kerker zelfs zyt gy gekoomen.
  Al vraagt het zalig volk hem weer,
Getrouwe Heilandt, ach! wanneer
Is onze hulp u opgedraagen?
Al is 't, zegt Jeſus, aan my niet,
Maar aan noodtdruftigen geſchiet,
Dat kan me als aan my zelfs behaagen.
Straks op het hooren dezer reên,
Verdeelt het menſchdom zig van een,
Om eeuwig en altoos te ſcheiden:
ô Godt! zie op ons met genâ!
Eer uw gericht-boek open gaa,
Geef dat we op aarde ons reedts bereiden,
Om met een' kinderlyken pligt,
Eerbiedig voor uw aangezigt,

Te leven, uw gebooden te eeren:
Niets te onderneemen, dan het geen,
Kan ſtrekken om uw' naam alleen,
Met eer en grootheidt te vermeeren.
Doe 't al gedyën ons ten goê:
En roept gy door de doodt ons toe,
Bereidt uw huis! 't is tydt te ſterven!
Ontfang dan gunſtig onzen geeſt,
En breng ons op het zalig feeſt,
Daar wy uw aanſchyn nimmer derven.

Prediker XII. vers 13, 14. *Van alles dat gehoort is, is het einde van de zaake: Vreeſt Godt, ende houdt zyne gebooden; want dit (betaamt) alle menſchen.*

Want Godt zal ieder werk in het gerichte brengen, met al dat verborgen is, het zy goedt, of het zy kwaadt.

BY-

BYBEL-STOFFEN.

JACOBS LAATSTEN AANSPRAAK EN ZEEGEN.

Gy die hier t'zaam vergaart verwagt den laaſten ſtondt
Myns leevens. komt en hoort uit een' beſtorven mondt,
Uws Vaders redenen, en druk ze in uw gedagten!
Wilt met een diep ontzagh den Godt der Vad'ren aghten:
Omhelſt hem door 't geloof: dient hem in eeuwigheidt,
Op dat als 't ſtarrenheïr uw zaadt werdt uitgebreidt.
Dit is myn hoogſte wenſch; en Godts belofteniſſen
Staan onverwrikbaar pal, zy zullen nimmer miſſen.

Naa dat myn Vader door den zuiv'ren Huw'lyks bandt,
Aan zyn geliefde bruidt Rebekka, gaf de handt,
Kreeg Ezau, nevens my, uit hun het lieve leven.
Dogh Ezau met meer drift ten Jagt luſt aangedreven
Dan ik, verſleet zyn tydt in 't woeſte en open veldt,
Hoe vaak was Vader niet op Broeders wildt geſtelt?
Wildt, dat hy ſmaakelyk voor Iſaäc bereidde.
't Geviel eens dat zyn drift hem diep ten velde leidde,
Zoo dat hy gantſch vermoeit, en magt'loos weder kwam.
Ik, die in 's Vaders huys, Godts dienſt ter harte nam,
Bereidde myne ſpys: Hy durfde, mat van leeden
En hong'rig, voor wat moes zyn' grootſten ſchat beſteden,
Waar door op my het recht der eerſtgeboorte viel.
Myn Vader die alreê zyns lichaams brooze kiel
Verzwakken zag, kreeg luſt om Ezau te doen jaagen,
Op dat hy voor die vangſt den zeegen weg mogt draagen:
(Want Ezau was alleen des Vaders troetelkindt,
Dogh ik wierdt wederom van moeder teêr bemindt.)
Die hoorde Vaders reên: haar liefde zy geprezen!
Zy heeft door haaren raadt den wegh my aangewezen,
Waar door ik 's Vaders gunſt en zegen op my kreeg.
De boosheidt, die hier door in Ezau opwaarts ſteeg,
Bereidde my myn val; doch Moeder wiſt te ondekken,
Hoe 's Broeders woede dreigde; en my 't gevaar te ontrekken:

Ik

Ik vlucht met 's Vaders wil naar Laban mynen oom.
Maar hoor, wat my op wegh verſcheen in mynen droom:
'k Zag van des hemels trans tot op der aarde een ladder
Waar langs Gods Engelen dan minder ſnel dan radder,
Afdaalden naar beneên, en op dien zelfden ſtondt,
Vernieuwde Godt met my, zyn zegenryk verbondt.
Dus door zyn gunſt geſterkt trok ik naar Laban heenen,
Daar zynde wierd myn hart door Rachels oog'beſcheenen,
Om wien ik zeven jaar hem diende met gedult.
Maar naaulyks was den tydt van mynen dienſt vervult,
Of Lea wierdt voor haar my tot een vrouw gegeven:
Dies maakte ik een verbondt, dat ik hem nogmaal zeven
Om Rachel dienen zou, die ik dus eind'lyk won.
Myn Lea baarde my, myn Ruben, Simeon,
En Levi, en den * Heldt het hooft der Vorſten ryë
Uit Bilha, Rachels maagdt kwam Dan, en Nepthalyë
In 't groote waereldt-rondt: zoo wierdt myn huisgezin,
Gezegent in getal, nogh zyn uit myne min
Tot Zilpa, Leâas maagdt, twee † zoonen voortgeſprooten.
't Getal zag ik op nieus door Lea weêr vergrooten,
Die nog ‡ twee zoonen, en myn Dina heeft gebaart.
Naa dat ik negentigh en eenmaal hadt verjaart,
Bragt myn geliefde Gaâ myn Rachel d'eerſt gebooren,
Uit haar volmaakten Echt, myn Joſeph my te vooren.

* *Juda.* † *Gad, Azer.* ‡ *Iſſaſchar, Zebulon.*

Bloei lang ô ed'le Telg uit zulk een waarde vrouw!
Wanneer ik naderhandt van Laban trekken zou,
Hieldt dezen by my aan dat ik by hem bleef woonen,
Want hy zoude uit zyn vee myn vlyt en yver loonen,
Dit deedt ik voor een tydt; zoo dat myn Lamm'ren ſtal,
Met bont en ſpikkel-vee aangroeide in groot getal.
Dit baarde afgunſtigheidt in Labans nydige oogen,
'k Ben met u allen toen in ſtilte heen getoogen,
En trok naar Iſaäc, eer 't Laban wierdt gewaar.
Toen zagh ik op dien togt een Goddelyke ſchaar,
Een heïr van Engelen, daar ik u t'zaam geleidde.
Voorts heugt u moog'lyk hoe ik een geſchenk bereidde,
Myns Broeders haat ten zoen, daar hy in Zeïr ſtondt.
Maar wat geluk! toen 'k u voor uit naar Ezau zondt,
Ontmoette ik op myn reis een Heldt der Hemellingen,
En ſchoon hy tegens my naa de overhandt wou dingen,
Ik hieldt kloekmoedig ſtandt; dies hy my Godts bevel
Verklaarde; Jacob kreeg den naam van Iſraël.
Dus trok ik zegeryk, als een heldhaftig winnaar:
'k Ontmoette toen in 't eind (gelyk een vrolyk minnaar
Zyn ziels vrindin begroet) myn broeder in het veldt:
Nogh voelt myn hart zig door dien Broeder-kus ontſtelt,
En 't bloed juicht nog van vreugd in half beſtorven ad'ren.
Maar na die blydſchap kwam de Druk myn tenten nad'ren

Toen

Toen Dina wierdt ontëert, 't geen Sichem heeft betreurt.
Thans wierde ik wederom blymoedig opgebeurt,
Toen Godt te Bethel my ontmoette met zyn zegen:
Nogh viel zyn gunst op my gelyk een vruchtb're regen,
Toen lieve Benjamin verscheen in 't levens-licht:
Maar ach! de wreede dood, die zyn triomphen sticht,
Terwyl in diepen rouw de huisgezinnen treuren,
Bestont van myne zyd', myn Rachel af te scheuren
En haaren levensdraadt te korten, door zyn schigt.
De gryze Isaac sloot in 't einde ook zyn gezigt,
Zoo dat zyn ziel ontvloot uit haar' benaauden kerker.
Nogh drukte my een maer' een droeve maer' veel sterker,
Toen de yd'le loogenmondt, my Oude, deedt verstaan,
Dat Joseph door 't gediert' by Dothan was verdaan.
Ook speelen my nogh staag zyn droomen in gedagten,
Maar Hemel! kon ik ooit dit groot geluk verwagten,
Dat ik myn Rachels-zoon zoo hoog in eer zou zien!
Dit heb ik zelve aanschout, nu zeven jaar en tien,
En 't Vorst'lyk aangezigt in zyne Zoons gezegent.
Dit alles, en nogh meer is my op aardt bejegent,
ô Hondert * veertig jaar, wat heugt u, zoet en zuur!
Kom dan ô talryk kroost! gy die het uitterste uur
Myns levens nad'ren ziet, treê nader, leen uw ooren,
Om uit myn veegen mondt den zegen aan te hooren

 Op

* *Eigentlyk was Jacob* 147 *jaar toen hy stierf.*

Op dat elk kenlyk zy, welk een gezegent lot,
Hem, en zyn nageslagt, beschooren is van Godt.
Met RUBEN heft myn kragt zig tot aan 's hemels wolken,
Zyn grootheidt breidt zich uit in hoog verheven volken,
Voortreffelyk in magt, en aanzien, sterkte en eer.
Gelyk een watervloedt snelt dat vermoogen neêr:
Gy gaat om de eerstgeboorte uw Broeders niet te boven,
Want met uw dart'le min dorst gy myne eere rooven,
En 't Vaderlyke bedt ontëeren door uw lust.
* GEBROEDERS boos van aert ter wraake toegerust,
Die tot geweldt en moordt uw toevlucht hebt genoomen!
Myn ziele is nimmer in uw' snooden raadt gekoomen,
En nimmer kwam myne eer in uw vergadering:
Want verre van 't genot van 's hemels zegening
Hebt gy in uwen toorn, de mannen doodt geslagen,
En met moedtwilligheidt de rund'ren weg doen jaagen.
Vloekwaardig is uw toorn, en breideloos geweldt!
Dies zyt gy onder 't juk der Broederen gestelt.
Gy zyt het JUDA! wien uw lieve broed'ren eeren,
Uw handt zal met gejuich van uwen vyandt keeren:
Voor u zal Jacobs zaadt, zig toonen onderdaan.
Gy zyt een Leeuwen welp ô Juda! opgestaan
Ten roof, hy kromt, en legt zig naar zyn welbehagen.
Gy zyt een oude Leeuw, ô blydtschap myner dagen!

* *Simeon en Levi.*

Wie

Wie zal u op doen ſtaan wanneer gy nederlegt?
De Schepter, die Godt heeft in uwe handt gehegt,
Blyft vaſt, en zyne Wet ruſt tuſſchen uwe voeten;
Tot dat gantſch Iſraël dat heil-licht zal begroeten,
Den Silo, hunnen Vorſt, voor wiens geduchte kroon,
Elk buigen zal, en zig verneed'ren voor zyn' throon.
Hy heeft zyn Ezel aan den wynſtok vaſt gebonden,
Aan de ed'le wyngaart-rank word 't ezel Jong' gevonden.
Hy waſt zyn kleedt in wyn; zyn mantel in het bloedt
Der druiven, zyn gezicht ſtraalt met een eed'len gloedt.
Terwyl zyn tanden zig zo wit als melk vertoonen.
Gy Zebulon, myn zoon zult aan de zeekant woonen,
En aan de havens zyn, gy zult uw grens-gebiedt
Uitbreiden, daar 't gezigt naar Zidon heenen ziet.
Een Ezel ſterk van kracht zal Issaschar gelyken,
Die onder zynen laſt en pakken zal bezwyken;
Toen hy zig neder lei in eene zoete ruſt,
En zag het luſtig landt, toen kwam in hem den luſt,
Om in dien overvloedt te vinden zyn behagen:
Dies boog hy zigh ter neêr om door Tribuit te draagen,
Om anderen ten dienſt, te volgen hun bevel.
Dan, richte zyn geſlagt als een uit Iſraël.
Dan, zal een ſlange zyn in 't groene kruidt gedooken,
Een adder aan den wegh, die 't moedig paardt geſtooken.

Doe:

Doet ſteig'ren, dat het zig van zynen Heere en laſt,
Ontleedigt, heenen draaft, op bit nogh teugel paſt.
ô Godt der heerlykheidt en ſchildt der vroomen vad'ren!
Tot U, durft myne ziel met haar gebeden nad'ren,
Van u, van u alleen wagt zy haar zaligheidt.
Wat u betreft zoon GAD, gy zult door kloek beleidt,
De wapenhandeling met helden dapperheden,
Beſtieren, uw party den harden nek vertreden,
Hoe ſtout die tegens u den aanval waagen dorſt.
Myn AZER, zal vol op in zegen als een Vorſt
Van mildt gezegent broodt, zyn diſch zien overvloejen
Hy zal in heerlykheidt en magt en aanzien groejen,
En met zyn lekkerny, verçieren 's Vorſten diſch.
Myn NAPHTALI, die vlug in zyn beweeging is,
Gelykt in ſnelligheidt een los gelaten hinde.
Dat zyn welſpreekentheidt elk aan zyn ſpraaklid binde,
De volken luiſt'ren doe naar zyne vloeib're reên!
Myn JOSEPH dien ik zie 's Rykswaardigheidt bekleên,
Gy zyt een vruchtb're tak aan friſſche waterbeeken;
Wiens ranken elk om 't hoogſt', het hoofd naar boven ſte- (ken,
De ſchutters hebben u veel bitterheidt gedaan,
En gy hun hoon, en ſmaadt, en haat ten doel geſtaan;
Maar uw geſpannen boog is in zyn kragt gebleven,
Uw handen en uw arm zyn ſterkte en magt gegeven,

Door

Door den Almagtigen, door Jacobs Heer en Godt:
Dies is hy door zyn handt tot zulk e'en heerlyk lot,
En grootheidt opgevoert: een ſteen om op te bouwen.
Een Herder, op wiens wacht de kudden zig vertrouwen.
Van uwer Vad'ren Godt daalt uwe hulpe neêr,
Van den Alzegenaar: Hy zal u meer en meer
Met zegen overlaân: met zegen uit de wolken,
En met een overvloedt uit 's afgrondts diepe kolken,
En met een vruchtbaarheidt by menſchen en by vee.
Myn zegen overtreft door Gods genade alreê
Die van myn voorgeſlagt! God wil uw hoofdt bekroonen,
Zoo lang de heuv'len die van oudts af zig vertoonen,
In hunne vaſtheidt ſtaan; dit zy op Joſephs hoofdt!
Op hem, van wien ik waar' zoo lange een tydt beroofdt.
Myn jonge BENJAMIN zal als een wolf verſcheuren,
En 's avonds deelen, 't geen hy 'sdaags ten roof zal beuren,
Dit zy u aller lot: Godt ſtuure u door zyn' Geeſt.
Myn levens lamp verdwynt, myn tydt is hier geweeſt.
Toon nu den laatſten pligt aan 't Vaderlyk gebeente,
Op dat het veilig ruſte in * Grootvaârs graf geſteente,
't Geen hy van Ephron kogt, in 't vruchtbaar Canaän:
Daar in is bygezet, 't gezegent Echtgeſpan
Vrou Sara en haar gaâ; mýn † Vader, en myn Moeder:
In 't zelve graf heb ik, gelyk een trouwe hoeder,

* *Abraham.* † *Iſaac en Rebekka.*

Myn

Myn Leá ruſt bezorgt: dit is myn laaſte laſt.
Ach! houd dogh eens gezind den band der Eendragt vaſt.
Houd God in 't oog en 't hart: buig neder voor dien Vader.
Ai my! myn geeſt bezwykt, de doodt kerft 's levens ader,
De ziel verlangt alreê naar 't eeuwig Vaderlandt:
Myn Godt! zie neêr.. ik ſterf.. 'k beveel my in uw handt.

Het XXXVIII. HOOFDSTUK VAN JOB NAGEVOLGT.

Toen ſprak de Almagtige uit zyn hooge Hemelzaalen
In vreeslyk onwêer en omringt van blixemſtraalen,
Wie is hy die den raadt voor ieder een verblindt
En zonder wetenſchap aan yd'le woorden bindt?
Omgordt u als een man en wilt u onderſchraagen,
En luiſtert naar myn reên, neig de ooren tot myn vraagen.
Wie is het die hier op my onderrigten kan!
Waar waardt gy (draag u nu als een kloekhartig man)
Waar waardt gy, toen myn magt het aardtryk wiſt te gron-
Wie heeft dat groot geſtigt aan zyne maat gebonden, (den?
Of wie heeft met een ſnoer zyn lengte naa getelt?
Weet, weet gy 't? wie heeft ooit zyn hoekſteen vaſt ge-
Of waar op is zyn' grondt ter ruſte neêr gezonken? (ſtelt
Toen in het eeuwig ryk, de morgenſtarren blonken
En vrolyk zongen, met Godts kind'ren in het licht.
Hebt gy de groote zeën aan uwe magt verpligt?

En

En 't woedende element met deuren toegeflooten?
Toen zy met fel gedruifch, uit haar begin gefchooten,
Uitborft, en voor haar kleedt de wolken zyn bereidt,
En tot haar windeldoek de donk're duifterheidt.
Toen ik om haarent wil het aardtryk open zette,
Met deur en grendelen haar fnelle drift belette,
Haar aanfprak, tot hier toe zy uwen loop gebragt,
En dezen zyn geftelt tot temming uwer kragt.
Hebt gy de morgenftar', zoo fchoon en uitgelezen,
Geboôn? de dageraat verblyfplaats aangewezen?
Op dat hy 't eind' der aarde omvatte, en dat met een,
Het goddeloos gebroedt, op haar niet werdt geleên,
Dat zy als zegel-leem (hoe zy haar magt betroude)
Verand'ren, als een kleedt geftelt zyn, en veroude,
En dat het helder licht den boozen zy geweert,
En de arm die zig verheft ten gronde zy verneêrt.
Zyt gy aan d'oorfpronk ooit der groote zeën gekoomen?
Hebt gy het onderfte des afgrondts, en zyn ftroomen
Doorwandelt? Zyn u ooit voor uw gezigt vertoondt
De poorten van de doodt, en waar haar fchaduw woondt?
Zyt gy met uw verftant tot aan het breetft' der aarde
Gekoomen? (dat gy zulks, indien gy 't weet, verklaarde)
Weet gy op welk een weg dat zig het licht onthoudt?
Of waar de duifternis haar fchuilplaats is gebouwt?

Dat

Dat gy het brengen zoude in zyn bestek en paalen.
Kunt gy met uw gezigt zoo verre heene-straalen
Dat gy ontdekken kundt waar dat het groot gestigt
Waar dat de paden zyn van duisternis en licht?
Spreek! weet gy 't? waardt gy toen gebooren, en in wezen?
En zyn uw jaaren in dien hoogen top geréezen
Dat gy dit melden zou ? zyt gy, met uw verstandt,
Geklommen in 't vertrek van eeuwig diamant,
Daar zig de sneeuw onthoudt? hebt gy wel ooit voorhenen
De kameren gezien daar zig de hagelsteenen
Bevinden? die ik hou tot dat zig eens de tydt
Vertoont des Oorlogs, van benaautheidt, angst en strydt!
Hebt gy den wegh wel ooit in uw bereik gekreegen
Daar zig het licht verdeeldt? of zaagt gy ooit de weegen
Waar langs zich de oosten-wind op aarde en zee verspreid?
Wie heeft den reegen ooit een waterloop bereidt,
En eenen wegh gestelt voor 't licht der donderslaagen?
Op dat zy nederdaal' met zwaare en dikke vlaagen
Op 't landt en in woestyn, daar zig geen mensch onthoudt;
Om dus het woeste vlak te zeeg'nen hondert voudt,
En 't spruitende gewas te zetten tot een ader
Van wasdom; zeg my, heeft de reegen ook een Vader?
En wie heeft ooit den daauw zyn drupp'len voortgebragt?
Of wie heeft van het ys de schepping in zyn magt?

Uit wien is ooit de rym des hemels voortgesprooten ?
De stille wat'ren zyn als met een steen geslooten ,
En 't vlak des afgrondts is als met een span omvat ,
Kunt gy de lieff'lykheên die steeds de glans bezat ,
Der schoone zevenstarr', aan uwen wil verbinden ?
Of kunt gy ook de streng' des Orions ontwinden ?
Kunt gy de Mazzaroth voortbrengen in haar' tydt ?
Of kunt gy op het spoor waar langs de waagen rydt ,
De zelve naar uw' zin , met zyne kind'ren leiden ?
Kunt gy het hoog bevel der Heem'len onderscheiden ?
Of kunt gy haar gebiedt bestellen op der aardt :
Of kunt gy uwe stem verheffen snel van vaart ?
Kunt gy gebieden dat de wat'ren u bestroomen ?
Of zullen op uw wenk' de snelle blixems koomen ,
En vliegen voor uw heên , alwaar 't uw lust begeert ,
En zeggen , wy zyn hier ; eer dat elk wederkeert ?
Wie heeft de wysheidt ooit in 't binnenste verheven ,
En daar in vast gezet ? of wie heeft ooit gegeven ,
Den zin , aan het verstant ? wie is met kragt verzelt ,
Dat hy het wolk-gespan met regte wysheidt teldt :
Wie kan de flessen van den Hemel nedervellen ,
Het losse en stuivend stof tot eene vastheidt stellen ?
Als 't door gegooten is , en dat de zagte kluit ,
Door haare kleventheidt zig vast te zamen sluit.

TREUR-

TREUR-GALM
OVER
TYRUS,
OF HET
Het XXVII. HOOFDSTUK
VAN DEN
PROPHEET EZECHIEL.

DE laſt des Oppergodts, aan Buſis-zoon gegeven.
Verhef, ô Menſche kindt! door yver aangedreven,
Uw ſtem uit mynen naam, met een bedrukt geluit,
En roep den ondergang van 't machtig Tyrus uit.
ô Wonder ſchoone ſtadt! die uw verkwikb're zoomen,
Beſpiegelt aan den boordt der zilte pekelſtroomen,
ô Stadt! die winbedryf, en de ed'le koopmanſchap,
Met 's eilants volk'ren voert, tot welk een hoogen trap
Van grootſche aanzienlykheidt zyt gy niet opgetreeden?
Uw grootheidt overtreft uw bygeleegen' ſteeden,

Uw landpaal' heeft haar ſterkte in 't hart der zeën geplant.
En door uwe Ambagtsliën ziet gy aan allen kant,
Uw heerlykheidt ten top van ſchoonheidt opgetoogen;
Zy hebben tot een blyk van uw gedugt vermoogen,
Uw denningen volmaakt van koſtbaar dennehout,
Gegroeit op Senins bergh, in 't bladryk denne woudt.
De Libanon verſchaft aan uwe wakk're gaſten,
Den hoogen Cederboom, om voor uw ſcheepsvloot maſten
Te maaken; Baſans bergh, zoo boom, en lommerryk
Geeft u uit zynen grondt den hondert jaar'gen eik,
Waar van uw roejers om uw ſcheepen te geleiden,
Zig riemen tot behulp op 't konſtigſt' toe bereiden.
't Bekoorlyk elpenbeen, om haare waardigheidt
Bemindt, hebt gy in weelde op 't cierlykſt' ingeleit,
Om in uw zee-kaſteel gemakk'lyk neêr te zitten,
Daar 't u werdt toe gevoert, van de eilanden der Chitten.
(Zoo wordt dat koſt'lyk vlot op 't pragtigſte opgebouwt,
Met ryke ſchat belaân, den Oceaan betrouwt.)
Het keurlykſt' lynwaat met cieraden net doorweeven,
Heeft u Egyptenlandt, met diep ontzag gegeven,
Daar gy, het naar uw' luſt, aan uwen dennen-maſt,
Tot dienſtig zeil gebruikt, als of 't uw grootheidt paſt.
Het gloejendt purper uit Eliſa, 't geen tot kleeden
Der grootſte Vorſten ſtrekt, bedekt ook uwe leden:

't Schoon

'tSchoon toonendt hemelsblaauw verstrekt u tot cieraadt.
Uw naabuur Zidon, en de inwoonders van Arvaat,
Zyn uwe roejers, die hun eerbeidt u betoonen.
De schrand're zeeliên, die in u, ô Tyrus! woonen,
Zyn zy, die 't kostlyk vlot bestieren langs de zee.
En Gibals Oudtsters en hun wyzen zyn alreê,
(Ten Bouwkunde afgeregt dienstvaardig u t'herstellen.
Geen oog' kan langs u heen, 't getal der scheepen tellen,
Daar zy ter haven plaats neêr ank'ren in uw' grondt.
Hun schipliên vloejen toe, om door een vast verbondt
Met u grootmagte stadt, hunn' waaren te verzenden.
Uw schoone krygsmagt praalt met uitgekeurde benden
Van Persers, Lydiërs, en wakk're Putzeêr':
Hun glinstrendt wapentuigh, en kostelyk geweer,
Hangt in uw wapenburg met luister voor elks oogen.
De kind'ren Arvads zelfs omhelzen uw vermoogen,
En staan, gelyk uw heir, te waaken op uw muur.
De kloeke Gamadiêt', begunstigt door natuur
Met ongemeene kragt, staan als uw hoofdt-pilaaren
Op uwe toorens, om die moedig te bewaaren,
Daar hun krygs-wapentuig uw schoonheid heerlyk maakt.
De wakk're Tarser, die van lust en yver blaakt,
Om zyne koopmanschap ten beste te besteeden,
Voert herwaarts u ten dienst(uit 's aardtryks groove leden

Gegraven) zilver, gout, of yzer, loot, of tin,
Of geeft zyn grondt iets meer tot voordeel en gewin.
De Javaditen, Tubaliſten, Mezechs-zoonen,
Koophelden, koomen in uw' veſting zigh vertoonen.
Daar elk zyn handelluſt met koper ('t geen het goudt
In glanſch byna gelykt) en ryke welvaart bouwt.
Togorma leverdt u, (dus vliegt uw naam langs de aarde
Op vleug'len van de faam) haar' uitgeleezen' paarden,
En Ruyter-volk ten ſtrydt; en muilen die de vragt
Aanvoeren; alles wordt by u ter markt gebragt.
De kind'ren Dedans zyn uw ſchrand're handellaaren:
Langs 't ongebaande nat voert gy uw koopmans waaren,
Naar 't afgeleegen' volk, dat de eilanden bewoondt,
Van waar ge uw koopmanſchap met zegen ziet bekroont,
En elk met diep ontzach uw' grooten naam begroeten,
En hout en elpenbeen neêr leggen aan uw voeten.
Het magtig Syriën, zoo bloejende en in ſtant,
Dryft met u handeling in de ed'le diamant,
Smaragd en purperverw', en dierb're koſtlykheden,
En keurlyk naaldewerk, en zyde, en ſchoone kleeden,
En luiſterryk * Coraal, en ſchitt'rendt † Chriſtalyn.
Judeäas magtig volk, en de Israëllers zyn
Uw handellaars, in Terwe en kooren, afgevaaren
Van Minnith, Pannag, met de keur van and're waaren.

Als

* *Ramoth.* † *Cadkod.*

Als honig, en olyf, en balzem ſterk van geur.
De Damaſceners, als verdwaälende in de keur
Van uwen overvloedt, en uitgeſtrekten zegen,
Vervoegen zich tot u langs afgeleegen' weegen,
Met koſt'lykheên, en wol en Chelibonze wyn,
En kiezen waaren uit, die hun behaag'lyk zyn.
Zy die den hoogen berg van Libanon bewoonen,
Het magtig * Griekze volk, en Dans geſlacht vertoonen
Zich op uw handelplaats, met yzer, daar de glans
Der Zonne in wederſtraalt, van 's hemels blaauwen trans.
't Zagtwerkend' Caſſia, en Calmus, ziet gy veilen:
Dedans naakoom'lingſchap komt voorraadt mededeilen,
Van wagen pronk-cieraadt, berucht in koſt'lykheidt.
De Vorſten Kedars, ſchoon vol pragt en majeſteit,
Zyn uwe handellaars, die zig in u verblyën.
Arabien vermaart door haar vee-hoederyën,
Geeft Lam, en Schaap, en Bok, in menigte u te koop.
En Schebaâs Burgeren met Rahma, zyn te hoop
In u by een vergaart, met dierb're ſpeceryën:
De Diamant kan hier 't begeerig oog verblyën,
En 't gout zoo hoog geaght, ſtreelt ieders winziek hert.
Jaa! Scheba, Haran, Canne, en Eden, en Aſſur werdt
Naar u geduurig, door hunn' handel heên gedreeven.
Het Kilmat heeft aan u een overvloedt gegeven,

* *Javan.*

Van wond're uitnementheên met gout en hemelsblaauw,
Op 't keurelykst doorwrogt, in pakken digt en naau,
Met koorden wel voorzien, gestuwt in Cederkassen.
Ja de eerkrans schynt alleen u om de kruin te passen.
Elk zong uw' naam ter eere: uit Tarsens ryke vloot
Aanhoorde gy uw' lof; zoo wel van kleene als groot',
Wierdt uw gezegent landt verheerlykt tot de wolken.
Uw weergalooze magt en grootheidt, gaf de volken
Een diepe eerbiedigheidt, voor uw' gedugten naam
Uw roejers voerden u, zoo verr' de vlugge faam,
Aan 's aardtryks uitterste eind', haar tyding komt trompet-
't Zy de oostewinden zelfs de zee u overzetten; (ten;
En alle volk'ren u toejuichen met geschal:
ô Wond're waereldt-stadt! groot-pakhuis van '*t* Heel-al!
Helaas! hoe zal de tydt uw luister doen verkeeren,
En buigen, daar gy elk voor u nu ziet verneêren.
Hoe zal uw majesteit veraght zyn, en vernieldt!
Hoe zal de koopmanschap, waar door 't nu volkryk krieldt,
Verdelgt zyn tot den grondt! hoe zullen uwe wyzen,
Uw dapp're zeeliên, van uwe ongevallen yzen,
En sidderen van angst! hoe zal uw legerbend'
Verstrooit zyn en gesleurt, uw naam alom bekendt,
Zal met uw handel lust, met ryk aan ryk verbonden,
Verzwinden, als gy u neêrstorten ziet ten gronden,

Door

Door zulk een deerlyk lot zal thans de zeeman ſtaan
Verwondert, opgevoert, met droefheidt aangedaan,
Hy zal door zyn geklag, zulk eenen treurgalm geven,
Dat van dit naar geluit, de voorſteên zullen beven.
Dan zal de roejer, en de ſchipper in dien ſtant
Verbaaſt ſtaan, en ontroert heen vluchten op het landt,
En hun getakelt ſchip al zuchtende, verlaaten.
Elk zal (maar ach! het zal niet tot uw redding baaten)
Zyn ſtem verheffen, en met aſſche en treur gewaadt
Bekleedt, in ſtof en aſch neêrzitten! aan 't gelaat
En woorden, elk doen zien de droefheidt hunner harten:
De zak om 't lyf gegordt, zal hun verdriet en ſmarten
Elk zigtbaar blyken doen, hoe zwaar uw val hun treft.
Terwyl de treurgalm dus alömme zig verheft!
Wie was als Tyrus, als de ſtadt wiens hooge muuren,
Door haar bouwkunſtigheidt, het al ſcheen te verduuren?
Wie was als Tyrus, die de kroon der ſteeden ſpandt?
Wanneer uw koopmanſchap uit 't een of ander landt ſven
Wierdt naar uw heen gevoert, dan zag me een waereldt le-
Van menſchen, die hier door den noodtdruft zyn gegeven.
Gy maakte Koningen, door uwen overvloedt
Van koſtelyk geſteente, en onwaardeerbaar goedt,
En and're wonderheên, tot magtige opperheeren.
Ach wee! zoo draa gy u zaagt 't onderſt', boven keeren,

Zaagt gy uw koopmanſchap geheel ten gronde gaan.
d'Eilanders, op die maer' met droefheidt aangedaan,
Ontzetten zigh van ſchrik, en ſtaan geheel verſlagen.
De Vorſten die wel eer uw wond're ſchoonheidt zagen,
Gevoelen 't hart beknelt, beſtervende in 't gelaat,
Op het verneemen van uw jammerlyken ſtaat.
De koopliên die wel eer met u den handel dreeven,
Zien met den neck u aan, ſtaan om uw val te beven,
En roepen met geſchreeuw, ach! al te droeve keer:
De groote waereldt-ſtadt, ach! Tyrus is niet meer.

NEDER-

NEDERDALING VAN DEN HEILIGEN GEEST OP DEN PINKSTER-DAG.

Juich Palaſtina, juich! doe heilig reukwerk branden!
Hef een triomph-zang aan, ter eere van Godts zoon!
Uw' Heilandt, (was hy korts een bloedige offerhanden,)
Heerſcht nu in majeſteit op zyn ſaffieren throon.
Laat nu, ô Elftal! laat geen hoofden treurig hangen:
Verhef u hemelwaarts, uw heilzon ryſt in top.
Uw Heer zal nu eerlang, voldoen uw ziels-verlangen,
Hef dan Godts zoon ter eere, een liedt van blydtſchap op!
Zing, zing nu beurt aan beurt, de blyde heil-gezangen!
De Hel verloor haar kragt door's Heilandts zegepraal:
Juich

Juich vry! nu gy van Hem dien Trooſter zult ontfangen,
Die u vervullen zal met kracht van hemeltaal.

ô Hemel Ryks-monarch! daal neder met uw' zegen,
Verſterk my! dien het luſt te zingen U ter eer;
Stort nu uw Pinkſter-vuur, gelyk een vruchtb're regen,
Op ons, gelyk voorheên, op uw Apoſt'len neêr.

Naa dat die blyde dagh in 't einde was verſcheenen,
Waarop d'Aardts-heilandt weêr naar zyn volmaakt paleis,
Zyn heilryke opvaart deedt, door lucht en wolken heenen,
En zegeryk volbragt zyn wond're hemel reis,
Toen hoorde 't Elftal op het onverwachtst' deez' reden;
Van twee gezanten Godts, Gezanten van om hoog:
ô Jong'ren! keer te rugh, keer weder naar beneden,
Die Jeſus, die zoo ſtraks, voor uwer aller oog',
Van dezen vruchtb'ren bergh ten hemel is gevaren,
Zal eenmaal zig weêrom vertoonen aan zyn volk,
Als hy ten jongſten dagh omringt van de Eng'len ſchaaren,
De waereldt richten zal, gezeten op een wolk.
Keer weder dan te rug naar 't hoofd der Joodtſche ſteden,
Verwagt aldaar de gunſt die hy u heeft voorſpeldt,
Hy is de waarheid, wees in zyn beloftenis te vreden,
Verbrei, verbrei den lof van dien volmaakten Heldt.
'k Zie elk op deeze maer' verheugdt te rugge keeren.
Zy zyn thans wel gemoedt, eendrachtig hier by een:

Hoe

Hoe flyten zy hun tydt, hun Heil-monarch ter eeren,
Hoe paaren zy te zaam hun lofzang en gebeên.
By het erïnren van 't geen Jefus hen deedt hooren,
Eer hy zyn opvaart deedt, naar het volzalig licht;
Van wien elk magt ontfing te ontfluiten mond en ooren,
Den kreup'len by te ftaan, en te oop'nen 't blindt gezigt.
'k Hoor Petrus hier alrede in aandagt opgetoogen,
Zyn mede broederen aanfpooren tot de keur
Van eenen Heilgezant: zyn aanfpraak heeft vermoogen:
Al wat zyn mondt ontvloeidt is zuiv're balzem geur.
Gy Mannen zegt hy, die ik ook mag Broeders heeten,
Tot dus verr' zaagt gy nogh 't onfeilbaar woordt vervult,
Dat woord, wel eer voorzegt door de eerkroon der Profe-
Door David, Jeffes zoon, ten Ryksvorft ingehult, (ten,
Aangaande Ifcarioth, dien geldtdief, en verrader:
Die ook het loon ontfing van zyn geldtgierigheidt;
Maar wy, tot Jefus dienft geheiligt, laat ons nader
Een kiezen, die met ons vermeldt Godts majefteit.
Straks gaat men tot de keur: Matthias wordt verkooren,
En door 't gebedt aan Godt geheiligt tot zyn werk,
ô Jefus! ftort op hem uit de Opperhemelchooren,
Uw' zegen neêr op dat hy ftryde voor uw kerk;
Dan wordt hy .. maar wat 's dit! welk onverwagt gewemel,
Ik hoor een fterk gedruifch van een gedreven' windt,

Ver-

Vervuldt de lucht en daaldt thans neder van den hemel,
In 't huis daar zig 't getal der twaalve t'zaam bevindt?
Ontſluit nu 't zwak gezigt Vorſt Jeſus gunſtgenooten!
Uw geeſt zy niet verzaagt, ontzet, ontzet u niet!
Wat houdt de bleeke vrees uw buigzaam hart geſlooten.
Hier vloeit Gods zegen, maar geen rampſpoed of verdriet,
Hef handen hemelwaarts: Gods zoon zendt u zyn gaven.
Thans daalt het Pinkſtervuur als gloênde tongen neêr;
Als tongen, om 't gemeen met hemeldrank te laven,
O blinde waereldt ken toch Jeſus voor uw' Heer.
Verſchrikte zielen, ryſt! wilt hier een wyl verpoozen,
Beſchou met eerbiedt eens hoe deeze tongen zyn,
Hoe lieflyk ruikt de geur van deeze Sarons roozen,
Die tot verzagting zyn van uwer zielen pyn.
Treed dan blymoedig toe, en ziet met arents oogen,
Hoe 's hemels Geeſt op u, weêrſchittert uit Godts licht;
t Beloofde, ô Jong'ren! ontfangt gy, uit den hoogen,
Op dat gy onbeſchroomt uws meeſters laſt verrigt.
Hoe ruſten op elks hoofdt die ſchitterende vlammen,
Gelyk de gulde Zon in vroegen morgenſtondt:
ô Keurcieraaden van Aartsvader Abrams ſtammen!
Hoe vaardig maaken zy den ongeleerden mondt.
Dat zal den Jood eerlang door Peters aanſpraak leeren,
Al ſchreeuwt het ongeloof: *Zy zyn vol zoeten wyn*,

't Ge-

't Geloof zal evenwel den waaren Godtsdienſt eeren,
Daar zyn omhelzeren des Heilants ſchaapen zyn.
Joannes die wel eer zyn Heer was voorgelopen,
Riep door het gantſche landt met een verheeven toon:
Naa my, komt 's Hemels vorſt, die zal met vuur u doopen:
Naa my komt 's waereldts heil die lang beloofde Zoon.
Hier hoort men nu Gods helt', door 't Pinkſtervuur aan 't
blaaken,
Gedoopt met deezen doop, vervult met 's hemels Geeſt,
Voorgaande Prophezy verkonden; Hemel zaaken,
Vermelden. Israël vier, vier dit Pinkſter-feeſt!
Wel aan! wy nodigen, bedrukten, neêrgeboogen',
Op zulk een diſch banket tot voedtzel voor de ziel, (gen,
Treed toe! hier houdt men wacht voor 'svyands liſtig poo-
Hier zyn de ſtuurlui Godts, voor 's lichaams brooze kiel:
Hier regent hemels Mann'; hier vloejen nectar beeken:
Hier perſt men oly zalf, voor een verbreizelt hart:
Hier hoort de zuiv're ziel, van Godt en Jeſus ſpreeken:
Hier groeit eene Artzeny, voor allerhande ſmart:
Treê aan dan! wie gy zyt, tot 's Hemels eer geſchapen,
Koop 't zaadt der waarheid dat zyn vaſte wortels ſchiet.
Rys op! betragt uw heil! wilt nu niet zorg'loos ſlapen!
Kom, 'swaerelds einde, kom! koop 't eeuwig heil voor niet.
Wilt zulk een duur kleinoodt niet reukeloos verſmaden!
Koop deze Parel toch eer dat het u berouw'!

Om

Om hels Gods dierb'ren Zoon, die ſpringbron van genaden!
Hy is de volheidt zelfs van zuiv're liefde en trouw.
Juich vry dan Palaſtine, en klap in uwe handen!
Hef een triomph-zang aan ter eere van dien Zoon.
Laat als het Pinkſter-vuur uw' harte in liefde branden,
Op dat gy eens met Hem zit op den hemel-throon.

DE MARTELDOODT VAN STEPHANUS.

Wie ſlaat niet ſchreiende het wreede moordtrot gå,
In 't volgen van Gods held, omcingelt van tirannen?
Onzaligen, te rug! vreeſt voor Godts ongenâ.
Laat af, waar toe te zaam dus heilloos aangeſpannen?
Heeft niet die gulde mond, die 't deugdzaam hart bekoort,
Een ſchat van hemelreên den volke voorgedraagen?
ô Blinden, in den poel van gruwelheên geſmoort!
Ziet toe! uw wanbedryf zal u het harte knaagen.
Laat los dien yveraar, door u te vals betigt,
Zyn kracht en klem taal moeſt uwe hartheidt breeken;

Zyn reden, want hy is door 's Hemels Geeſt verlicht,
Behoorde in uwe ziel een yvervuur te ontſteeken;
Maar neen! 't verſtokt gemoedt door boosheidt toegeſchroeit,
Ontziet myn Godsheld niet voor 't ſnood gericht te daagen:
Weêrſpannigen, te rug! ai my, uw moedtwil groeit!
Ontwyk, door waar berouw, Godts felle geeſſelſlagen!
Wat 's dit! wat razerny benevelt u 't verſtandt?
Wat helſche logentaal laat gy uw' mondt ontſlippen?
Hy heeft zig tegens Godt en Godtsdienſt aangekant,
(Dus roept ge) en Moſes wet ontheiligt met zyn lippen.
De groote Sanhedrin leent blyde en greetig 't oor
Aan 't laſterendt gemeen: Held Steven, dus verſchooven'
Getrooſt zig 't leed, hy word beſtraalt uit 's hemels Choor,
En blinkt als een Afgezant van 't Opperhof der Hoven.
Niet ongelyk de glans der alverkwikb're Zon,
Met ſchooner heerlykheidt en gloedt zich doet aanſchouwen,
Wen zy, naa dat een ſtorm beroerde beek en bron,
Haar ſchitterſtraalen ſchiet langs bergen en landsdouwen.
De Raadt, op 't woede van den bitzen laſtermond,
Berſt uit: Ontzinde, hoe, wat durft gy u vermeeten!
Bouwt ge onbedagt op zulk een' wankelenden grondt?
Ontheiligt gy de wet, en heilige Propheeten?
Veraght gy dan Godts laſt. door Moſes uitgebreidt:
De Wet ons Van Godt zelf op Sinaï gegeven?

Ver-

Vermeetele Yveraar! die 't volk te ſnood misleidt,
Door welk een tuimelgeeſt werdt u verſtant gedreven?
Ontzinde Raadt, hou op! hier zal een zagter toon,
Een hemels maatgezang, al toondt gy u verbolgen.
Al yvert gy in ſchyn, veragters van Godts Zoon!
Op u verwoedheidt zal 't zachtmoedig antwoord volgen.
Hy ſpreekt: Gemeente zwyg! betoom uw driftig bloedt!
Blyf langer niet in 't net van uwe boosheidt hangen!
Hoor, met wat minzaamheidt hy ieder een begroet!
Ach! nam hy door zyn woordt zyn haateren gevangen!
Ach wierd myn zwakke geeſt door 's hemels geeſt verligt,
Dan ſtelde ik Stevens reên in krachtig maat-gedigt.
Aanzienelyke Raadt, ik moet u Broeders noemen,
En gy die op de kroon des ouderdoms kundt roemen
Eerwaarde Vaders, 'k bid, ai luiſtert naar myn reên!
Geen vuile laſtertaal, nogh ſnoode gruwelheên,
Tot naadeel van Gods wet (men moog my vry bezwaaren)
Geluſte 't my voor 't volk oproerig te verklaaren.
ô Neen! een zuiv're drift, een yver voor Godts kroon,
Ontvonkte my 't gemoedt ter eere van Godts Zoon.
Dien Jeſus leerde ik 't volk met een eerbiedig vreezen.
Dit 's de oorzaak waarom ik ter recht-bank ben verwezen,
Dit 's de oorzaak van hun drieſte en dolle razerny:
Dogh merk! op dat ik my van deze ſchuldt bevry.

De onsterffelyke Godt, wiens oogen nimmer slaapen,
Die hemel, aarde en zee, en 't alles heeft geschaapen
De Godt der heerlykheidt, de bouwheer van den stam
Van 't menschelyk geslagt, verscheen aan Abraham,
En sprak eer dat die Heldt uit Charran was getoogen:
Gaat uit uw Vaderlandt, en maagschap, en vermoogen,
Gaat uit, en trek naar 't landt door my u toebereidt,
d'Aardtsvader op dit woordt, trok met wilvaardigheidt
Uit 't landtschap der Chaldeen, gehoorzaam 's hemels Koning.
Hy vondt in Charran voor een' zek'ren tydt zyn wooning,
Toen trok hy weder voort, naa dat de bleeke doodt,
d'Ontbindtster der natuur, heldt Therahs oogen sloot,
En woonende in dit landt vol lustige landtsdouwen (wen,
Deed de eeuwige Almagt hem geen erfdeel hier aanschou-
Geen voetbreete eigendom, maar hy verkreeg, tot troost,
Belofte dat hy 't zou bezitten en zyn kroost,
Toen was dien Vader nogh geen eene Telg gebooren.
Maar Godt, liet verder zig in dezer voegen hooren:
Dat zyn naakoom'lingschap mishandelt hardt en zwaar,
Den vreemden dienen zou, vier eeuwen naar malkaar,
Dan zou zy 't dienstbaar juk van haare schoud'ren weeren,
En haaren Heere en Godt alleen dienstvaardig eeren;
In 't einde naderde die lang voorzegde stondt,
Door Godt bevestigt door het ingesteldt verbondt,

En Abram wierd een Zoon naar 'shemels woord gegeven:
Een Izaac, uit wiens Echt Aardtsvader Jacob 't leven,
En door wien 't twaleftal weêr 't levenslicht genoot:
Dogh d'afgunſt, die in 't hart' haar bitt're wortels ſchoot,
Deed deeze Aartsvaders op verkeerde wegen lopen!
En Joſeph als een ſlaaf, den vreemdeling verkoopen,
Om dat die ed'le ziel onnozel, zonder ſchroom,
Een gul verhaal deedt van zyn' een' en and'ren droom:
Doorluchte bodens van toekomende gelukken. (bukken,
Dogh ſchoon hy voor den haat der broed'ren neêr moeſt
Godt zorgde voor dien zoon, en bleef hem eeuwig by:
Want hy verhief hem uit zyn droeve ſlaverny,
En kerker; Joſeph in Godts wysheidt opgetoogen,
Geraakte by den Vorſt, in aanzien en vermoogen.
Zoo dat Egyptelandt zig voor hem nederboog,
En elk met diep ontzagh op zyne wenken vloog:
Inmiddels voelde 't volk des Nyls, de geeſſelſlaagen
Des bitt'ren hongersnoodts, onmagtig zulks te draagen;
De honger drukte Egypte, en 't ganſche Canaän:
De honger, 't ſcherpe zwaardt trof, zelf den ouden man,
Aardtsvader Jacob, en zyn lieve huisgenooten,
Maar met wat vreugde-maer' wierd ieder overgoten,
Toen 't vliegende gerugt dien grysaardt deedt verſtaan,
Dat by de Egyptenaar' waar overvloedt van graan.

Een voorraad opgedaan, na 't zinryk droom verklaren,
Van Jozeph, aan den Vorſt, in zeven vruchtb're Jaaren.
Dies zondt die oude Stok zyn Zoonen derwaarts heen.
Maar wie, wie ſchets niet ligt op 't hooren hunner reên,
De ziels ontroeringen des Ryks-voogt, voor wiens oogen
Zy als de Starren, en de Schooven nederboogen!
ô Droomen, twintig jaar naar hun begin vervuldt!
Gewis, een liefdevuur, een minzaam ongedult,
Ontvonkte 't edel hart van dien verheven hoeder:
Ach riep hy, Broeders ryſt! verheft u, 'k ben uw broeder!
'k Ben Joſeph! nadert vry! ô welgekoomen ſtondt!
't Gerugt vloog door het hof en ging van mond tot mond,
En deedt Vorſt Pharaö deez' blyde boodtſchap hooren:
Elk juicht: de broedermin wordt nu op nieus herbooren,
De Vader ziet zyn' Zoon betulbandt met lauw'rier.
Hoe veel verſcheeldt deez' pragt en Koninglyke zwier,
By 't opgeſtemt bedrogh te godloos uitgevonden,
Als of dien vruchtb'ren tak, door ondiers waar verſlonden.
Dus ſcheen de Zon des heils voor 't Vaderlyk geſlagt,
Maar de alverſlindtb're tydt, die ſtadig dag en nacht
Verwiſſelt op zyn beurt, wangunſtig aan dien zegen,
Verhief zyn doodtſchen pyl en kante zig hier tegen,
En trof in 't magtig ryk het vaderlyk gebeent';
En eind'lyk 't gantſche huis: dies praalt het graf geſteent'

Van

Van Sichem, met het ſtof van deez' doorluchte Vad'ren.
De tydt ſtondt in geboorte en kwam allengskens nad'ren,
Waar in de Almagtige 't Verbondt aan Abraham,
Vervulde, door den groei, en aanwas van dien ſtam.
Maar in den ed'len bloei, en voorſpoedt dezer ſchaaren,
Kwam zig in 't Hof des Nyls, een Koning openbaren,
Een Pharao, die niet aan Jozephs dienſten dagt,
En heeft 't gezegent zaadt door dienſtbaarheidt veraght,
Mishandelt en verdrukt; hy deedt den Jong-gebooren,
Den ted'ren zuigeling alöm in 't water ſmooren,
Op dat dit talryk volk den voortgang wierdt belet.
In zulk een' veegen tydt, borg moeder Jochebet
Haar ſchoon en teder wicht heldt Moſes, voor het woeden
Des Konings, om (kon 't zyn) hem voor 't verderf te hoeden.
Maar eind'lyk moeſt die Zon van Israëls geſlagt,
Des Conings haat voldoen: de moedermin bedagt,
Toen 't eenmaal moeſt geſchiên, van haaren zoon te ſchei-
Voor haar driemaandig kind, een kiſtje te berei den, (den,
Een Arke des behoudts, van biezen digt aan een:
Zoo dreef die lieveling op Godts genade heen.
Dat vry een doodtſchen haat des Konings hart verwinne!
Nogh blonk in 't eêl gemoedt der Nylſe Ryksvorſtinne,
Een ſtraal van liefde en gunſt, tot dit Hebreeuſche kindt.
Zy redt het. Moſes wierdt in 't pragtig hof bewindt,

Gelyk een zoon des ryks, in wysheidt opgetoogen,
Zoo dat hy magtig wierdt, in aanzien en vermoogen.
Zoo groeit een Palmboom op in 't midden van 't gevaar:
Deez' wakkere Yveraar naa tweemaal twintig jaar,
Gevoelde in zyne ziel zig tot Godts volk genegen,
Dies toog hy wel gemoedt hier de Israëllers tegen,
En toonde door zyn doen hoe in zyn edel bloedt,
Gerechtigheidt en trouw, manmoedig wierdt gevoedt.
Geen onrecht veſten ooit in zyn gemoed den zetel:
Want hy verſloeg een man, een die zig zelfs vermetel
Aanſtelde, tegens een die te onregt, onrecht leedt:
Hy dagt Godts volk zou hem hier door voor een Propheet
Erkennen, en verſtaan dat Godt het door zyn ſtryden,
Van hunne elenden en het dienſtjuk zou bevryden,
Maar zy verſtonden 't niet. Hy heeft den and'ren dagh,
Zulks klaar betoondt, toen hy, twee mannen twiſten zagh,
ô Riep hy! leef in vrede, ô broed'ren, ſtaak dit woeden!
Wilt door eendragtigheidt u zelfs voor onheil hoeden!
Laat af! waar toe dus fel naar de overmagt te ſtaan?
Maar 't antwoordt was: hoe nu! wat gaat dat u toch aan?
Wie heeft tot rechter u in onze zaak gekooren,
Of wilt gy my nu ook in uw ontmenſchten tooren,
Ombrengen? giſt'ren ſloegt gy den Egyptenaar.
Dus zag held Moſes zig in 't uitterſte gevaar,

Waar

Waarom hy 't landt ontweek langs ongebaande weegen,
Tot hy in Median een woonſteê hadt verkreegen,
Daar hem een Engel Gods in 't brandend boſch verſcheên:
Op 't zien van zulk een brandt ging Moſes derwaarts heen,
In diep verwonderen verrukt en opgetoogen;
Terwyl hy dit gezigt aanſchouden met zyn oogen,
Klonk hem een ſtem in 't oor, die uit den hemel kwam:
Ik ben de Almagtige, de Godt van Abraham,
En Iſaac, Jacobs Godt, den Godt der vroomen Vad'ren,
ô Moſes! verder niet: wilt deeze plaats niet nad'ren,
Ten zy ge uw ſchoene ontbindt, gy ſtaat op heilig landt.
Hoor toe, hoor toe: ik zie den jammerlyken ſtant,
En ſtrenge dienſtbaarheit, waar onder 't volk moet buigen.
Hun zuchten naar om hoog gezonden, zyn getuigen;
'k Daal neder van myn throon, om door myn macht alleen,
Hen, uit het dienſthuys van Egypte te doen treên,
En om het ſlaafſche juk van hunnen hals te ligten.
Gy moet myn wil en laſt by Pharaö verrigten,
Kom, op dat gy het volk vertrooſte in hunne klacht.
Deez' Moſes die wel eêr hartnekkig wierdt veraght,
Toen hy de ſchamp're reên der boozen aan moeſt hooren,
Die is het, die door Godt ten Overſte is gekooren,
Om 't volk te redden door den byſtandt van den geen,
Die hem in 't brandend boſch zoo wonderbaar verſcheen,

Als hemelſche Afgezant, (dus is Godts gunſt gebleeken,)
Trok hy hen uit dat land wrocht meenig zigtbaar teeken,
En wonderen, by den Ryksgeweldenaar
In zee, en in woeſtyn den tydt van veertigh jaar,
Dit is de Heilpropheet, die van zyn zuiv're lippen,
Voor de ooren van Gods volk deez' profezy liet ſlippen:
Eerlang zal de Eeuwige, die heerſcht op 's hemels troon,
U zenden een Propheet, tot luiſter van zyn kroon,
Een Vree-verkondiger tot uwe hulp gekooren,
Als my: naar zyne ſtem zult gy opmerkend hooren.
Deez' Moſes is het, die in 't midden van Godts volk,
Op Sina's hoogen berg, met Godts geheim'nis tolk
En met den volke ſprak: van wien hy 't woordt ten leven
Ontfing, om 't wederom aan 't nageſlagt te geven.
Maar onze Vaderen hartnekkig in hun drift
Verwierpen onbedagt dien onwaardeerb're gift, (den
En keerden 't wrev'lig hart, (men dagt niet aan 't voorle-
Aan 't juck der ſlaverny) naar 't Ryk der dienſtbaarheden,
Dies riep men laf van aert den Prieſterlyken kroon,
Den Prieſter Aron toe, kom maakt ons and'ren goôn!
Verwek ons Goden, die voor ons den weg bereiden:
Uw broeder Moſes, die ons uit Egypte leiden
Is weg; en wy, wy zien zyn aanſchyn nu niet niet meer;
Zy maakte, ô gruwel! zig een' blinden opperheer,

Een

Een afgodt naar den vorm van 't blindt verſtant gegoten,
Wat feeſten vierde die verdwaalde ſtamgenooten,
Daar 't heilloos outer van 't vloekwaardig offer blaakt?
Maar Godt die eertyds trouw, hadt voor hun heil gewaakt,
Ontrok dit wrev'lig volk zyn byſtant uit den hoogen,
Om dat zy zig voor 't heïr des hemels nederboogen,
En 't ſchepzel meerder eér beweezen dan den geen',
Die 't alles ſchiep uit niet door 't magtig woordt alleen:
Gelyk geſchreven is, in 't rolboek der Propheten:
Hebt gy met offeren voor my uw tydt verſleten,
ô Huis van Israël! toen ik u voor gevaar,
Beſchermde in Zins woeſtyn den tyd van veertig jaar?
Neen, neen, de Moloch was 't die u het herte ſtreelde
Gy boogt u voor 't geſtarnt des Remphans, en den beelde,
Dien gy gemaakt hebt, maar ik zal met ſterker handt,
U voeren aan geen' zy' van 't Babilonſe landt.
Hartnekkige gemeent' die Godt tot gramſchap wekte!
De Tabernakel die tot een getuigen ſtrekte,
Van Godts nabyheidt, was, (by 't Vaderlyk geſlagt,
Toen 't door de woeſteny dien grooten reis volbragt,)
In zulk een order als Godt Moſes hadt beſchreven.
Die Tabernakel dus aan Israël gegeven,
Wierdt door de Vaderen ontfangen, en daar naa
Met blydtſchap heen gebragt door Veltheer Joſua,

In 't vruchtbaar Canaän, dat landt het geen voor deezen,
De vaſte woonplaats pleeg van 't Heidendom te weezen.
Hier leefde zy by een: men eerde Godts geboôn,
Aanbadt hem in de tent; tot dat de groote Zoon,
Van Jeſſe, (van de kooy der lamm'ren opgeklommen
Ten throon van Israël) in de opper-heiligdommen
Genade en gunſte vondt, by 's hemels majeſteit.
Die man naar Godes hart, kloekmoedig, vol beleit,
Nam voor den Godt zyns heils een bedehuis te ſtigten:
Men zag door Salomon, des Vaders wil verrigten,
En 't koſtbaar Tempelwerk in heerlykheidt, volbouwt.
Maar de Almagt die zig niet in Tempelen onthoudt,
Woont in geen aardſch geſtigt, nog hoog verheven daken,
Door 's menſchen hand gebout, (die God beſt wil genaken
Legge in boetvaardigheidt zyn misdaân klaar ten toon,)
Want 't eeuwig heiligdom verſtrekt my tot een throon,
En d'aardt, (dus ſpreekt hy zelf door dienſt van zyn Pro-
Is myne voetſchabel; wie kan zig dan vermeeten, (feten)
Dat hy voor my een huis ter ruſte ſtigten zal!
Door myne magt alleen beſtaat het gantſch Heel al.
Gy onbeſnedene van harten, en van ooren,
Weerſpannige en verſtokte om naar Gods raad te hooren,
Gy wederſtaat altydt den heiligenden Geeſt.
Gy, gy bezit de driſt die eertydts is geweeſt,

By

By 't Vaderlyk geslagt: gy, gy bestont vermeten,
Uw boosheidt te voldoen aan 's Heeren heil-propheten,
Hen staag verdrukkende en vervolgende, al te snoodt:
Zy hebben heel verwoedt, moedtwilliglyk gedoodt,
De geene, die, gelyk de groote Jesaïas,
De komst verkondigden van Jesus den Messias,
Van dien doorluchtigen en Goddelyken Zoon:
En waar van gy ontäardt, als schenders vanGods kroon,
(Hoe stemt dit over een met uwen dienst en orden)
Verraders al te zaam en moorders zyt geworden.
Waar kan ooit snooder daadt op aarde zyn bedagt!
Gy, die de Wet ontfingt, welke eertydts afgebragt
Door heilige Engelen, aan Moses wierdt gegeven,
En door Godts vinger zelve in tafels was geschreven,
Heb deeze wet veraght, moedtwillig overtreên...
'tRechtvaardige verwyt snydt door hun zielen heên.
Hoe woelt het vloekgespan in opgezwollen tooren,
t Onsteldt gemoedt en brein wil naar geen reden hooren,
Hoe staroogt elk tot wraak! terwyl men knerze tand,
d'Onstuime razerny beheerst hun blindt verstant.
Hoe zwiert men onder een, de Priesters en gemeente,
Maar vroome Stephanus, die, als een schoon gesteente,
In 't midden uitblinkt, spreekt, vrymoedig onbevreest,
Beschonken en vervult van Godts volmaakten Geest,

En

En heft zyne oogen met ootmoedigheid naar boven.
Ik zie (dus roept hy uit) in 't eeuwig Hof der hoven,
In volle heerlykheidt, en in volmaakten ſtant,
Den Heilant Jeſus ſtaan, aan 's Vaders regterhandt.
ô Goddelyk geloof! wie kan uw heil waardeeren?
Ach wou dit heilloos zaat hier boete en bede leeren!
Maar neen! elk roept en raaſt met yſſelyk geſchreeuw
Weg met dien laſteraar... zoo valt een wreede leeuw
Op 't wereloze lam om 't zelve te verſlinden.
Dus durft 't geheiligt volk, zig met 't gemeen verbinden,
En vallen onbezint op mynen Martelheldt:
Wie ſiddert niet van ſchrik? als hy deez' troep verzeldt:
Wie moet niet, zal hy hier heldt Stephanus geleïen,
Met een meedogendt hart een beek van traanen ſchreïen?
Ach! hemel wat is dit? wat ſlag treft my het hart?
Wat ſchrikkelyk geroep onzinnig en verwart!
Ach welk een hagelbui van ſteenen treft dit wonder!
Schep moedt! ô Stephanus, al gaat uw leef-zon onder,
Schep moedt! een dag van vreugt ryſt uit een nagt van druk:
Hier ruilt gy de aardtſche elend, voor eindeloos geluk:
Hiet moet het tydelyk, voor 't onvergank'lyk wyken,
De waereld, voor Godts ryk de vlagge en wimpel ſtryken.
Hef op.. maar welk een ſtem klinkt my daar toe, ai hoor,
Wat ziels verkwikb're reên!.. Gemeente, leen uw oor!

Hou

Hou op! hier hoort gy nog dien kruisheld in het midden,
Van zyne martelſtrydt, voor uwen moedtwil bidden:
Ach! ſmeekt hy, Hemelvorſt vergeef hun deze ſchuldt.
Daar gy, ter liefde van uw' Zoon, myn hoop vervult.
Ontfang myn Geeſt! ik ben.. zyn leevens zon daalt neder,
Ach geeſtlyk Libanon verlieſt gy dan dien Ceder!
Dien eerſt geplanten boom uit uwen vetten grondt!
Jeruſalem gedenk aan deezen guldemondt,
Graveer zyn hemelleer in 't binnenſt' van uw harte:
Moet u Godtvruchtigen dit deerlyk treurlot ſmarte,
Schep moedt! ſtaak uw gezucht! vertoef maar met geduldt;
Eerlang ziet gy dien leeuw, die nu bloedtdorſtig brult,
En uitgaat op den roof, dien zelfden Jeſus pryzen,
En als een Phenix-jongh uit Stevens aſch verryzen.
Die Saulus wordt wel haaſt een Paulus; en die mondt,
Zal niet dan hemelgeur van 't eeuwig heil verbondt
Uitädemen, en Jood en Heiden' 't woordt verkonden.
Dat uitverkoorne vat, de waereldt door gezonden,
Zal voor den grooten Raadt, hoe hoog gezien in magt,
Niet zwichten, maar zyn Heer verdedigen met kracht,
En voor Stadthouderen, en Vorſten, moedig ſtryden,
Ja! voor den Keizer zelfs des Heilants naam belyden.

TRIOMPH-BOOG
DES
GELOOFS,
OF HET
XI. HOOFDSTUK
AAN DEN
HEBREEN.

Het Heilgeloof, gedaalt uit het volzalig licht,
Heeft in des menſchen hart, zich eenen throon geſtigt,
Deeze is de vaſte grond, waarop men door 't vertrouwen,
'tVerkrygen zyner hoop met zekerheit kan bouwen.
Zy ſtrekt een klaar bewys van 't geen men nimmer zag,
Want door haar ſtaat den roem der ouden in den dag,
Door dat volmaakt geloof verſtaan wy en bemerken,
Dat door Gods magtig woord, de waereld en haar werken
Geſchapen zyn, en dat haar uitgeſtrektheidt, niet
Geworden is, uit iets, van 't geen ons oog beziet.
Door het Gelove zag men Abels offerhanden,
Met meerder zegening dan die van Caïn branden,

Ver-

Vermits die zuiv're ziel zyn offer hadt gerigt,
Zoo dat het Godt behaagde in zyn gezegent licht.
Des hemels Majeſteit, (hier door zal Abel leven)
Heeft van zyn godtvrucht zelfs getuigenis gegeven,
Hy leeft, ſchoon dat de doodt van 't lichaam triompheert.
Heldt Enoch, die met Godt zoo minzaam heeft verkeert,
Genoot door zyn geloof dat hy wierdt weggenoomen,
Op dat de magt des doodts niet over hem zou koomen.
Want Godt getuigt van hem, dat hy hem wel beviel.
Want zonder het geloof kan een Godtvruchte ziel,
Godt niet behaag'lyk zyn: want die hem wil genaken;
Gelooft vaſt dat hy is, en dat hy 's menſchen zaaken
Naaukeurig gade ſlaat, en dat zyn wys beſtier
Mildtdadig weêr beloont de geenen die hem hier
Op aarde hulde biên, hem zoeken, dienen, eeren.
Al wilde 't heilloos volk op Noächs ſtem niet leeren,
Hy egter door Godts woordt in zyne ziel verlicht,
Omhelsde door 't geloof, 't geen hy met zyn gezigt,
Nogh in geene eeuw kon zien, des, om zig te behouwen,
Beſtont hy naar Godts laſt de wondere Ark te bouwen,
Door welke hy 't Heel-al (door hun onaghtzaamheidt
Te deerlyk in den poel der gruwelheên geleidt)
Geheel veroordeelt heeft. Hy, doende Godts geboden,
Is met zyn huisgezin den ondergang ontvlooden.

O Door

Door het gelove trok Aarts-vader Abraham,
Toen Godt hem riep uit Ur, alwaar hy van zyn' ſtam
En maagſchap ſcheiden moeſt, langs onbekende wegen,
Naar 't landt het geen hy heeft ten erffenis gekreegen,
Onzeker waar dat hy voor zig een ruſtplaats vondt.
Hier door bewoonde hy in't eind een vruchtb'ren grondt,
't Landt der beloftenis, ſchoon nog voor hem verborgen.
Hier leefde hy geruſt in Tenten (vry van zorgen)
Met Iſaac zynen Zoon, en ieder hoofdt voor hoofdt,
Was mede-erfgenaam van 't geen hem was belooft.
Want hy verwagtte door ſtandtvaſtig te geloven,
Een onvergankb're ſtadt in 't eeuwig ryk hier boven,
Een ſtadt wiens fondament, in 't overheerlyk licht,
Door Godt, als konſtenaar en bouwheer is geſtigt.
Door het Geloof heeft Sare, alrede grys van hairen,
De kracht ontfangen om een erfgenaam te baaren,
Naadien dat zy getrouw en heilig heeft geaght,
Hem, die 't beloofde aan haar volkomen heeft volbragt.
Dies ſproot uit Iſaäc, den eenigen gebooren,
Gelyk als vruchtbaar zaadt uit 's aardtryks milde vooren,
Na dat hy in den ſchoot der aarde ruſte in vreê,
Een meenigte als het zandt aan d'oever van de zee.
Een uitgeſtrekte magt, een levendig gewemel
Van menſchen, als het heïr der ſtarren aan den hemel,

Een

Een volk dat in getal geheel ontelbaar is.
Deez' allen schoon zy niet die heilbeloftenis,
Van Godt als een geschenk in zegening verworven,
Zyn allen in 't geloof blymoediglyk gestorven,
De hoop geleidde hen, dies zy 't genadelicht,
Omhelsde door 't geloof, en met hun zielsgezigt
Aanschoude in 't ver verschiet: des zy verheugdt beleden,
Dat zy in vreemd'lingschap als gasten, hier beneden
Om zwurven, en met lust naa een veel beter standt.
Omzogten, naar 't volmaakte en hemels vaderlandt.
Want zoo elk hadt gedagt het aardtsche te begeren,
Zy hadden tydt gehadt om wederom te keeren,
Maar nu betoonden zy dat hun begeerte en lust,
Alleen maar op hun Godt en 't eeuwig heilhof rust'.
Des schaamt zig d'Almagt niet (hier op mag Isr'el roemen)
Zig zelve hunnen Godt, en opperheer te noemen.
Want hy, dus breidt zyn gunst zig uit in eeuwigheidt,
Hadt een volmaakte stadt dit groot geslagt bereidt.
De Aartsvader volgde door 't geloof Godts welbehaagen,
En heeft zyn' zoon Hem tot een offer opgedraagen.
Toen die door 's hemels stem hem afgevordert wierdt,
ô Verreziende Heldt! die eeuwig zegeviert,
Uw Godt getrouwe deugdt spreekt 't ongelove tegen,
Want schoon in deezen Zoon den grondt lag van Godts (zegen,

Gy dagt hoe de Almagt u zou redden uit den noodt,
En 't lieve Huwlykspandt opwekken uit den doodt.
By welks gelykenis gy hem hebt weêr gekreegen:
Zoo maakt 't gegrond geloof geen deugdtzaam hart verle-
Door het Gelove heeft den luister van de kroon, (gen.
Der Israëlschen stam, heldt Abrams groote Zoon,
Zyn beide Zoonen * uit Rebekka voortgesprooten,
Met Vaderlyke gunst, en zegen overgooten,
En ieder telg voorzegt wat hem te wagten stondt
En Jacob door 't geloof heeft met zyn veegen mondt,
Zyn Josephs dierbaar kroost gezegent, stram van leden,
En leunende op zyn staf, de Godtheidt aangebeden.
Ook heeft vorst Joseph, groot by den Egyptenaar,
En die zyns Vaders huis verloste uit doodts gevaar,
Van hunnen uittocht, op den uitgang van zyn leven,
Door 't verziend' heilgeloof een klaar vertoog gegeven,
En zyn gebeente rust bezorgt, door kracht van reên.
Door het Gelove is ook de Leidsman der Hebreen,
Drie maanden agter een, door de ouderlyke zorgen,
Voor 't grimmig aangezigt van Pharaö verborgen,
Verborgen, want het kindt was aangenaam en schoón.
Door dit volmaakt Geloof veraghten hy de kroon
Des Konings, en den naam des Zoons dier ryks-vorstinne,
Verkiezende, op dat hy des Hemels liefde winne,

* *Jacob en Esau.*

Veel

Veel eer met Israël te lyden druk en ſmaadt,
Dan voor een korten tydt de weelde en overdaadt,
By 't dart'le hof gewoel des Konings naa te ſtreven.
Want zyn verlichte ziel wierdt hooger opgeheven,
Hy zag op beter goedt: al leedt hy ſmaadt en hoon,
Hy wagte voor zyn deugdt een onvergank'lyk loon.
Door het Gelove, heeft hy Pharo's hof en ſtaaten,
En 't gantſche Egyptenlandt vrywilliglyk verlaten,
En vreesde in 't minſte niet des Konings ongenâ.
Want hy, hy ſloeg in 't hart een beter Rykshof gâ,
Hy hieldt zig door 't geloof waar op hy zeker boude
Zoo vaſt, als of hy, den onzigb'ren Godt aanſchoude.
Door het gelove gaf hy aan ganſch Israël,
Als een Heraut van Godt, het goddelyk bevel,
Om 't Paaſchfeeſt ingeſteldt, dankplegtiglyk te vieren:
't Beſprengen met het bloedt der neêrgevelde dieren,
Aan ieder poſt van 't huis, om, als Godts Afgezant,
Die Engel des verderfs, zyn doodelyke handt
Aan de eerſtgeborenen uitſtrekte ten verderven,
Het Israël bevrydt mogt blyven, en niet ſterven.
Door het Gelove wierdt dit volk in ruſt en vreê,
Een vryen wegh gebaant, door de ongebaande zee,
Toen 't water op de ſtem van Moſes, voor elks oogen
De vlucht nam, en men dus regt doorging op het droogen,

Zoo wierdt de roode zee, een vryburg voor dat volk.
Vorst Pharao begaf zig in de diepe kolk
Der opgereeze zee, om woedende en verbolgen,
Met zyne krygsmagt 't heïr van Isr'el te vervolgen,
Toen viel de watermuur ter neder, en de kracht
Der woeste zee, heeft die vervolgers omgebragt.
Door het Gelove zyn de vast bebouwde wallen,
Van 't magtig Jericho, verbaazend neêrgevallen,
Toen 't strydbaar Israël hier zeven dagen langk
Staag de Arke des Verbondts, op 't rams-bazuin geklank,
Rontom die groote stadt als zeegepraalend voerde,
En 't juichende geschai 't belegerdt volk beroerde:
Dus week de sterke muur voor 's Veldtheers zegepraal.
Hoe lieflyk klinkt in 't oor van Jozua, 't verhaal
Van Rachab en haar' lof, uit onbesprooken' monden,
Nadien zy by dien Held genade heeft gevonden,
Om dat zy door 't Geloof, verspieders van het landt
Verborg, voor 't woeden van des Konings sterke handt.
Zy leeft door haar geloof, terwyl de inboorelingen
Met de overwonne stadt, door 't vuur en zwaardt vergin-
En waar hadt myn gezang van 't heilgelove een end',(gen.
Indien ze u hier een rey van Helden maakt' bekent,
Van Helden hoog geroemt in Godts gewyde blaâren;
De tydt zoo oversnel en vluchtig heen gevaren,

Ont-

Ontbrak my, ſprak ik hier van krygsheldt Gedeon,
Van Barack, Samſon en van Jeſta, en de zon
Van 't Israëlſche Ryk, den grooten Pſalmen dichter,
Vorſt Davidt, Jeſſes zoon; van Samuël den richter.
Of voerde ik eenen rey Propheeten in het licht.
En ſtelde ik in het breed 't geen ieder heeft verrigt,
Dan zong ik, hoe 't Geloof haar vaak deedt zegepralen,
En overwinningen op Koningen behaalen:
Hoe dat zy 't heilig recht handthaafden in haar eer:
Beloften kreegen van den grooten Opperheer.
Hoe dat den hollen muil' der Leeuwen wierdt gebreydelt:
Hoe eertydts door 't Geloof de vuurvlam is verydelt:
Hoe zy de ſcherpe ſneê van't bloedzwaardt zyn ontvlucht:
Hoe zy verkwikt zyn in hun bang en naar gezucht:
Hoe zy des vyandts heïr uit veldt en ſchuilplaats dreven:
Hoe dat de dooden zyn het leven weêr gegeven:
Hoe and'ren uitgerekt, (veragtende de kunſt
Van looze vleyëry) goedtwilliglyk de gunſt,
Door hoop op beter heil, veraghten en vertraaden:
Hoe and'ren wederom 't beſpotten en verſmaaden,
Geduldig leeden; of het ſnerpe van de roên
Verdroegen op hun rug, (of ſtelde ik hier het woên
Der boozen in het licht) of drukte ik u nogh ſterker,
Voor de oogen af, 't gezigt van band, en boei, en kerker,

Dan schetste ik een Tafreel van duizendt yslykheên:
Hoe zy door 't heilgeloof, een hagelbui van steen
Geduldig leeden, en verdragende alle plaagen; (gen,
Terwyl de wreedtheidt deedt den mensch in stukken zaa-
Of sneuv'len door het zwaardt; in schaape en geiten vagt'
Omwandelde, verdrukt, verschooven, en veraght:
Of trof hun't moordtlot niet, hoe datze in donk're hoolen,
Langs bergen en woestyn, en bosschen, moesten doolen,
En zwerven zonder troost in naare ballingschap.
De Heilgeloovigen, die dien verheven trap
Beklommen van Godts gunst, en door hun rein gewisse,
En onbevlekte deugdt alzints getuigenisse
Ontfingen uit Godts mondt, verkreegen 't groote heil,
Van zyn beloften niet; wyl Godt ver boven 't peil
Van 't menschelyk begrip, op ons zyn liefdestraalen,
Uit onverdiende gunst genadig neêr laat daalen,
Alzo hy over ons door zyn barmhertigheidt,
Een grooter schat van heil en zegen hadt bereidt,
Op dat, (hoe zeer zy ook door hun geloof geprezen,)
Niet buiten ons by Godt volmaaktlyk zouden weezen.

EINDE.

RE-

REGISTER

Van de Zinſpreuken en Prentverbeeldinge der Zinnebeelden.

XXXVIII.

't Laaſte huis.

XXXIX.

Inzameling.

X L.

Loon naar werk.

BYBEL-STOFFEN.

DRUK-

DRUKFOUTEN.

Pag,	Regel	Staat	Lees.
4	*onder aan*	*volgt*	*op*
19	5	*zyn vlyt*	*met vlyt*
20	22	*hun lampen*	*haar lampen*
25	1	*bouwe!*	*bouwen!*
31	12	*langs bergen*	*langs berg*
136	13	*vergieten*	*verplengen.*
180	6	*Senins berg.*	*Senirs berg*
181	13	*Putzeër'*	*Puteër'*
.	18	*Gamadict*	*Gamadiet*
188	*van onderen* 4	*Hy is de Waarheidt.*	*Vertrouwt hem.*
193	10	*Zyn kracht en klemtaal*	*Zyn taal vol kracht en klem*
202	3	*En wonderen*	*En groote won-d'ren.*

De verdere drukfouten nevens de misstellingen van, *de* en, *den*, en *u*, en *uw*, gelieve de Lezer zelve te verbeteren.